

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

**DOJÍŽDKA ZA PRACÍ V OKRESE STRAKONICE:
GEOGRAFICKÉ ASPEKTY A AKTUÁLNÍ
TRENDY**

Vypracovala: Kristýna Vlková
Vedoucí práce: RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Kristýna Vlková

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala především mému vedoucímu bakalářské práce RNDr. Stanislavu Kraftovi, Ph.D. za poskytnutí cenných rad a podnětů, za pomoc, trpělivost a odborné vedení při zpracovávání práce. Poděkování patří také Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity za podporu při tvorbě této bakalářské práce.

VLKOVÁ, K. (2014): Dojíždka za prací v okrese Strakonice: geografické aspekty a aktuální trendy. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, České Budějovice, 79 s.

Klíčová slova: dojíždka, okres Strakonice, region, regionalizace, středisko, dojíždkový proud, zázemí, deduktivní přístup

Abstrakt:

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou dojíždky za prací v okrese Strakonice. Na základě údajů o dojíždce ze SLDB 2001 a 2011 jsou sledovány změny její prostorové organizace a změny regionalizačních procesů dojíždkou podmíněných. V analytické části práce jsou pro sociogeografickou regionalizaci okresu Strakonice použity metody geografů L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse, které jsou následně vhodně hodnoceny a vzájemně srovnávány. Díky využití tří různých metod sociogeografické regionalizace s použitím odlišných regionalizačních kritérií je možné širší nahlédnutí do geografických aspektů dojíždky za prací a jejích podmínek. Hlavní analytickou část doplňují první kapitoly obsahující teoretické podchycení dojíždky za prací, teorii regionu a regionalizace či přehled odborné literatury k danému tématu. Následující kapitoly jsou pak zaměřeny na metodiku práce, zdroje a zpracování dat.

VLKOVÁ, K. (2014): Labour commuting in the district of Strakonice: geographical aspects and current trends. Bachelor's Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, České Budějovice, 79 s.

Key words: commuting, district of Strakonice, region, regionalization, center, commuting flow, hinterland, deductive approach

Abstract:

This bachelor thesis deals with the study of the labour commuting in the district of Strakonice. Using the data from SLDB 2001 and 2011, the changes of the spatial organization of the commuting and the consequent processes of regionalization are investigated. The methods of the authors L. Sýkora, M. Hampl and M. Halás, respectively employed in the analysis of sociogeographic regionalization of the district of Strakonice are also appropriately assessed and mutually compared. Taking into account these three various methods of sociogeographic regionalization with distinct regionalization criteria allows us to examine geographical aspects of the commuting and its conditioning more in depth. The main part of the thesis concerning the above-mentioned analysis is preceded by the chapters introducing a theoretical description of commuting, the theory of regions and regionalization and the bibliography. The last chapters are devoted to methodology, resource and data processing.

Obsah

1. Úvod a cíle práce	8
2. Teoretická východiska práce	10
2.1 Definice dojížd'ky za prací jako formy prostorové mobility osob	10
2.2 Dojížd'ka jako regionální proces a způsoby jejího využití.....	12
2.2.1 Přístupy k vymezení pracovních regionů	14
2.2.2 Teorie regionalizace a sociálně geografické regiony	15
2.3 Změny v dojížd'ce za prací po roce 1989	18
2.4 Přehled odborné literatury	20
2.5 Formulace hypotéz	24
3. Metodika práce a zpracování dat	25
3.1 Zdroje dat	25
3.2 Srovnatelnost a metodika zpracování dat.....	26
3.3 Regionalizace okresu	28
3.3.1 Metoda regionalizace podle L. Sýkory.....	30
3.3.2 Metoda regionalizace podle M. Hampla	31
3.3.2 Metoda regionalizace podle M. Haláse	32
4. Sociogeografická regionalizace okresu Strakonice	34
4.1 Regionalizace okresu Strakonice metodou L. Sýkory	34
4.1.1 Vymezení pracovních středisek.....	34
4.1.2 Regionalizace okresu na základě dojížd'ky za prací metodou L. Sýkory v roce 2001	36
4.1.3 Regionalizace okresu na základě dojížd'ky za prací metodou L. Sýkory v roce 2011	41
4.1.4 Hodnocení metody L. Sýkory.....	45
4.2 Regionalizace okresu Strakonice metodou M. Hampla	47
4.2.1 Vymezení pracovních středisek.....	47
4.2.2 Regionalizace okresu na základě dojížd'ky za prací metodou M. Hampla v roce 2001	49
4.2.3 Regionalizace okresu na základě dojížd'ky za prací metodou M. Hampla v roce 2011	53
4.2.4 Hodnocení metody M. Hampla	57

4.3 Regionalizace okresu Strakonice metodou M. Haláse	58
4.3.1 Vymezení středisek	59
4.3.2 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací a do škol metodou M. Haláse v roce 2001	60
4.3.3 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací a do škol metodou M. Haláse v roce 2011	65
4.3.4 Hodnocení metody M. Haláse	69
4.4 Sociogeografické regionalizace okresu Strakonice v letech 2001 a 2011: srovnání metod	70
5. Závěr	73
Seznam použité literatury	75
Seznam tabulek	78
Seznam obrázků	79
Přílohy	

1. Úvod a cíle práce

Dojíždka je jedním z nejdůležitějších sociogeografických procesů, kterého se v geografickém prostoru určitým způsobem účastní každý z nás. Jedná se o nejčastější formu prostorové mobility obyvatelstva, která se uskutečňuje z mnoha důvodů – jako dojíždka za prací, do škol, za službami či za jinými formami občanské vybavenosti (kultura, zdravotnictví, administrativa, církve apod.). Současně se jedná o proces, který často podléhá transformačním změnám, ke kterým začalo docházet po roce 1989. Protože je dojíždka úzce spjata s dopravou, dopravní obslužností či charakterem hospodářského systému, výrazně se na ní projeví změny ve smyslu nárůstu intenzity individuální automobilové dopravy a zvýšení prostorové mobility obyvatel, investice do dopravní infrastruktury či změny na trhu práce, např. výrazné zvýšení podílu zaměstnaných v sektoru služeb.

Projevy změn v hospodářské struktuře státu, zlepšování infrastruktury a s tím spojené dopravní obslužnosti a dostupnosti lze pozorovat stále, přičemž nejvhodnější pro sledování těchto projevů a následnou regionalizaci území je dojíždka podmíněná prací, která hraje významnou roli při formování prostorových vztahů v systému osídlení (Toušek, 2006). Tato bakalářská práce je zaměřena právě na sledování dojíždky za prací, a to v letech 2001 a 2011 v okrese Strakonice. Regionalizace okresu je realizována na bázi metod významných sociogeografických regionalizací ČR, které vytvořili geografové L. Sýkora, M. Hampl a M. Halás. Stejně jako většina dosavadních studií prostorové organizace dojíždky za prací či do škol probíhala na základě metody nejsilnějšího dojíždkového proudu, také metody použité v této práci využívají tento deduktivní typ funkční regionalizace (s částečnou výjimkou u metody M. Haláse).

Jak již bylo řečeno, dojíždka je součástí života každého obyvatele České republiky. Sama jsem již dlouhá léta součástí procesu dojíždění a stejně jako většina lidí v mém okolí vím, jaké nepříjemnosti může způsobit např. špatná dopravní obslužnost z místa A do místa B. Rozhodla jsem se proto ke zpracování práce s touto tematikou, a to v oblasti, ze které pocházím a jejíž dojíždkové vztahy se mě týkají nejvíce.

Hlavním cílem předkládané práce je sociogeografická analýza okresu Strakonice zaměřená na sledování geografických aspektů dojíždky za prací v letech 2001 a 2011. Nejprve bylo nutné seznámit se s odbornou literaturou tématu, která je shrnuta v kapitole 2 – Teoretická východiska práce, především pak se zásadami vymezování

dojížděkových regionů. Ty jsou podrobněji popsány v kapitole 3 – Metodika práce a zpracování dat. V této kapitole jsou popsány také způsoby zpracování použitých dat ze Sčítání lidu, domů a bytů k roku 2001 a 2011 týkající se dojížděky do zaměstnání, případně do škol v okrese Strakonice a okresech přilehlých.

Dílčím cílem práce je regionalizace okresu na základě dojížděky za práci a sledování změn v prostorové organizaci dojížděkových vazeb ve sledovaném období. Součástí tohoto cíle je definování jednotlivých středisek dojížděky a vymezení jejich dojížděkových zázemí. Mimo jiné zde bude hodnocena také míra asociace funkčních a správních regionů a vhodnost vymezení hranic administrativních jednotek.

Dalším dílčím cílem je hodnocení metod L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse na základě výsledků jednotlivých regionalizací, zachycení výhod a nevýhod těchto metod a jejich případnosti pro sledované území.

Výsledkem této bakalářské práce bude komplexní a podrobná geografická analýza dojížděkových vazeb okresu Strakonice a přilehlých území znázorněná kartograficky pomocí sociogeografických regionalizací.

2. Teoretická východiska práce

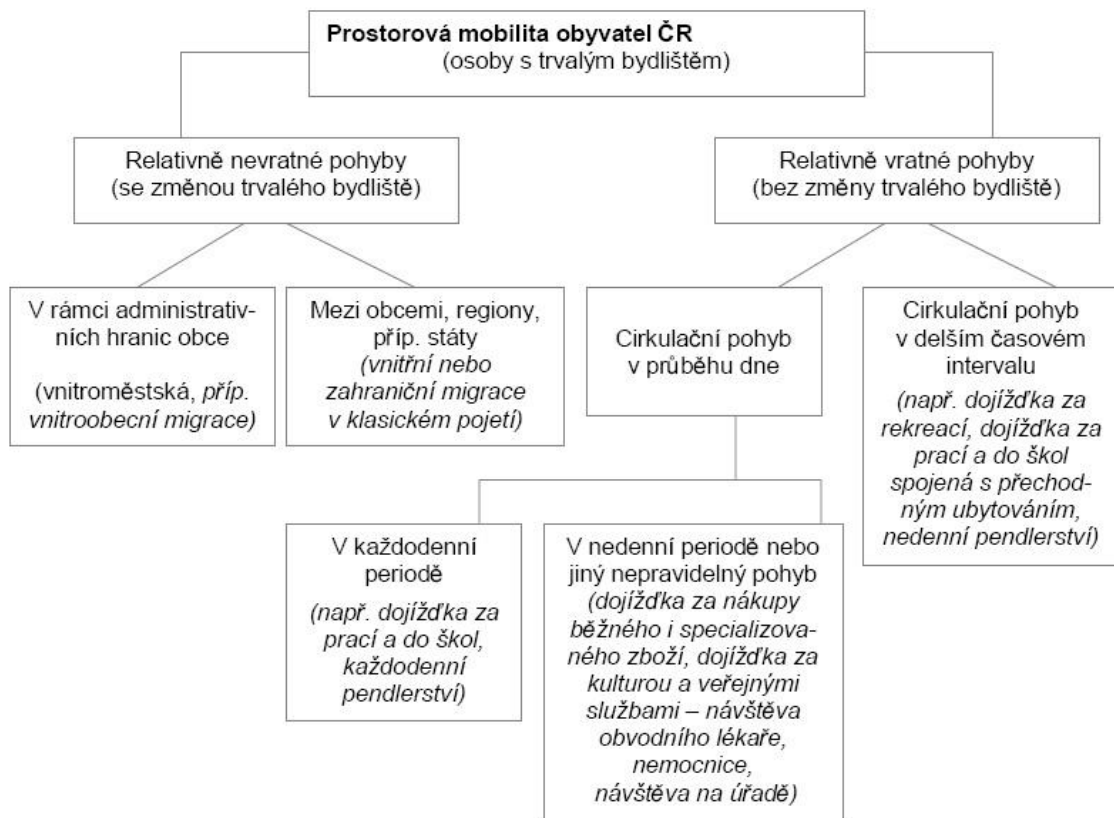
Tato kapitola slouží k teoretickému vyjádření tématu dojížděky za prací a k podchycení jejího postavení a role v sociální geografii. Teoretická východiska práce jsou důležitou součástí analýzy dojížděky za prací. Je probírána především definice dojížděky jako formy prostorové mobility osob, způsoby využití dojížděky s důrazem na vymezení sociálně geografických regionů v teorii regionu a regionalizace a změny v dojížděce za prací po roce 1989. V kapitole je diskutována odborná literatura, jejíž autoři se zabývají dojížděkou za prací a tradičními či méně tradičními tématy na ní navazujícími.

2.1 Definice dojížděky za prací jako formy prostorové mobility osob

Dojížděka za prací je jedním z nejdůležitějších sociálních jevů a významnou složkou prostorové mobility obyvatelstva. Sociální geografie se však zabývá pohybem obyvatelstva komplexně a dělí jej právě na prostorovou mobilitu obyvatel, dále pohyb přirozený a sociálně ekonomický (Čekal, 2006). Tyto formy pohybů obyvatel jsou vzájemně propojeny, proto je i dojížděka za prací jako součást prostorové mobility složitě formována a ovlivňována mnohými sociálními jevy a procesy. Prostorová mobilita obyvatel se může projevat dvěma způsoby. Prvním je stěhování obyvatel za účelem změny trvalého bydliště jednotlivců, druhým pak krátké periodické přesuny obyvatel, kam se řadí zejména dojížděka za prací, ale také mimopracovní důvody přesunu, např. dojížděka do škol (Jureček, 1967).

Z hlediska frekvence je rozlišována dojížděka denní a nedenní, přičemž na pohybu obyvatel se více podílí dojížděka denní, která je pravidelná, ale prostorově i časově omezená. Dojížděka jiná než denní (nedenní) vykazuje nižší pravidelnost a většinou jde o pohyb na delší vzdálenosti. Prakticky se jedná o přemísťování z místa trvalého pobytu do místa pobytu přechodného (např. na týden, měsíc apod.) (Čekal, 2006).

Obr. 1: Zjednodušené členění základních forem prostorové mobility obyvatelstva

Zdroj: ČSÚ, *Dojíždka za prací a do škol v Moravskoslezském kraji (na základě výsledků SLDB 2001)*, 2004

Obecně se dojíždkou rozumí pravidelný a opakovaný přesun pracujících mimo administrativní hranice obce, ve které má daný jedinec trvalé bydliště. Šilhan (1959) ve své studii uvádí vymezení pojmu meziměstské dojíždky, která se tak odlišuje od dojíždky vnitroměstské. Protože se hospodářská centra zpravidla nenachází v obci s odpovídající pracovní silou, vytvářejí se kolem nich územní celky bydlicího obyvatelstva, které do práce do center dojíždí. Tak vzniká dojíždka z katastru obce bydliště do katastru obce pracoviště dojíždějícího (Šilhan, 1959). Toto pojetí dojíždky je společné pro většinu geografů, což dokládá také definice dojíždky v geografickém slovníku *The Dictionary of Human Geography*: „*The daily journey to work, implying a repetitive daily trip from a fixed home location to a fixed work location...wealthy businessmen began travelling from their suburban dwellings to their urban worksites via railroad...*“ (Johnston a kol., 2009). Právě tento slovník mimo jiné uvádí, že z globálního hlediska termín „dojíždka“ pochází z poloviny 19. století, kdy se uskutečnily první výzkumy s ním spojené. Komplexní a vědecké zkoumání tohoto jevu však bylo započato o něco později. Podle Nováka (2009) lze za první teoretický

příspěvek k této problematice považovat konkrétně práci H. Lösche (1929), který poprvé použil termín „pendlování“ (Novák, 2009). Statistické zjišťování dojížděky za prací se ve větší míře začalo rozvíjet až v poválečných letech. U nás byly do 60. let 20. století studie o dojížděce založeny pouze na anketárních šetřeních, která neposkytovala příliš reprezentativní výsledky. Systematické údaje o dojížděce do zaměstnání byly zjišťovány poprvé v roce 1961 jako součást sčítání lidu (Toušek, 2006).

Dojížděka za prací jako hromadný jev všech hospodářsky vyspělých zemí je vyvolávána nerovnováhou mezi rozmístěním pracovních příležitostí a množstvím ekonomicky aktivního obyvatelstva. Její intenzita stoupá spolu se zvyšováním koncentrace pracovních příležitostí a snižováním koncentrace ekonomicky aktivních obyvatel. Právě tyto vztahově-integrační procesy dojížděky mají zásadní vliv na funkčně-prostorové vazby sídelní struktury a rozhodují o rozmístění a velikosti funkčních regionů (Řehák, 1988). Dojížděka je však ovlivňována nejen územními rozdíly v rozložení pracovních sil a pracovních příležitostí, ale také nabídkou pracovních míst v žádaných odvětvích, charakterem práce a kvalifikačními požadavky, dopravní dostupností nebo celkově atraktivitou pracovních příležitostí (Čtrnáct, 1983). Komplexněji se faktory podmiňujícími dojížděku do zaměstnání zabývají ve své práci Kühnl a Hampl (1970), kteří uvádí tři hlavní faktory: velikost obce trvalého bydliště, resp. její řádovost, poloha obce a intenzita pracovních příležitostí (Kühnl, Hampl, 1970).

Při definování dojížděky za prací jako formy prostorové mobility osob je zřejmý význam dojížděky především z hospodářského a ekonomického hlediska. Při jejím sledování je kladen důraz na rozsah dojížděky, na vzdálenosti, které lidé při dojíždění překonávají, na směry dojížděkových proudů a na její konkrétní formy. Tyto vlastnosti dojížděky pak v různých variacích odrážejí ekonomickou strukturu regionu (ČSÚ, 2004).

2.2 Dojížděka jako regionální proces a způsoby jejího využití

Protože je dojížděka do zaměstnání velmi významným geografickým a společenským jevem, lze předpokládat její integraci do dalších geografických sfér. Z toho vyplývá množství interakcí s nejrůznějšími sociogeografickými jevy a procesy, které dojížděka nejen ovlivňuje, ale mnohdy se podílí na jejich vzniku a vývoji.

Význam dojížděky spočívá především v jejím využití v urbanizačním procesu, kdy částečně nahrazuje dříve převažující migrační pohyby. Tento vztah dojížděka – migrace však závisí na poloze regionu v systému regionů a na vzdálenosti potenciálního dojížděkového centra a místa bydliště. Vztah dojížděky, migrace a urbanizace zdůraznil ve své práci Termote, M. (1980) a vymezil tři typy dojížděky v závislosti na migraci:

1. Dojížděka jako zástupce migrace: dojížděka z místa B do místa A, která tak redukuje migraci z místa B do místa A.
2. Dojížděka jako doplněk migrace:
 - a) dojížděka z místa B do místa A dřívějšími obyvateli místa A
 - b) dojížděka z místa B do místa A dřívějšími obyvateli místa C (kteří by jinak zůstali v místě C)
 - c) dojížděka z místa B do místa A dřívějšími obyvateli místa C (kteří by jinak migrovali do místa A)
3. Dojížděka bez závislosti na migraci: dojížděka z místa B do místa A obyvateli z místa B (kteří by v žádném případě nemigrovali)

Bezpochyby nejméně obvyklým je typ 2 (a), který je však podle Termota pravděpodobně nejčastějším typem dojížděky v USA, přestože se směry dojížděkových proudů stále mění. Evropský typ dojížděky naopak většinou reprezentuje dojížděku jako alternaci migrace, což umožňuje koncentraci pracovních a výrobních míst spolu s určitým populačním rozptylem (Termote, 1980). Význam jednotlivých typů dojížděky je tak patrný při tvorbě rozdílných urbanistických struktur a systémů v prostoru a čase.

Vliv a význam dojížděky při utváření sídelních systémů je zřejmý také ve vývoji moderních společností. V období statickém, kdy je prostorová mobilita omezená a dojížděka téměř neexistuje, je urbanizační struktura města poměrně kompaktní, zázemí relativně malé a provázanost mezi jednotlivými městy velmi slabá. V období dynamickém dochází k rozvoji dopravy a tím i prostorové mobility společně s počátkem dojížděky za prací. Propojení sociálně geografických regionů, jednotlivých měst a především měst a jejich zázemí se proto prohlubuje a zázemí zvětšuje. Období organické je typické rozvojem všech sektorů dopravy, především pak individuální automobilové, která je jedním z hlavních faktorů podmiňujících dojížděku za prací. Zvyšuje se provázanost systému osídlení, tedy jednotlivých center osídlení, dochází

k jejich kvalitativní polarizaci a s tím spojenému prohlubování územní dělby práce (Hampl, 1996: 25). Na tyto vývojové fáze sociálně geografických systémů navazuje v současné době snaha o přechod z monocentrického hierarchického uspořádání sídelních soustav k polycentrickému uspořádání umožňujícímu posílení územní soudržnosti. Východiskem tohoto uspořádání je vymezení tzv. funkčních městských regionů, resp. funkčních urbanizovaných území, která jsou vymezována na základě intenzivní dojížděky do center osídlení (Maier a kol., 2007). Problematikou vymezování pracovních a obecně sociálně geografických regionů a regionalizací se podrobněji zabývají následující podkapitoly.

2.2.1 Přístupy k vymezování pracovních regionů

Funkční městský region je definován pomocí prostorové interakce mezi městem a jeho okolím. Jedná se o jádro města, resp. centrum osídlení a část jeho zázemí spjatou s centrem intenzivními funkčními vazbami, jejichž intenzita s rostoucí vzdáleností od centra klesá. Bezák (2000) ve své práci definuje funkční městský region v rámci koncepce městského regionu 2. pol. 60. let jako „*prostorově souvislé území, které je vnitřně koherentní a navenek (relativně) uzavřené vzhledem k dennímu pohybu obyvatel za prací, vzděláním, službami, rekreací a sociálními kontakty*“. Řecký urbanista C. A. Doxiadis pak použil pro takto definovaný region termín „denní urbánní systém“, který se rychle mezi geografy rozšířil. Až vlivem prací geografů Briana J. L. Berryho a Petera Halla v 70. letech byla prosazena nová koncepce městských regionů a přijata zásada určování hranice funkčních městských regionů především na základě denní dojížděky za prací (Bezák, 2000). Protože jde o regiony, v jejichž jádru se koncentrují různé geografické jevy, které jsou v ostatních částech regionu rozptýleny, jedná se o tzv. regiony nodální (viz kapitola 1.2.2) s výraznou a vnitřně heterogenní strukturou. Tyto regiony jsou tedy založeny na vazbách mezi jádrem a jeho zázemím a při vymezování regionu se sleduje intenzita a síla těchto vazeb jako hlavní kritérium. V případě dojížděkového regionu je sledován přímo počet obyvatel vyjíždějící z určité obce za prací do dojížděkového centra (Klapka, 2008).

Protože se při vymezování pracovních regionů sledují vazby mezi střediskem a okolními obcemi, je důležité prvně určit podle daných kritérií střediska dojížděky za prací. Středisko, resp. centrum pracovního regionu je město, ve kterém je

koncentrováno významnější množství pracovních příležitostí. Ty slouží k uspokojování potřeb jak jeho trvalých obyvatel, tak obyvatel z okolních obcí (ČSÚ, 2004).

Důležitým faktorem při vymezení pracovních regionů a dojížděkového zázemí měst je tzv. distance-decay efekt. Jedná se o vztah vzdálenosti a funkčních vazeb mezi centrem města a jeho širokým zázemím. Prakticky distance-decay efekt udává, jak s rostoucí vzdáleností od jádra klesá směrem k periferním oblastem jejich vzájemná provázanost a intenzita jejich vazeb, v tomto případě konkrétně intenzita dojížděky do zaměstnání.

2.2.2 Teorie regionalizace a sociálně geografické regiony

Regionalizace je základní problematikou zkoumanou a řešenou v rámci sociální geografie, resp. přímým odvětvím jejího výzkumu. Pojetí regionalizace v geografii však není zcela jednoznačné. Problémem je vztah přírodní a sociální geografie. K této otázce jednoty geografie existuje přístup monistický a dualistický. Monistická koncepce geografie, která předpokládá jednotu geografie a charakterizuje ji jako hraniční vědu společenskou i přírodní, rozlišuje region sociálněgeografický, fyzicko-geografický i komplexně geografický. Naproti tomu dualistická koncepce rozděluje geografii na dvě samostatné disciplíny – fyzickou geografii jako vědu přírodní a sociální geografii jako vědu společenskou nebo dílčí ekonomickou a komplexně geografický region tedy nepřipouští (HAMPL, 1971). V souvislosti s pracovními regiony je nutné pracovat s monistickým pojetím geografie, které předpokládá existenci sociálně-ekonomických i přírodních faktorů působících na tvorbu daného regionu.

Regionalizací a vymezením sociálně geografických regionů se zabývá ve své literatuře nespočet geografů. Definici regionalizace, která je pro tyto geografy vesměs společná, uvádí Bašovský a Lauko (1990): „*Regionalizace je proces vydělení územních jednotek, které mají určitý znak (znaky) a jejich oddělení od území, která tento znak (znaky) nemají.*“ Regionalizaci lze dále členit, a to z několika hledisek. Základním rozdělením regionalizace je individuální regionalizace (vyčlenění jednotlivých regionů) a typologická regionalizace (vyčlenění různých typů regionů). Dále se rozlišuje regionalizace podle jejího obsahu, z hlediska formy regionů, podle realizace regionalizace v praxi a podle množství použitých schémat (Bašovský, Lauko, 1990).

Region jako jeden ze základních konceptů geografie procházel v průběhu času mnohými změnami svého pojetí. Podle Bašovského a Lauka (1990) byl až do 19. století

region chápán jako politicko-historické území (království, monarchie, stát apod.) a geografové se zabývali pouze popisem těchto jednotlivých regionů. Ke změnám došlo až v průběhu 19. století a na přelomu 19. a 20. století. V 19. století se začal prosazovat deterministický přístup k regionu, který přisuzoval vliv na charakteristiky regionu přírodě. S tímto pojetím regionu se ztotožňovali geografové A. von Humboldt a K. Ritter. Na přelomu století se pak objevil posibilistický přístup k regionu, související s pracemi P. V. de la Blache. Toto pojetí chápalo region komplexně jako výsledek vzájemného působení fyzicko-geografických a sociálněgeografických charakteristik. Geografický slovník Johnstona a kol. (2000) uvádí také pojetí idiografické, které prosazoval právě de la Blache a jeho následovníci. Tento přístup je založen na hledání specifických znaků regionu odlišujících ho od regionů ostatních. Stejnou problematikou se zabýval také R. Hartshorne, který zavedl do geografie pojem „prostorová diferenciacce“. Pojetí regionu tak historickým vývojem dosáhlo současné podoby, kdy vychází z výhradní heterogenity planety Země a jejích částí odlišených přírodními a společenskými charakteristikami. Stále se uplatňuje pojetí přírodní ve fyzické geografii, pojetí politicko-historické v sociální geografii a pojetí idiografické. Novým přístupem je podle Johnstona a kol. (2000) přístup nomotetický, který si na rozdíl od idiografického všímá univerzálních znaků regionu a nachází tak jeho podobnosti s regiony ostatními (Klapka, 2008).

Region může být definován jako „*složitý dynamický prostorový systém, který vznikl na zemském povrchu na základě interakce přírodních a socioekonomických jevů*“ (Bašovský, Lauko, 1990). Tato definice je však jen jednou z mnoha definic pojmu region, Klapka (2008) proto ve své práci shrnuje pojetí regionu různých autorů (např. Haggett 1965, Domaňski 1982, Bašovský a Lauko 1990, Johnston a kol. 2000, Mičian 2007): Regiony jsou vzájemně odlišné části geografické sféry. Jsou vymezeny na základě zvolených kritérií a nejlogičtěji organizují geografické informace. Jako část geografické sféry je region menší než zájmová oblast výzkumu (svět, stát, pohoří apod.), ale větší než konkrétní místo (Klapka, 2008). Regiony také mohou být z různých hledisek klasifikovány. Prvním je hledisko odvětvové, které se řídí monistickým pojetím geografie a již bylo výše zmíněno. Dělí regiony na fyzicko-geografické, sociálněgeografické a komplexně geografické. K čemu regiony a jejich vymezení slouží, udává metodologické hledisko, jež klasifikuje region jako nástroj výzkumu, objekt výzkumu a nástroj managementu území. Z taxonomického hlediska se regiony

člení na individuální, které jsou vyčleňovány na základě specifických znaků a typologické, které jsou součástí určitého typu regionů. Nejdůležitějším je pak hledisko formy. Podle něj jsou regiony členěny na homogenní a nodální, v některých případech jsou zahrnuty také regiony plánovací (Klapka, 2008).

Pracovní regiony spadají pod regiony sociálněgeografické a konkrétně pod regiony nodální. Sociálněgeografický region je komplex rozličných sociálněgeografických jevů integrovaných jejich vzájemnými vztahy. Díky těmto vztahům je region vnitřně diferencován na základní funkčně-specializované části. Protože však můžeme v této oblasti rozlišovat velké množství různých socioekonomických vztahů, je nutné tyto vztahy významově rozlišit a určit, na základě jakého z nich bude určitý sociálněgeografický region vymezován. Pro stanovení hlavních integrujících vztahů regionu musí být provedena řádovostní diferenciací území (Hampl, 1987). Hampl (1987) uvádí čtyři základní řádovostní úrovně sociálněgeografických regionů (v podmínkách bývalé ČSR):

1. SUBREGIONY jsou relativně nekomplexní územní celky, ve kterých nejsou uzavřeny nejdůležitější a nejčastější potřeby obyvatel. Relativně jsou zde uzavřeny jen vztahy mezi bydlištěm a některými základními službami. Pracovní vztahy jsou zde relativně uzavřeny jen výjimečně. Může se jednat o spádová území středisek osídlení místního významu, tedy např. o elementární administrativní jednotky.
2. MIKROREGIONY jsou územní celky s uzavřenými nejintenzivnějšími regionálními procesy – především dojížděnkou za prací a za základními službami. Jde o relativně nejvíce integrované celky v systému sociogeografických regionů. Míra uzavřenosti a rozsahu mikroregionu je však značně diferencovaná, proto se vyčleňují mikroregiony 1. a 2. stupně. Prostorová organizace vztahů uvnitř mikroregionu má pak ve většině případů nodální formu (převažují vztahy středisko – zázemí).
3. MEZOREGIONY jsou územně rozsáhlé jednotky, jejichž integrita není bezvýhradně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva. Jsou to především socioekonomické vztahy jako nedenní dojížděnkou za prací, migrace, dojížděnkou do vyšších školských zařízení apod. Prostorová organizace vztahů je jen částečně

nodálního typu (převažují vztahy mezi větším počtem silných a vzájemně propojených středisek).

4. MAKROREGION je celým územím státu.

Klapka (2008) uvádí odlišnou, obecnější formu hierarchizace sociálněgeografických regionů, která je založena především na administrativních jednotkách a je složena z pěti úrovní, z nichž první je nejnižší: mikroregionální, mezoregionální, makroregionální, národní a globální úroveň (Klapka, 2008).

Nodální regiony jsou sociogeografickými regiony s heterogenním vnitřním uspořádáním, díky kterému probíhají uvnitř regionu prostorové interakce různého druhu. Na základě intenzity těchto interakcí mezi nódem (střediskem) a částmi jeho zázemí jsou pak nodální regiony vymezovány. Již Christaller (1933) definoval podstatu nodálních regionů prostřednictvím své teorie centrálních míst jako vytváření různě velkých a prostorově diferencovaných interakcí mezi jádrem regionu a jeho zázemím. Jádrem nodálního regionu je zpravidla město, ve kterém je koncentrováno významné množství socioekonomických aktivit. Vymezování hranic nodálního regionu se podle Karlssona a Olssona (2006) řídí určením lokálních pracovních trhů, dojíždčkových zón nebo regionů dostupnosti (Kraft, 2013). Pokud se struktura nodálního regionu neomezí pouze na obecné rozdělení – jádro a zázemí, mohou být na základě vztahů těchto částí vymezeny dále semiperiferní a periferní oblasti regionu s tím, že v případě těchto okrajových oblastí síla regionálních vazeb klesá často až k minimu (Klapka, 2008). S tímto jevem souvisí tzv. distance-decay efekt zmíněný v předchozí podkapitole. Vnitřní struktura nodálního regionu se v průběhu času u různých autorů měnila. Zatímco W. Christaller vymezil pouze jádro a jeho zázemí, A. Lösch zázemí rozdělil na výseče, kde se soustřeďovala sídla či lidské aktivity. W. Isard pak tyto výseče dále rozdělil na díly podle vzdálenosti od jádra, a nejvíce se tak přiblížil realistické podobě nodálního regionu (Klapka, 2008).

2.3 Změny v dojížděce za prací po roce 1989

Přístupy k řešení dojížděky, geografické jevy a procesy dojížděku ovlivňující a samotná dojížděka se během času poměrně intenzivně mění. Po roce 1989 došlo k mnohým transformacím jak v geografické organizaci území, tak v pracovní sféře či dopravě a její infrastruktuře. Jedním z hlavních faktorů byl nárůst individuální automobilové dopravy

v ČR, se kterým souvisí také zvýšení prostorové mobility a dopravní dostupnosti. V důsledku neustálého zlepšování především časové dostupnosti dochází ke zmenšování prostoru, čehož je dosahováno vývojem stále dokonalejších dopravních prostředků v posledních desetiletích. Díky tomu dochází k pozitivním změnám dojížděky v transformačním období. Dostupnost je mimo jiné jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících geografickou organizaci společnosti (Hudeček, 2010).

Z hlediska dojížděkových vztahů bylo po roce 1989 výrazně střediskově posíleno hlavní město Praha současně s podstatným omezením působnosti mikroregionálních středisek. Úloha mezoregionálních center zůstala relativně zachována. Z těchto změn vyplývá tendence k umocňování sídelní a regionální hierarchie a zjednodušování hierarchické soustavy (např. vztahové otevírání okresů). Protože v transformačním období došlo k intenzivnímu zrychlení společenského vývoje, také dynamika změn v hierarchizaci regionů byla neobyčejně vysoká. Hlavní potřebné změny byly už tedy do jisté míry realizovány, v následujících letech je proto možné očekávat oslabení dynamiky těchto změn a částečné přehodnocení jejich orientace. Pravděpodobné je pouze trvání vztahového otevírání okresů podmíněné zrušením Okresních úřadů a na ně navázaných administrativních a jiných služeb. Dále lze očekávat stabilizaci dosažené dominance Prahy a částečný přesun dojížděkové atraktivity na centra mezoregionální působnosti. Je tedy vhodné vnímat dojížděku a její integraci jako významný proces současnosti, jehož dlouhodobé pokračování však není pravděpodobné (Hampl, 2004).

Čekal (2006) ve své práci uvádí základní faktory působící na změny a objem dojížděky za prací v ČR v 90. letech. Kromě zlepšení dopravní infrastruktury v některých regionech a zvýšení individuální automobilizace pozitivně ovlivnila dojížděku nabídka nových pracovních míst v atraktivních regionech a zvyšující se územní mzdová diferenciacce. Dále se na zvýšení objemu dojížděky podílelo snížení porodnosti a s tím související pokles počtu žen na řádné mateřské dovolené. Na zvýšení intenzity zejména nedenní dojížděky se podílelo snížení objemu pracovně podmíněné migrace díky situaci na trhu s byty a zvýšení významu přechodných forem ubytování. Částečně negativně ovlivnila dojížděku ztráta pracovních příležitostí v některých oblastech a územně diferencovaný nárůst nezaměstnanosti. Pokles objemu dojížděky byl také zapříčiněn rozvojem malého a středního podnikání s adresou provozoven v místě trvalého bydliště. Negativní vliv mělo také zhoršení dopravní infrastruktury v některých oblastech,

omezení spojů veřejné dopravy a zvyšování finančních nákladů na dojíždění (Čekal, 2006).

Prostřednictvím těchto faktorů došlo ke zvýšení významu dojížděky za prací i pro integraci sociálněgeografických regionů. Jedná se především o zvýšení její intenzity i ekonomického významu (růst mzdové diference a nezaměstnanost) a o posílení integrační funkce pohybu za prací i na vyšších měřítkových řádech hierarchizace (náhrada migračních procesů nedenní dojížděkou) (Hampl, 2005).

2.4 Přehled odborné literatury

Problematikou pohybů za prací, dojížděkou a sociálněgeografickou regionalizací se ve své literatuře zabývá nespočet geografů jak českých, slovenských, tak světových. Kromě tradičních témat, jakými jsou například obvyklé analýzy dojížděky na základě sčítacích šetření nebo práce zaměřené na územní regionalizaci, existují i další méně tradičně pojaté studie, týkající se dojížděkových a regionalizačních vztahů. Pro tuto práci jsou však nejpřínosnější právě základní rozbor dojížděky za prací a sociogeografické organizace společnosti.

Z autorů, kteří se věnovali dojížděce na základě dat získaných před rokem 1961, lze zmínit například B. Šilhana. Ve své práci se věnuje teoretickým i praktickým otázkám meziměstské dojížděky za prací, např. „zbytečné dojížděce“, vlivu dopravních prostředků na vytváření pracovních podmínek nebo vlivu dojížděky na rozvoj socialistického člověka (Šilhan, 1959). Kromě něj lze uvést také práci M. Macky konkrétně zaměřenou na změny v dojížděce do Brna v letech 1946-1957 (Macka, 1962a).

Dojížděkou za prací na základě sčítání lidu se zabýval především A. Andrle zpravidla ve spolupráci s M. Pojerem. Vypracovali tak analýzu dojížděky za prací na základě prvního sčítání lidu v roce 1961, kde se mimo jiné pokusili navrhnout první strukturální ukazatele dojížděky za prací s cílem vyjádřit významné územní rozdíly (absolutní a relativní dojížděka a vyjížděka za prací, saldo a obrat periodického pohybu za prací apod.). Pokusili se zde také o přehodnocení dříve zjednodušovaného pohledu na příčiny dojížděky do zaměstnání, které byly v minulosti vázány na nedostatek nezemědělských pracovních příležitostí a uvedli názor týkající se vlivu rozvoje průmyslu na dojížděku (Andrle, Pojer, 1964). Další jejich práce byly zhotoveny na základě údajů ze sčítání lidu 1970. Kromě základních informací o dojížděce za prací se zabývali soudobě velice

významným faktorem ovlivňujícím dojížděku – výší jízdného, především dojížděkou na dělnické jízdny (Andrle, Pojer, 1974a) a dojížděkou do zaměstnání do větších měst nad 20 tis. obyvatel (Andrle, Pojer, 1974b). Dále připravily analýzu dojížděky podle sčítání lidu 1980 (Andrle, Pojer, 1983) a již samostatně Andrle práci vytvořenou na základě dat ze sčítání 1991 (Andrle, 1994). Z méně tradičních prací Andrleho a Pojera lze zmínit například komentář k výzkumu dojížděky pracovníků chemických závodů, který je velmi zajímavý především díky hodnocení dojížděky zaměstnanci v souvislosti s kvalitou jejich života (Andrle, Pojer, 1967).

Z autorů a jejich analytických příspěvků vycházejících z dat sčítání lidu lze dále zmínit např. Z. Jureček (1967), P. Čtrnáct (1983), S. Řehák (1988), ze slovenských autorů pak například D. Michniak (2005). Každé jednotlivé sčítání lidu je také analyticky zpracováváno v publikacích ČSÚ (např. ČSÚ, 2004). Velmi komplexně se dojížděkou do zaměstnání zabývá V. Novák ve své disertační práci. Údaje o dojížděce do zaměstnání v kraji Vysočina podmiňuje situací na trhu práce, která má prostřednictvím vývoje zaměstnanosti zásadní vliv na dojížděku a migraci za prací (Novák, 2009). Podobně obsáhlý charakter má také disertační práce J. Čekala. Jde o regionálně geografickou analýzu vnitřní migrace a dojížděky za prací v Jihočeském kraji s následným zaměřením na jednotlivé okresy či správní obvody obcí, převážně Českých Budějovic (Čekal, 2006).

Další práce vycházející z dat SLDB o dojížděce jsou práce zaměřené z velké části na změny a vývoj dojížděky v určitém časovém úseku. Jde o příspěvek M. Baštové a kol., která zde porovnává střediska dojížděky na Moravě a ve Slezsku v letech 1991 a 2001, jejichž vývoj z hlediska dojížděky byl velmi rozdílný (Baštová a kol., 2005). Podobně je zaměřena práce S. Krafta a M. Vančury, kteří se však zabývají změnami v regionální působnosti Českých Budějovic z hlediska dojížděky za prací mezi roky 1991 a 2001 (Kraft, Vančura, 2011). Za zmínku stojí také článek V. Touška soustředěný konkrétně na dojížděku do Prahy, Brna a Plzně a její změny mezi léty 1991 a 2001 (Toušek, 2006). J. Temelová s kolektivem zpracovali článek zaměřující se především na každodenní život a mobilitu obyvatel a pomocí schémat uvedli zajímavé výsledky každodenní mobility různých skupin obyvatel případového území. Kromě vlastního šetření jsou obsaženy také změny v denní i nedenní dojížděce po roce 1989 (Temelová a kol., 2011). Bezpochyby významným je článek M. Hampla, který se zabývá nejen změnami hierarchizace dojížděkových vztahů v letech 1991-2001, ale podává také ucelený pohled

na dosavadní a předpokládaný vývoj socioekonomické regionální diferenciaci a geografické organizace společnosti (Hampl, 2004).

Dojížděka za prací a především prognózy jejího vývoje jsou rozhodujícím faktorem při územním a oblastním plánování. Touto problematikou a faktory podmiňujícími pohyb za prací se M. Hampl společně s K. Kühnlem zabývá v dalším příspěvku (Kühnl, Hampl, 1970). Také D. Drbohlav se zabývá faktory ovlivňujícími dojížděku avšak z hlediska migrační motivace a sídelní preference obyvatel, jde tedy spíše o psychologické či sociologické téma (Drbohlav, 1990). Ze zahraničních autorů se teoretickou základnou dojížděky zabývá například M. Termote, který řeší postavení migrace a dojížděky v urbánních a regionálních modelech či význam dojížděky jako součásti demografie (Termote, 1980).

Důležitou studií pro správné uchopení této bakalářské práce a geografický nadhled je teoretická monografie M. Hampla zabývající se komplexitou a geografickou diferenciací světa (Hampl, 1971). Z autorů, kteří se věnují obecné teorii regionu a regionalizace, je nutné zmínit především L. Mištera a jeho vysokoškolská skripta zaměřená na obecnou teorii regionů, teorii regionalizace Čech a geografický výzkum regionu (Mištera, 1997). Dalším autorem je P. Klapka, který podává obecný přehled historie, teorie, klasifikace a typologie regionů a regionalizace (Klapka, 2008). Ze slovenských autorů pak musí být zmíněni O. Bašovský a V. Lauko (1990).

K základní literatuře geografické organizace společnosti v České republice patří práce M. Hampla, především jeho monografie zachycující změny geografické organizace společnosti ČR v transformačním období, resp. v letech 1991-2001. Kromě pojednání o dlouhodobé vývojové tendenci regionálního a sídelního systému v rekonstrukci teorie stádií zde především analyzuje změny a dosažený stav socioekonomické regionální diferenciaci, funkční strukturace koncentračních procesů a sídelní a regionální hierarchie (Hampl, 2005). Spolu s kolektivem vytvořil M. Hampl další monografii vycházející ze základního výzkumu a obsahující jak obecné a komplexní, tak specifické a parciální problematiky. Nejpříznačnější jsou pro účel této bakalářské práce kapitoly teorie geografické organizace společnosti, vývoj systému osídlení v ČR, komplexní organizace systému osídlení a transformační procesy a předpoklady dalšího vývoje systému osídlení (Hampl a kol., 1996). Studie strukturální a vývojové problematiky sociálněgeografických systémů, kterou M. Hampl vytvořil společně s V. Gardavským

a K. Kühnlem, je specifikována na příkladě systému osídlení bývalé ČSR (Hampl a kol., 1987).

Co se metodologie sociogeografické regionalizace týče, lze uvést práce slovenského geografa A. Bezáka, která se zabývá převážně metodickými postupy vymezení funkčních městských regionů a regionálních systémů (Bezák, 2000). Stejně tak příspěvek M. Haláse a P. Klapky je založen na metodice modelování prostorových interakcí při vymezení regionů Česka na základě tří verzí Reillyho modelu (Halás, Klapka, 2010). Funkčními městskými regiony se ve svém článku zabývají také L. Sýkora a O. Mulíček (2009).

O sociálněgeografické regionalizaci pojednává ve své práci také J. Hůrský, který provedl regionalizaci ČSSR na základě spádu osobní hromadné dopravy (Hůrský, 1978). Stejnou problematikou se ve svém příspěvku zabývá také S. Kraft. Srovnává zde dopravní regiony vymezené na základě hromadné dopravy s administrativními a sociogeografickými regiony vymezenými na základě dojížděky za prací a do škol (Kraft, 2007).

Doprava je určující faktor dojížděky do zaměstnání a geografické organizace. Dopravní hierarchizací středisek osídlení se zabývá M. Víturka (1981), M. Marada (2003), S. Kraft (2009) nebo M. Marada a kol. (2010). Dostupnost v Česku ve vztahu k dojížděce v letech 1991-2001 vypracoval ve své monografii T. Hudeček. Analyzuje zde dostupnost a její dopady na organizaci osídlení a význam středisek, změnu těchto vztahů během transformačního období a provádí řádovostní diferenciaci těchto souvislostí (Hudeček, 2010). Především metodikou analýzy dopravní dostupnosti pro dojížděku do zaměstnání se pak zabývají T. Peňáz a J. Horák (2004).

Méně tradičními jsou práce týkající se metodiky kartografického znázornění dojížděky za prací, které jsou však přínosné pro zpracování mapových podkladů této bakalářské práce. Jedná se například o metodickou úvahu J. Hůrského, která má za úkol zamezit nejasnostem ve zpracovávání výsledků zjišťování dojížděkových poměrů (Hůrský, 1969). Další takovou prací je článek Z. Murdycha, kde na příkladě Liberecké oblasti demonstruje různá kartografická vyjádření dojížděkových jevů a procesů (Murdych, 1969).

Mezi další méně tradiční témata v odborné literatuře dojížděky za prací mohou být řazeny články I. Ivana. V prvním případě jde o modelování door-to-door dojížděky do

zaměstnání, kdy autor zohledňuje v podstatě velmi významný faktor dojížděky do zaměstnání veřejnou linkovou dopravou – docházku na a ze zastávky, jejíž případná problematičnost může být objektivním důvodem k upřednostnění individuální dopravy (Ivan, 2008). Stejnou problematikou se zabývá také ve svém dalším článku o vlivu docházky na zastávku jako limitujícího faktoru využití veřejné hromadné dopravy při dojížděce za prací (Ivan, 2010). Méně obvyklé je také téma M. Macka, který se ve svém příspěvku k otázce struktury dojíždění do práce věnuje genderu v dojížděce za prací. Autor tak reaguje na ustanovení konference z roku 1960 o významném růstu zaměstnanosti v ČSSR, na kterém se měly z velké části podílet ženy (Macka, 1962b).

2.5 Formulace hypotéz

Pracovní proudy mohou být vnímány jako výraz prostorové nerovnováhy v rozložení bydlení a pracovních příležitostí. Modely těchto prostorových interakcí (např. gravitační model) jsou založeny na předpokladu, že objem proudů je přímo úměrný velikostem výchozí a cílové územní jednotky a nepřímo úměrný vzdálenosti mezi územními jednotkami (Muliček, Sýkora, 2011). Na základě tohoto tvrzení lze předpokládat, že nejsilnějšími dojížděkovými proudy do centra okresu v rámci SO ORP Strakonice budou proudy z Volyně a Katovic. Přestože Katovice disponují menší reálnou vzdáleností od Strakonice, Volyně dominuje počtem EAO a má tak větší potřebu pracovních míst. Je tedy pravděpodobné, že nejsilnějším pracovním proudem mířícím do Strakonice, bude proud z Volyně.

Během transformačního období došlo v důsledku zrychlení společenského vývoje ke změnám v dojížděkových vztazích spolu se změnami v hierarchizaci regionů. Byl posílen vliv makroregionálního střediska Prahy současně s podstatným omezením působnosti mikroregionálních středisek. Úloha mezoregionálních center zůstala relativně zachována, protože jejich ztráty vůči Praze byly kompenzovány zisky od mikroregionálních středisek (Hampl, 2004). Na pozadí těchto změn můžeme předpokládat růst vlivu Prahy, Českých Budějovic a Plzně na Strakonický okres ve smyslu zvýšené vyjížděky do měst za prací a současně snižování vlivu mikroregionálních středisek a zmenšování jejich zázemí. Vliv Prahy je v tomto případě podpořen především výstavbou a zdokonalováním dopravní infrastruktury, díky níž se stále snižuje časová dostupnost hlavního města ze sledovaného území.

3. Metodika práce a zpracování dat

Předkládaná bakalářská práce je založena především na sociogeografické regionalizaci sledovaného území. Nejvhodnějšími podklady pro zpracování takové regionalizace jsou údaje o dojížděcí do zaměstnání a dojížděcí do škol coby nejfrekventovanějších regionálních procesech vůbec. Především díky neustálému zvyšování intenzity a ekonomického významu konkrétně dojížděcí za prací dochází k zvyšování jejího významu pro integraci sociogeografických regionů už od počátku transformačního období. Svůj podíl na tom má především růst mzdové diferenciaci či míry nezaměstnanosti a částečné nahrazování migrace nedenní i denní dojížděcí (viz kapitola 2.2). Dojížděcí do škol je dalším důležitým procesem poskytujícím dostatek informací o regionálních interakcích. Pro regionalizaci území je však nejednoznačná a vhodná pouze pro určování vztahů na vyšší než mikroregionální úrovni. Protože se tato práce zabývá regionalizací okresu Strakonice, tedy vymezením regionů na nejnižší úrovni, bude pracováno až na výjimky především s údaji o dojížděcí za prací jako procesu svou intenzitou výrazně převyšujícím ostatní formy prostorové mobility obyvatel (Hampl, 2005).

3.1 Zdroje dat

Stěžejními daty, která byla pro účely této práce použita, jsou data Českého statistického úřadu (ČSÚ) shromažďována během cenzu Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), který probíhá v České republice od roku 1961 v desetiletých intervalech. Dále byla využívána data poskytovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) prostřednictvím Integrovaného portálu MPSV týkajícího se problematiky zaměstnanosti v České republice. Všechny použité údaje jsou vztaženy ke konkrétním rozhodným okamžikům či obdobím v roce 2001 a v roce 2011.

Data ze SLDB 2001 se vztahují k rozhodnému okamžiku o půlnoci z 28. února na 1. března 2001. Tyto údaje jsou k dispozici veřejnosti jak v tištěné, tak digitální podobě na webových stránkách ČSÚ, konkrétně údaje o dojížděcí do zaměstnání a do škol pak ve formě publikace ČSÚ z roku 2003 – Dojížděcí do zaměstnání a škol. Tato publikace však obsahuje neúplné údaje, kdy informuje pouze o nejsilnějších dojížděčích prouděch čítajících 10 a více účastníků dojížděcí, pro účely této bakalářské práce tak není příliš vhodným zdrojem dat. Pro zhotovení komplexní

analýzy strakonického okresu proto byla využita podrobná data z interní databáze Katedry geografie PF JČU o pracovní a školní dojížděcí a vyjížděcí jednotlivých obcí. Další publikací, která byla zhotovena ČSÚ na základě SLDB 2001 je Statistický lexikon obcí České republiky 2008. Z této publikace byla pro účely práce čerpána data o počtu obyvatel, počtu ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) a data týkající se rozlohy jednotlivých obcí. Ministerstvo práce a sociálních věcí a jeho Integrovaný portál poskytl pro účely práce data o počtu uchazečů o zaměstnání k březnu 2001 potřebná pro výpočet míry EAO.

Data ze SLDB 2011 se vztahují k rozhodnému okamžiku o půlnoci z 25. na 26. března 2011. Tato data jsou opět k dispozici široké veřejnosti, a to jak v tištěné, tak digitální podobě. Pro účely této práce byla použita data z podrobné databáze dojížděčky za prací a do škol, která byla Českým statistickým úřadem poskytnuta v digitální podobě. Na základě SLDB 2011 byla také zhotovena souborná publikace obcí ČR – Statistický lexikon obcí České republiky 2013. Z té byla opět čerpána data o počtu obyvatel, počtu EAO a data o rozloze. Z Integrovaného portálu MPSV byly získány údaje o počtu uchazečů o zaměstnání k březnu 2011.

Pro účely práce byla zapotřebí data o intenzitě dojížděčkových a vyjížděčkových proudů do zaměstnání a do škol mezi jednotlivými obcemi, o rozloze obcí, populační velikosti obcí a míry jejich EAO a v neposlední řadě o počtu uchazečů o zaměstnání. Selektce těchto údajů byla pak nutná nejen pro okres Strakonice, ale také pro okresy přilehlé, tedy okres České Budějovice, Klatovy, Plzeň-Jih, Písek, Prachatice a Příbram.

3.2 Srovnatelnost a metodika zpracování dat

Protože censy SLDB procházejí metodickými úpravami a změnami, které mají zajistit reprezentativnost výsledků vzhledem k měnícím se trendům, je jasné, že se jednotlivé censy metodicky odlišují a musí tak být zajištěna alespoň základní srovnatelnost jimi poskytovaných dat. Charakteristikou jednotlivých sčítání a hodnocením metodických změn se ve své práci mimo jiné zabývá Čekal (2006), který porovnává SLDB 1961 – 2001 či Tonev (2013), který porovnává SLDB 1961 – 2011.

Dojížděčka za prací se týká pouze té části populace, která spadá do ekonomicky aktivních. V roce 2001 se šetření dojížděčky za prací neúčastnili pracující studenti a učni přesto, že patřili mezi ekonomicky aktivní obyvatele (byli zahrnuti pouze do šetření

dojížděky do škol). Mezi ekonomicky aktivní patřili zaměstnaní, zaměstnavatelé, samostatně činní, pracující důchodci, ženy na mateřské dovolené v trvání 28, resp. 37 týdnů, osoby ve vojenské službě, ve vazbě či výkonu trestu (ČSÚ, 2004). Mezi ekonomicky neaktivní se naopak řadily ženy na další mateřské dovolené, muži pobírající rodičovský příspěvek a osoby hledající zaměstnání (Čekal, 2006). Stejně tak tomu bylo v roce 2011.

Jednou z mála, avšak poměrně zásadní nesrovnalostí mezi cenzy z roku 2001 a 2011 je třídění dojížděky nikoliv podle místa trvalého bydliště (případně dlouhodobého místa pobytu), ale podle místa obvyklého pobytu. Velká část nejen nedenní, ale také denní meziobecní dojížděky tak mohla být přesunuta do kategorie denní vnitroobecní dojížděky a na výsledné analýze a regionalizaci území se vůbec neprojevit (Tonev, 2013). Další metodickou změnou oproti roku 2001 je zařazení kategorie „zaměstnaní bez stálého pracoviště“, jejíž příslušníci nejsou v údajích o dojížděce zahrnuti. V roce 2001 přitom osoby s nestálým výkonem zaměstnání a nestálým pracovištěm uváděly místo pracoviště k okamžiku sčítání a v údajích o dojížděce tak ještě jsou zahrnuty (ČSÚ, 2013). V roce 2011 tak došlo k úbytku míry účastníků dojížděky o cca 600 tisíc v důsledku těchto metodických úprav a především v důsledku nedůslednosti respondentů, kdy se pravděpodobně velká část k dojížděce v cenzu 2011 nepřihlásila.

Na pozadí těchto metodických změn byla data zpracovávána tak, aby byla zajištěna jejich maximálně možná srovnatelnost. Pro analýzu dojížděkových vztahů v okrese Strakonice byl za oba dva sledované roky využíván součet denní i nedenní dojížděky za prací a do škol. Dále byl podíl vyjíždějících do určité obce, resp. integrity obce s centrem, vztahován k celkovému počtu vyjíždějících z obce namísto k počtu EAO.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo jakožto ukazatel vhodný pro hodnocení významu územních celků bylo nutné metodicky upravit z důvodu zahrnutí i nezaměstnaných osob mezi EA. Pro potřeby analýzy dojížděky za prací je však vhodné tyto osoby redukovat a získat tak počet ekonomicky aktivních reálně pracujících (Hampl, 2005). Z celkového počtu EAO tak byli odečtení uchazeči o zaměstnání z března 2001 a z března 2011, tedy z doby, kdy probíhalo sčítání. Tato data o počtu uchazečů o zaměstnání jsou dostupná po vyžádání na ředitelství odboru trhu práce MPSV či na již zmiňovaném Integrovaném portálu MPSV. Dalším důležitým ukazatelem hodnocení územních jednotek je počet obsazených pracovních míst (OPM). Počet OPM se vypočítá jako součet ekonomicky aktivních obyvatel a salda pohybu za prací (tzn. rozdíl počtu vyjíždějících z obce

a počtu dojíždějících do obce). Při výpočtu se pracuje již s redukováným počtem EAO (Hampl, 2005).

Ke zpracování dat byl použit program Microsoft Excel, ve kterém byly také vytvořeny veškeré tabulky obsažené v této práci. Na základě takto zpracovaných statistických údajů byly v prostředí programu ArcGIS 9.1 vytvořeny potřebné mapové podklady, které tvoří stěžejní grafické přílohy této bakalářské práce.

3.3 Regionalizace okresu

„Vymezení sociálněgeografických regionů a vyhodnocení jejich hierarchické organizace představuje relativně nejsyntetičtější část studia komplexní organizace sociálněgeografických systémů. V zásadě jde o vymezení relativně autonomních komplexů sociálněgeografických prvků a jejich vztahů, tj. organických územních celků“ (Hampl, 1987). Klíčové je pak vymezení sociálněgeografických regionů na mikroregionální úrovni, na které dochází k uzavírání nejběžnějších a současně nejdůležitějších vztahových procesů jakými jsou dojížděka do zaměstnání či za službami. Z důvodu lepší datové základny je pro vymezení mikroregionů obvykle využívána dojížděka za prací. Výsledné pracovní mikroregiony jsou chápány jako základní funkční jednotky organizace sídelního systému (Muliček, Sýkora 2011).

Pracovní mikroregiony, resp. funkční městské systémy jsou založeny na prostorových interakcích mezi jádrem a jeho zázemím. Bezák (2000) ve své práci shrnuje 8 základních principů identifikace funkčních městských regionů.

- a. Podle prvního principu musí být zachována přesnost, jednoznačnost, logická soudržnost a obecná verifikovatelnost regionalizačního procesu prostřednictvím aplikace vhodných metod regionalizace. Tento princip je zde dodržen díky aplikaci již ověřených metod funkční regionalizace geografů L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse.
- b. Druhý princip je zaměřen na ideu centrality, kdy je funkční městský region založen na pohybu mezi jádrem a zázemím, přičemž jádro je místem koncentrace služeb a zaměstnání. K jádru jsou pak přiřazovány sousední územní jednotky, které s ním nejintenzivněji integrují. Princip centrality je při těchto regionalizacích zachován prostřednictvím využití daných metod vymezení

pracovních středisek a rozšířením analýzy sledovaného území i za hranice okresu Strakonice pro komplexní zachycení velikosti expanze daných jader.

- c. Třetí princip uvádí požadavek příslušnosti nejmenších územněsprávních jednotek, resp. zón vždy pouze do jednoho funkčního městského regionu. Funkční městské regiony tedy musí vyplňovat celé zkoumané území a současně žádné dva regiony se nesmí vzájemně překrývat. Tento požadavek je zde splněn přiřazením případně oscilačních jednotek podle dané metodiky vždy k jedinému jádru.
- d. Podle čtvrtého principu by měly funkční městské regiony dosahovat vnitřní kontiguity (tzn. sousedství), která zajišťuje souvislost území bez případných enkláv a exkláv. Protože je však obtížné aplikovat tento princip během regionalizačního procesu, bývá zařazen až do finální úpravy souboru funkčních městských regionů. V regionalizacích pro účely této práce je tento princip zachován díky kritériu kontinuity regionů.
- e. Pátým principem je požadavek maximální vnitřní i vnější uzavřenosti regionu. Rozhodující většina vztahů by měla být realizována uvnitř regionu a minimum vztahů by mělo směřovat přes hranice daného regionu. U těchto konkrétních metod regionalizací není přímo určeno kritérium minimální vztahové uzavřenosti, avšak vztahová uzavřenost je zde zajištěna integrací jednotek na základě nejsilnějšího dojížděkového proudu k jádru regionu.
- f. Šestý princip je v podstatě požadavkem minimální populační velikosti funkčních městských regionů, který je nutný pro jejich vzájemné porovnávání z velikostního hlediska. Dvě ze tří metod funkční regionalizace použitých v této práci jsou vázány kritériem minimální populační velikosti regionu.
- g. Sedmý princip se týká kompaktnosti funkčních městských regionů. Vymezené regiony by měly mít kompaktní tvar a ne příliš složitý průběh hranic. Tento princip je v daných regionalizacích relativně dodržen díky komplexnosti analýzy a přístupu k podrobným datům dojížděky za prací.
- h. Poslední, osmý princip je zaměřen na ideu asociace hranic funkčních městských regionů s hranicemi územněsprávních jednotek. Ideální je co nejvyšší adherence hranic regionu s administrativními hranicemi, a to z metodologického i praktického hlediska. Hodnocení asociativnosti hranic funkčních a administrativních regionů je součástí analýzy dojížděky a funkční regionalizace v této práci.

První dva principy jsou principy základními a vymezují celkový koncept identifikace funkčních městských regionů. Následující tři principy jsou konkrétními kritérii funkční regionalizace a vystihují podstatu funkčních městských regionů, pro jejichž identifikaci jsou rozhodující. Poslední tři principy zahrnují doplňující požadavky, které pouze v některých případech mohou dotvářet základní regionalizační proces (Bezák, 2000).

Pro účely této práce byly použity metodiky funkční regionalizace podle L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse. Popisu a kritice těchto metod a příslušných regionalizací se ve své práci zabývá Tonev (2013).

3.3.1 Metoda regionalizace podle L. Sýkory

Metodika sociogeografické regionalizace byla navržena českým geografem L. Sýkorou jako reakce na studii ESPON, Potentials for polycentric development in Europe (2005), která na území ČR vymezila pouze 25 funkčních městských regionů a neposkytovala tak dostatečné informace o českém urbánním a regionálním systému (Sýkora, Mulíček, 2009). Proto L. Sýkora společně s O. Mulíčkem vypracoval metodiku pro sociálněgeografickou regionalizaci České republiky na mikroregionální úrovni, na jejíž bázi byla provedena regionalizace okresu Strakonice k roku 2001 a 2011.

Metodika používá klasickou deduktivní techniku vycházející z konceptu nodálního regionu, ve kterém jsou k definovanému centru na základě nejsilnějších vazeb (v tomto případě dojížděkových proudů) integrovány ostatní územní jednotky. Z původních 4 ukazatelů diskutovaných pro určení pracovního centra byla vybrána 2 nejvhodnější kritéria. Pracovním centrem se tak může stát obec, na jejímž území se nachází alespoň 1000 OPM a současně je cílem alespoň jednoho nejsilnějšího dojížděkového proudu za prací z jakékoliv jiné obce.

Identifikovaná pracovní centra se stala základem pro následné přiřazení nestřediskových obcí pomocí spádové analýzy k jejich příslušným střediskům dojížděky za prací a vymezení jejich zázemí, tedy pracovních protomikroregionů (tzn. potenciálních mikroregionů zatím bez uplatnění kritéria minimální velikosti). Na základě třetího principu podle Bezáka (2005) je každá nestředisková obec bez výjimky přiřazena k jednomu centru a současně je zachován princip územní kontinuity, resp. spojitosti regionů. Obce, jejichž nejsilnější pracovní proud směřuje mimo vymezená mikroregionální centra, jsou k některému z center přiřazeny na základě orientace jejich

cílové obce. Na tomto místě je potřeba zmínit, že pokud zázemí města tvoří pouze jedna obec, která je současně centrem pro jiný region, je toto město ze souboru pracovních center odstraněno. Na protomikroregiony je následně uplatněno kritérium minimální populační velikost regionu 6000 obyvatel. U obcí z protomikroregionů s méně než 6000 obyvateli je znovu přepočítána jejich příslušnost. Na základě příslušnosti jejich původního centra či na základě orientace 2. či 3. nejsilnějšího proudu dojížděky jsou přiřazeny k již územně celistvým mikroregionům. (Mulíček, Sýkora, 2011). Tato metodika je použita pro sociogeografickou regionalizaci území strakonického okresu pro rok 2001 i 2011.

3.3.2 Metoda regionalizace podle M. Hampla

Bezpochyby nejvýznamnějším českým geografem zabývajícím se sociálněgeografickou regionalizací území České republiky již několik desítek let, je M. Hampl. Jak již bylo řečeno, dojížděka za prací je dá se říci nejdůležitějším regionálním procesem na mikroregionální úrovni. Proto i převážná část prací M. Hampla a jeho kolektivu či jeho samotného souvisí s regionalizací na základě dojížděky za prací. Hlavní práce M. Hampla a kolektivu, které se opírají o regionalizaci dojížděky za prací, jsou práce Hampl, Ježek, Kühnl (1983), Hampl, Gardavský, Kühnl (1987), Hampl a Müller (1996) a Hampl (2005) (Tonev, 2013). Spolu s těmito pracemi se vyvíjela také používaná metodika a přesnost daných kritérií. Přesto, že Hampl (2005) se věnuje regionalizaci území i na vyšších hierarchických úrovních, pro potřeby této práce je použita metodika vymezení území pouze na mikroregionální úrovni.

Metoda M. Hampla využívá opět deduktivní techniku funkční regionalizace, tedy přiřazování „nestředisek“ k vybraným střediskům. Primárním problémem je identifikace regionálních center. Ty jsou rozděleny do dvou hierarchických úrovní, a sice na centrum mikroregionální s minimálně 2500 OPM a centrum subregionální s 1000 – 2499 OPM. Následuje integrace nestřediskových obcí k takto extrahovaným střediskům podle nejsilnějšího dojížděkového proudu a vymezení mikroregionů 1. stupně jako základních stavebních jednotek celého sídelního systému.

Při finálním vymezení mikroregionů jsou použita velikostní kritéria, kdy populační velikost mikroregionu musí dosahovat alespoň 15 tisíc obyvatel a populační velikost zázemí mikroregionálního centra alespoň 5 tisíc obyvatel. „*Tyto hodnoty odpovídají*

přibližně modální velikosti pracovních obvodů a lze je tak označit za kritické pro formování elementárně vyvinutého funkčního mikroregionu s odpovídající polaritou střediska a zázemí“ (Hampl, 2005). I pod touto kritickou hranicí lze však sledovat poměrně významné mikroregiony s relativní kontinuitou jejich velikostní diference. Proto jsou specifikovány jednotky přechodného typu a rozlišeny dva typy středisek s částečnou mikroregionální funkcí. Jde o subregionální centrum typu A, jehož populační velikost má dosahovat kritické hranice alespoň 15 tisíc obyvatel, ale v zázemí má žít pouze 2500 – 4999 obyvatel. Druhou přechodnou jednotkou je subregionální centrum typu B, v jehož pracovním obvodu má žít pouze 10000 – 14999 obyvatel, ale v zázemí alespoň 5 tisíc obyvatel. V případě nesplnění velikostních kritérií mikroregionů či subregionů jsou obce zpravidla přesunuty k takovému centru, ke kterému je orientován 2. nejsilnější proud dojížděky za prací.

Požadavek územní celistvosti je splněn vyloučením enkláv, jejichž příslušnost je rozhodnuta dalším hlavním směrem spádu sídelní jednotky. V některých jiných sporných případech mohou být mikroregiony sekundárně upravovány podle pravděpodobného obslužného spádu obcí či dojížděky do škol (Hampl, 2005). Tato metodika je použita pro sociogeografickou regionalizaci území strakonického okresu pro rok 2001 i 2011.

3.3.2 Metoda regionalizace podle M. Haláse

Metodika sociogeografické regionalizace navržená slovenským geografem M. Halásem je vedle předchozích metodik relativně specifická. Za prvé, jako podkladová data nejsou využívány pouze údaje o dojížděce za prací, ale také údaje o dojížděce do škol, resp. součet počtu lidí dojíždějících do zaměstnání a do škol. Za druhé, protože cílem této metodiky je vymezení oblastí na co nejnižší regionální či lokální úrovni, jsou použita relativně volná kritéria pro výběr centra s absencí podmínky minimální velikosti. Za centrum dojížděky je tak považována obec, do které směřují minimálně 4 nejsilnější proudy dojížděky za prací a do škol ze 4 libovolných jiných obcí, tzn., že výsledný mikroregion musí zahrnovat alespoň 5 obcí. Výsledkem absence jiného regulačního kritéria zázemí je přirozené rozdělení geografického prostoru daného území.

Po přiřazení všech obcí k příslušným centrům musí být mikroregiony pro zachování principu kontinuity sekundárně upravovány. Obce, jejichž nejsilnější dojížděkový proud směřuje k jiné než střediskové obci, jsou integrovány ke středisku podle následující nejsilnější dojížděkové vazby. Případné enklávy jsou absorbovány regionem, kterého jsou podmnožinou či přiřazeny k centru na základě dalšího nejsilnějšího proudu dojížděky. Pokud dojde k vytvoření zázemí s dostatečným počtem jednotek, avšak obce nedokážou tvořit kontinuální region, zařazení tohoto původního centra a jeho zázemí je provedeno stejným způsobem, jako zařazení enkláv. Tím je zajištěn nepřetržitý průběh a územní celistvost mikroregionů (Halás, Kladivo, Šimáček, Mintálová 2010).

Na pozadí zákonitostí této metodiky je třeba podotknout, že se nejedná striktně o klasický deduktivní typ funkční regionalizace. Při procesu regionalizace dochází nejprve k analýze dojížděkových vztahů, díky níž později dochází k identifikaci středisek. Protože je induktivní typ funkční regionalizace charakterizován jako vzájemné propojování územních jednotek s malou funkční vzdáleností bez nutnosti primárního určení konkrétních jader, může být tato metoda chápána jako částečně induktivní.

4. Sociogeografická regionalizace okresu Strakonice

Pro účely sociogeografické regionalizace území lze užívat rozličných regionalizačních technik. Tyto techniky se zpravidla rozlišují na deduktivní a induktivní, přičemž deduktivní metoda pracuje primárně s nadefinovaným centrem, sekundárně pak s integrací ostatních sídel k tomuto centru. Induktivní metoda naopak nevyžaduje primární určení center a spočívá ve vzájemném propojování územních jednotek s malou funkční vzdáleností, jejichž vzájemné vztahy jsou maximalizovány a uzavřeny uvnitř regionu se zanedbatelným přesahem mimo hranice regionu (Muliček, Sýkora, 2011). Sociogeografická regionalizace okresu Strakonice je v této práci založena převážně na deduktivním přístupu, který je realizován pomocí dominantních dojížděkových proudů za prací z nestřediskových obcí k definovaným centrům. Prostřednictvím metod geografů L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse jsou sledovány výhody a nevýhody deduktivního, případně induktivního přístupu k regionalizaci. Jednotlivé metody jsou následně srovnávány a sociogeografické regionalizace hodnoceny z hlediska prostoru a času.

4.1 Regionalizace okresu Strakonice metodou L. Sýkory

Metoda regionalizace L. Sýkory je založena na tradičním deduktivním přístupu k sociogeografické regionalizaci. V první řadě je nutná identifikace pracovních center na bázi průniku kritérií minimálního počtu obsazených pracovních míst v obci a minimálního počtu nejsilnějších dojížděkových proudů směřujících do obce. Následně mohou být k extrahovaným centrům analýzou spádu integrovány nestřediskové obce.

4.1.1 Vymezení pracovních středisek

Podle metodiky identifikace pracovních center dojížděčky byly ve strakonickém okrese k roku 2001 z celkového počtu 112 obcí okresu vymezeny 4 obce splňující kritérium 1000 obsazených pracovních míst. Současně bylo na základě sledování dominantních dojížděkových proudů zjištěno 11 obcí, které byly cílem alespoň jednoho nejsilnějšího dojížděkového proudu za prací z jiné libovolné obce. Po průniku těchto dvou kritérií byly následně zaznamenány obce, které splňovaly obě definovaná kritéria a mohly tak plnit funkci pracovních center. Těmito obcemi se staly okresní město Strakonice, obce

s rozšířenou působností Blatná a Vodňany a obec s pověřeným obecním úřadem Volyně.

Obdobně tomu bylo v roce 2011, kdy z celkového počtu 112 obcí opět 4 obce splňovaly kritérium 1000 OPM a současně 10 obcí bylo cílem alespoň jednoho nejsilnějšího dojížděkového proudu za prací z jakékoliv jiné obce okresu Strakonice. Obě dvě kritéria splňovala a mohla tak plnit funkci pracovního centra regionu tedy opět pouze 4 města, již zmiňované Strakonice, Blatná, Vodňany a Volyně.

Tab. 1: Potenciální pracovní centra dojížděky za prací dle metody L. Sýkory

2001				2011			
	obec	OPM	max. dojížděkové proudy		obec	OPM	max. dojížděkové proudy
1	Strakonice	14742	71	1	Strakonice	11805	69
2	Blatná	4455	23	2	Blatná	3786	25
3	Vodňany	3175	9	3	Vodňany	3204	12
4	Volyně	1315	2	4	Volyně	1198	2
5	Sedlice	416	1	5	Bavorov	413	1
6	Bavorov	323	2	6	Bělčice	276	1
7	Bělčice	202	1	7	Novosedly	124	1
8	Chelčice	188	1	8	Předmít	115	1
9	Předmít	94	1	9	Strašice	50	1
10	Třebohostice	94	1	10	Krajníčko	18	1
11	Pivkovice	45	2				

*Zdroj dat: SLDB 2001, SLDB 2011, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2008, 2013, vlastní výpočty
Pozn.: tučně jsou vyznačena extrahovaná pracovní centra*

Nadefinování pracovních center dojížděky bylo v tomto případě metodicky poměrně jednoznačné a snadné, bez metodických či jiných nejasností. Patrná je dominance vymezených pracovních center z hlediska počtu obsazených pracovních míst v roce 2001 i 2011, kdy pracovní centra poměrně výrazně překračují hranici 1000 OPM, přičemž nestřediskové obce počtem OPM nepřekračují hranici 500 (výjimkou jsou Katovice 2011). Tato výrazná nadřazenost pracovních center je dána mimo jiné rozdrobenou sídelní strukturou a monocentrickým sídelním systémem strakonického okresu. Převažují zde populačně malé obce a města nad 2000 obyvatel, do kterých se koncentrují pracovní příležitosti, se v okrese vyskytují jen 4 a korespondují právě s pracovními centry dojížděky.

Po vymezení pracovních center jako základu sociogeografické regionalizace okresu byly následně k těmto centrům integrovány nestřediskové obce na základě dané metodiky. Strakonice, Blatná a Vodňany zůstaly coby extrahovaná střediska pracovních mikroregionů o populační velikosti nad 6000 obyvatel zachovány. Přesto, že Volyně se stala pracovním centrem s více než 1000 OPM a nejsilnějšími proudy dojížděky za prací ze dvou obcí v roce 2001 i 2011, protomikroregion nedokázal splnit kritérium minimální populační velikosti 6000 obyvatel. V roce 2001 dosahovala populační velikost tohoto protomikroregionu 3415 obyvatel a do Volyně směřovaly nejsilnější proudy dojížděky za prací z Nišovic a Strakonic, kdy tyto proudy byly redukovány pouze na proud z Nišovic, protože Strakonice tvořily samostatný protomikroregion. V roce 2011 pak populační velikost protomikroregionu s pracovním centrem Volyně dosahovala 3097 obyvatel a nejsilnější proudy dojížděky vedly z obcí Němčice a Radějovice s tím, že Radějovice byly obcí oscilační s dalším nejsilnějším proudem dojížděky do Strakonic.

Po opětovném přepočítání příslušnosti obcí k protomikroregionům s více než 6000 obyvateli byly identifikovány již územně celistvé, uzavřené pracovní mikroregiony s pracovním centrem a integrovanými nestřediskovými obcemi. Obce z protomikroregionu Volyně byly integrovány podle metodického postupu, v roce 2001 i 2011 bylo původní centrum Volyně přiřazeno k potenciálnímu mikroregionu s centrem Strakonice, kam směřoval dominantní dojížděkový proud. Nestředisková obec Nišovice byla v roce 2001 integrována také ke Strakonicím podle druhého největšího dojížděkového proudu a příslušnosti původního centra. Obdobně tomu bylo v roce 2011, kdy byla nestředisková obec Němčice stejným postupem integrována opět ke Strakonicím. Výslednými územně celistvými pracovními mikroregiony se tak staly mikroregiony Strakonic, Blatné a Vodňan.

4.1.2 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací metodou L. Sýkory v roce 2001

Po analýze spádovosti obcí k extrahovaným pracovním střediskům vznikly na území strakonického okresu 3 nodální regiony dojížděky za prací, jejichž rozsah víceméně odpovídá významu pracovních středisek. Pro zachování územní celistvosti těchto pracovních mikroregionů byl nutný přesah spádové analýzy i za hranice okresu, který následně poukázal na neúplnou prostorovou shodu funkčních a správních regionů

marginálně na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností, více pak na úrovni hranic okresu, resp. kraje.

Tab. 2: Pracovní mikroregiony dle metody L. Sýkory v roce 2001

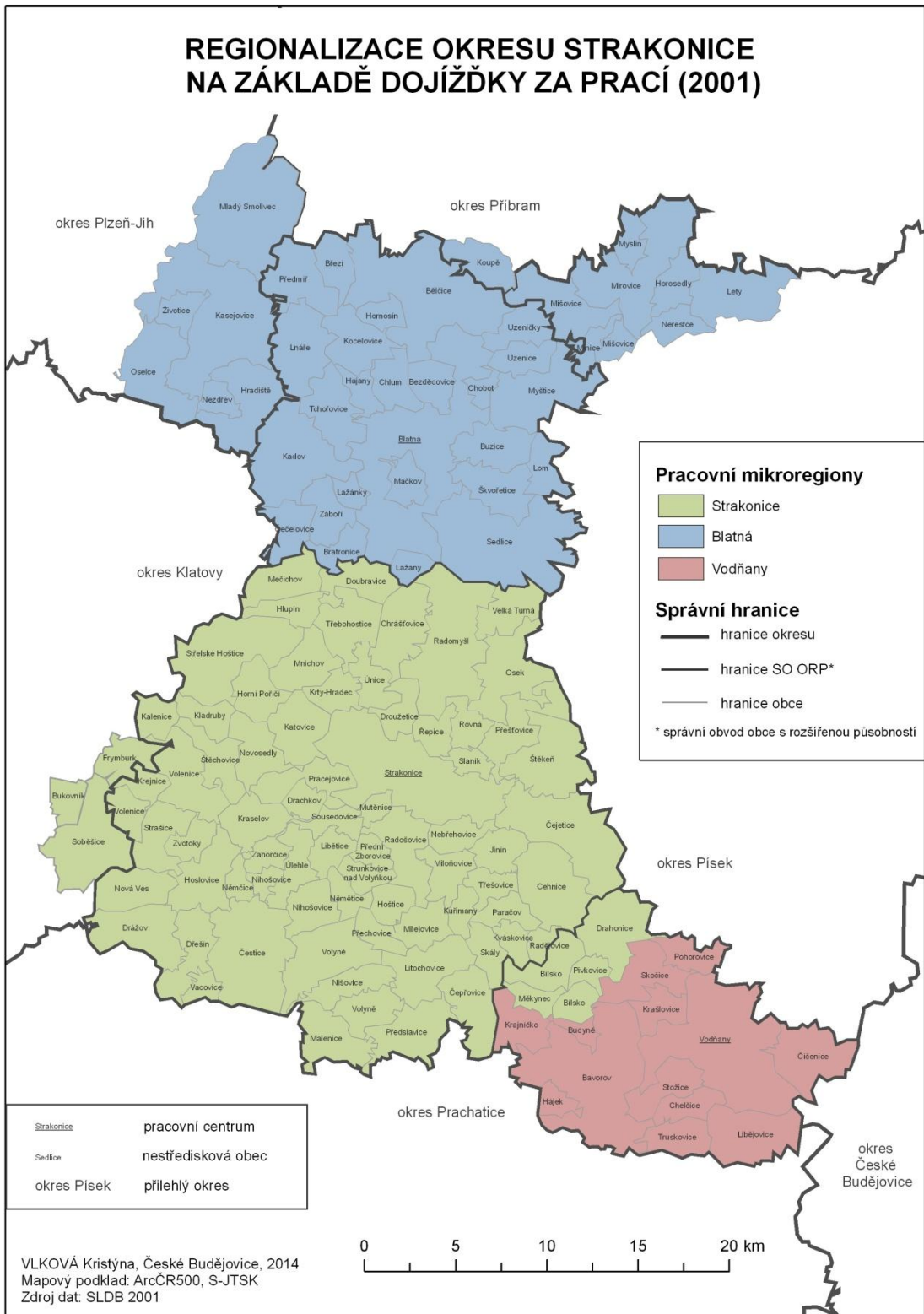
PMR	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	76	46278	21953	21207	634,34
Blatná	40	19288	8883	8125	455,63
Vodňany	13	10302	4783	4247	148,50
Σ	129	75868	35619	33579	1238,47

Zdroj dat: SLDB 2001, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2008, vlastní výpočty

Pozn.: PMR = pracovní mikroregion, EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo, OPM = obsazená pracovní místa

Nejvýznamnějším pracovním mikroregionem se stal region se střediskovým okresním městem Strakonice. Dominance tohoto regionu byla vysoce pravděpodobná vzhledem k počtu obsazených pracovních míst v návaznosti na populační velikost města. Významným faktorem vlivu Strakonice na nestřediskové obce okresu je také přirozeně centrální poloha města ve vnitřní struktuře okresu, se kterou je spjata výhodná dopravní poloha a tím také kvalitní dostupnost. Mikroregion Strakonice tak svou rozlohou zaujímá polovinu celkové rozlohy mikroregionů, koncentruje se zde 60 % obyvatel a pod region spadá 76 z celkových 129 obcí mikroregionů okresu Strakonice. Integrita obcí s centrem regionu je podpořena velkým počtem malých obcí s nízkou vzájemnou vzdáleností především v těsném zázemí Strakonice a absencí větších obcí s možností konkurovat pracovnímu centru. Určitou výjimku tvoří město Volyně na jihu regionu, které má charakter potenciálního pracovního střediska s 1315 obsazenými pracovními místy. Současně však Volyně poskytuje Strakonicím nejsilnější dojížděkový proud za prací čítající 331 dojíždějících (tzn. téměř 50 % všech vyjíždějících za prací z Volyně do jiné obce). Jedná se tak o největší dojížděkový proud za prací v celém okrese Strakonice, který potvrzuje zákon gravitačního modelu o vlivu velikosti a vzdálenosti dvou sídel na intenzitu vzájemných vazeb mezi těmito sídly. Dominanci regionu podporují i další významné obce s vyšší mírou obsazených pracovních míst, Radomyšl se 487 OPM a Katovice s 376 OPM.

Obr. 2: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody L. Sýkory (2001)

Důležitým výstupem sociogeografické regionalizace území je hodnocení prostorové shody funkčních a správních regionů. Co se hranic okresu týče, při analýze spádovosti obcí byly ke Strakonickým přiřazeny obce Bukovník, Frymburk a Soběšice náležící okresu Klatovy. Obce Frymburk a Soběšice byly integrovány na základě nejsilnějšího proudu dojížděky za prací do Strakonice, obec Bukovník na základě nejsilnějšího dojížděkového proudu do Soběšic. Integrita těchto obcí se Strakonice je dána pravděpodobně dobrou dostupností tohoto většího mikroregionálního centra na úkor o něco bližšího, ale méně významného střediska Sušice. Shoda hranic funkčního a správního regionu na úrovni okresu je v ostatních případech mikroregionu Strakonice zachována, je zde tak patrný vliv významného mikroregionálního střediska Písek, které integruje obce na východ od hranic regionu Strakonice a středisek Vimperk a Prachatice, která působí svým vlivem na obce ve směru na jih od regionu Strakonice. Při porovnání pracovního mikroregionu a správního obvodu obce s rozšířenou působností Strakonice lze shledat územní rozdíly funkční a správní regionalizace za poměrně marginální. Na hranici sfér vlivu dvou pracovních center se pohybují obce náležící SO ORP Vodňany – Bílsko, Drahonice, Měky nec a Pivkovic e. Obce Drahonice a Pivkovic e byly i přes téměř oscilační vztah se dvěma středisky přiřazeny ke Strakonice na základě silnějších dojížděkových proudů, přičemž obce Bílsko a Měky nec spádující pracovní dojížděkou k Pivkovicím byly integrovány spolu s nimi.

Další významný pracovní mikroregion okresu Strakonice je region s pracovním centrem Blatná. Tato obec s rozšířenou působností je druhým populačně největším městem okresu a její sféry vlivu sahají daleko za správní hranice okresu. Celkově region zahrnuje 40 obcí, z toho 14 obcí se nachází za hranicemi strakonického okresu. Soustřeďuje se zde 25 % obyvatel všech tří mikroregionů a území zabírá více než třetinu plochy mikroregionů okresu Strakonice. Dominance Blatné je opět dána absencí většího města v regionu s potenciálem konkurovat pracovnímu středisku. Přesto, že počet obsazených pracovních míst v Blatné dosahuje pouze 4455 (o cca 10 tis. méně než OPM Strakonice), je region Blatné významným pracovním mikroregionem. Jeho význam zvyšuje například obec Sedlice na jihovýchodě regionu, ve které se nachází 416 OPM či obce ležící mimo okres Strakonice – Kasejovice a Mirovice. Dalším faktorem posilujícím pozici regionu je skutečnost, že obec Blatná se nachází v poměrně centrální poloze vzhledem k okolním okresním městům a centrům s více než 10 tis.

OPM (např. Příbram, Písek, Strakonice), což jí zajišťuje spádovost okolních obcí vzdálených od těchto významnějších pracovních center.

Jižní hranice pracovního mikroregionu Blatná v rámci okresu Strakonice odpovídá hranici správního regionu SO ORP. Souhlasnost na úrovni hranic okresu však již potvrdit nelze, obce mikroregionu zasahují do okresů Plzeň-Jih, Příbram a Písek. Z okresu Plzeň-Jih byly k Blatné analýzou spádovosti integrovány obce Hradiště, Kasejovice, Mladý Smolivec, Nezdřev, Oselce a Životice. Na základě přímého největšího proudu dojížděky za prací do Blatné byly k mikroregionu přiřazeny pouze Kasejovice a Nezdřev, obce Mladý Smolivec a Hradiště se spádem ke Kasejovicím byly integrovány na základě spádu cílové obce dojížděky. Oselce jako oscilační obec s největším proudem dojížděky do Kasejovic a současně také do Plzně, byly absorbovány mikroregionem Blatné. Přesto, že Plzeň je jako pracovní centrum na úrovni hierarchicky vyšší, přiřazením obce Oselce by nebylo splněno kritérium kontinuity regionu kvůli existenci pravděpodobného centru Nepomuk a jeho mikroregionu. Obec Životice spádující dojížděkou za prací k Oselcím pak byla rovněž integrována k Blatné. Z okresu Příbram byla k mikroregionu Blatné přiřazena jediná obec Koupě, a to na základě největšího proudu dojížděky přímo do pracovního centra Blatné. Z okresu Písek jako regionu s poměrně uzavřenými vztahy mezi okresním městem a nestřediskovými obcemi byly k Blatné analýzou spádovosti přiřazeny pouze obce nejvzdálenější městu Písek – Horosedly, Lety, Minice, Mirovice, Mišovice a Myslín. Protože z Mirovic směřoval největší pracovní proud dojížděky do Blatné, byly k pracovnímu mikroregionu připojeny také ostatní obce, jejichž cílová obec dojížděky byly právě Mirovice (v případě Nerestcí pak obec Lety).

Třetím a nejmenším pracovním mikroregionem okresu Strakonice je region se střediskem Vodňany, který leží v jihovýchodní části okresu. Tento nodální region zahrnuje 13 obcí zabírajících pouhých 12 % rozlohy mikroregionů strakonického okresu. O něco větší podíl, cca 14 % z celkového počtu obyvatel mikroregionů, se koncentruje v tomto mikroregionu. Přesto, že Vodňany mají coby pracovní středisko o necelých 1300 OPM méně než Blatná, počet EAO se liší výrazněji (cca 50 % z hodnoty EAO Blatná). Nižší vliv mikroregionálního střediska na okolní obce je dán mimo jiné geografickou polohou Vodňan v rámci okresu Strakonice. Pracovní středisko se nachází u hranice v jihovýchodním cípu strakonického okresu a má tak charakter periferní obce s nižším počtem dominantních dojížděkových proudů do obce a tím

i menším zázemím. Význam Vodňan klesá také vlivem blízkých dominantních pracovních středisek, ke kterým se obce z okolí Vodňan často orientují. Kromě Strakonice jsou to především České Budějovice a Písek. Význam pracovního mikroregionu naopak částečně zvyšuje obec Bavorov, která se ve strakonickém okrese počtem obsazených pracovních míst řadí na 9. místo s 323 OPM.

Shoda funkčního a správního regionu je v případě mikroregionu Vodňany relativně vysoká, hranice funkčního regionu neodpovídá hranici SO ORP Vodňany jen v severozápadní části. Již zmíněné obce Bílsko, Drahonice, Měkynek a Pivkovic byly spádovou analýzou na základě směru dominantního proudu dojížděky přiřazeny k regionu Strakonice. Za hranice okresu je orientována pouze obec Hájek, která je však oscilační obcí s nejsilnějším proudem dojížděky do Protivína v okrese Písek i do Bavorova. Na základě zákona o zachování spojitosti regionu byla obec logicky připojena k regionu Vodňan.

4.1.3 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací metodou L. Sýkory v roce 2011

Analýzou spádu nestřediskových obcí k extrahovaným pracovním střediskům byly vymezeny opět 3 pracovní mikroregiony na území strakonického okresu s přesahem mimo hranice tohoto okresu. Vzhledem k roku 2001 došlo ke snížení počtu obcí mikroregionů Strakonice a Blatná a tím i jejich celkové rozlohy či podílu počtu obyvatel a EAO. Mikroregion Vodňany byl naopak částečně ziskový a došlo tak k mírnému zvětšení rozlohy nodálního regionu a jeho podílu na obyvatelstvu mikroregionů strakonického okresu. Protože tyto změny vlivu pracovních center a interakcí mezi nimi a nestřediskovými obcemi se odehrály především za hranicemi okresu, lze tvrdit, že došlo ke snížení vlivu pracovních středisek v rámci okresu Strakonice ve prospěch okolních center a následně velikosti jejich zázemí.

Tab. 3: Pracovní mikroregiony dle metody L. Sýkory v r. 2011

PMR	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	72	44859	19462	19145	596,51
Blatná	34	16822	6867	6976	395,28
Vodňany	14	11265	4538	4406	160,51
Σ	120	72946	30867	30527	1152,30
Prachatice	1	35	16	11	2,80

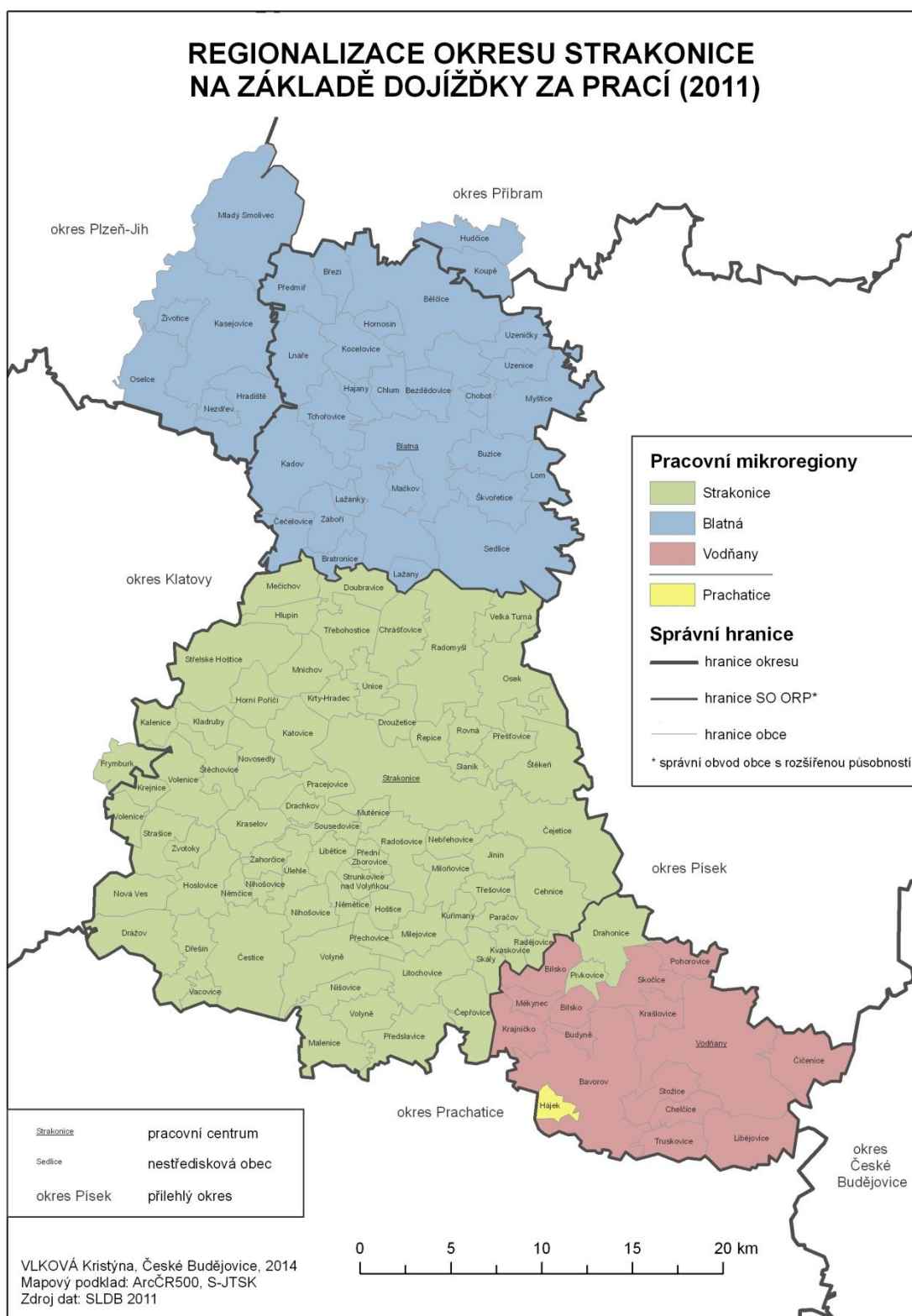
Zdroj dat: SLDB 2011, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2013, vlastní výpočty

Pozn.: PMR = pracovní mikroregion, EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo, OPM = obsazená pracovní místa

Jako nejvýznamnější region byl potvrzen opět mikroregion s okresním městem Strakonice, který v roce 2011 zahrnoval 72 obcí z celkových 120, tedy o 4 méně oproti roku 2001. Došlo tak pouze k marginálním změnám, mikroregion Strakonice opět zaujímá polovinu rozlohy s 60 % obyvatel všech mikroregionů okresu. Jako potenciální pracovní středisko je jednou z nejvýznamnějších obcí Volyně s 1198 OPM, jejíž nejsilnější dojížděkový proud za prací do Strakonice čítá 179 dojíždějících a podílí se tak na celkové vyjížděnce za prací z Volyně necelými 50 %.

Na rozdíl od roku 2001 za hranice okresu spádují dvě obce. Oscilační obec Pivkovice, jejíž dominantní proud dojížděky za prací vede do Strakonice a současně do Písku a obec Přechovice, která spáduje k makroregionálnímu středisku Praha. Obě dvě obce byly však opět na základě kritéria kontinuity regionů absorbovány mikroregionem Strakonice. Co se průběhu hranic pracovního mikroregionu týče, došlo k jejich posunu, díky němuž hranice funkčního regionu více asociuje s hranicí správního obvodu obce s rozšířenou působností Strakonice. Spádovost obcí Bílsko a Měkytec (v r. 2001 spádové obce Strakonice) k pracovnímu středisku Vodňany není příliš překvapivá vzhledem k chatrné uzavřenosti vztahů mezi nimi a původním střediskem Strakonice již v roce 2001. Více uzavřené zůstaly dojížděkové vztahy regionu Strakonice také uvnitř administrativní hranice okresu. Analýzou spádovosti byla ke Strakonice přiřazena jediná obec za hranicemi okresu – Frymburk z okresu Klatovy. Orientace nejsilnějšího dojížděkového proudu obcí Bukovník a Soběšice, které byly integrovány v roce 2001, se přesunula k menšímu pracovnímu centru Sušici.

Obr. 3: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody L. Sýkory (2011)

Pracovní mikroregion se střediskovým městem Blatná potvrdil svojí relativně silnou pozici a uzavřenost v rámci dojížděkových vztahů. Zatímco v roce 2001 však prokazovaly integritu s pracovním centrem také obce v severní části Píseckého okresu, v roce 2011 nebyly tyto obce na základě analýzy spádu jejich nejsilnějšího dojížděkového proudu za prací přiřazeny a počet obcí se snížil na 34. Relativní rozloha regionu zůstala vzhledem k celkovému zmenšení mikroregionů okresu Strakonice zachována a blatenský mikroregion tak zaujímá více než třetinu území. Podíl počtu obyvatel na celkové populaci mikroregionů strakonického okresu jen mírně klesl na 23 % přesto, že absolutní počet obyvatel pracovního mikroregionu klesl oproti roku 2001 o téměř 2 a půl tisíce. Jako významné obce regionu lze kromě pracovního centra označit obec Sedlice se 406 OPM a obec Kasejovice se 496 OPM. Sedlice také spolu s Bělčicemi vytváří největší dojížděkový proud za prací směřující do mikroregionálního centra.

Dezintegrita obcí ze severní části okresu Písek s Blatnou je dána přeorientováním nejsilnějšího proudu dojížděky za prací z Mirovic k makroregionálnímu středisku Praha, kdy druhým největším proudem dojížděky je proud do okresního města Příbram, se kterým již Mirovice mohou tvořit spojitý region. V tomto případě tak lze aplikovat tvrzení o vlivu Prahy jako pracovního střediska, který od počátku transformačního období neustále narůstá (Hampl, 2005). Ostatní obce okresu Písek původně spadující k Blatné byly pak spolu s Mirovicemi připojeny k pracovnímu mikroregionu Příbrami. Naopak rozšířen byl nodální region Blatné o obec Hudčice z okresu Příbram. Stejně jako v roce 2001 došlo k relativně významnému přesahu blatenského mikroregionu přes hranice strakonického okresu do území okresu Plzeň-Jih a k integraci tamních šesti obcí. Právě zde tak byla potvrzena nízká asociace správní hranice a funkční hranice pracovního mikroregionu, která poukazuje na nepříliš vhodné administrativní členění území. Tato diference je provázána například nízkou dopravní obslužností mezi jádrem regionu a nestřediskovou obcí, která se nachází sice uvnitř pracovního mikroregionu, ale mimo administrativní hranice okresu, a to především na rovině hromadné dopravy.

Nejmenším pracovním mikroregionem strakonického okresu je opět region se střediskovým městem Vodňany. Jako jediný mikroregion oproti roku 2001 narostl rozlohou a počtem obyvatel. V roce 2011 tak zahrnuje 14 obcí z celkových 120 a zaujímá 14 % rozlohy všech mikroregionů okresu Strakonice. Počet obyvatel od roku 2001 vzrostl o 963, u ekonomicky aktivních došlo k úbytku o 245 obyvatel, což je však

dáno poklesem EAO v jednotlivých obcích regionu, resp. celém okresu. Nejvýznamnější obcí vedle Vodňan zůstává Bavorov se 413 obsazenými pracovními místy a dojížděkovým proudem do Vodňan čítajícím 59 osob. Největší provázanost s pracovním centrem regionu naopak vykazuje obec Libějovice, ze které vyjíždí 56,5 % ekonomicky aktivních obyvatel z celkového počtu EAO vyjíždějících do jiných obcí.

Oproti roku 2001 došlo tedy ke zvětšení mikroregionu a ke středisku byly spádovou analýzou dojížděky za prací připojeny také obce Měky nec a Bílsko. Spádovost těchto obcí je však v roce 2001 i 2011 relativně sporná, obce vykazují téměř oscilační vztah jak k centru Strakonice, tak k centru Vodňany a v obou případech byly integrovány na základě minimálního rozdílu ve velikosti dominantního a druhého nejsilnějšího dojížděkového proudu za prací. Nicméně jejich spádovostí k Vodňanům v roce 2011 došlo k posunutí hranice mikroregionu, která tak vykazuje větší souhlasnost s hranicí SO ORP Vodňany. Naopak dezintegraci s regionem Vodňan vykazuje obec Hájek, která byla na základě největšího dojížděkového proudu za prací spádovou analýzou připojena k sousednímu pracovnímu mikroregionu se střediskovým městem Prachatice. Protože obec je schopna tvořit s Prachaticemi spojitý region a do mikroregionu Vodňan je z Hájků orientován proud čítající jediného dojíždějícího za prací (do obce Krajiníčko), bylo rozhodnuto o připojení obce právě k mikroregionu Prachatic. Další obcí se spádem mimo hranice okresu je Krajiníčko, jehož nejsilnější dojížděkový proud směřuje k Písku, avšak připojeno bylo logicky k mikroregionu Vodňany na základě druhého největšího proudu dojížděky za prací. Z výsledků analýzy spádu nestřediskových obcí k centru Vodňany a analýzy dojížděkových vztahů mezi střediskem a jeho zázemím vyplývá, že pracovní centrum Vodňany je nepříliš významným střediskem, se kterým jsou výrazněji spjaty pouze obce v bezprostředním zázemí města. Mikroregion tak vykazuje velmi nízkou vztahovou uzavřenost a poměrně časté vazby na mikroregiony okolních pracovních středisek.

4.1.4 Hodnocení metody L. Sýkory

Podle metody sociogeografické regionalizace L. Sýkory byla na území strakonického okresu extrahována 3 centra dojížděky za prací a následně analýzou spádu dojížděky za prací k těmto jádrům vymezeny 3 pracovní mikroregiony. Kritérii pro určování středisek bylo minimálně 1000 obsazených pracovních míst a alespoň jeden dominantní proud dojížděky za prací z jiné obce. Kritériem pro přijetí protomikroregionu a vznik

mikroregionu byla minimální populační velikost 6000 obyvatel a kontinuita regionu (Sýkora, Mulíček, 2009). Jak již bylo řečeno, jedná se o metodu deduktivní, kdy dochází k primárnímu určení center regionu a následné integraci nestřediskových obcí na základě nejsilnějšího proudu dojížděky.

Jednou z hlavních nevýhod deduktivní metody sociogeografické regionalizace je možnost vymezení pouze monocentrického regionu (Mulíček, Sýkora, 2011). Tato disfunkce však lze negativně hodnotit pouze na úrovni celého státu. Sídlní systém okresu Strakonice má monocentrický charakter, vyskytuje se zde velké množství malých obcí s nízkou vzájemnou vzdáleností a naopak minimální počet větších obcí s vyšší mírou nabídky pracovních míst. Obce zde obvykle vykazují výraznou podřízenost právě jednomu centru a tak jsou monocentrické sociogeografické regiony relativně přirozeným výsledkem sídelního uspořádání strakonického okresu.

Významným negativem při deduktivní metodě regionalizace je nízká vztahová uzavřenost vymezených regionů, kde nedochází k maximalizaci vztahů uvnitř regionu ani k limitování vztahů mezi jednotlivými regiony (Mulíček, Sýkora, 2011). Konkrétně metodou L. Sýkory lze díky nízkým kritériím a dá se říci jednoduché metodice extrahování pracovních center a integrace jejich zázemí vymežit poměrně malé pracovní mikroregiony, přičemž platí, že čím menší je region, tím menší je také jeho vztahová uzavřenost (Tonev, 2013). Toto tvrzení lze potvrdit právě na vymezeném pracovním mikroregionu Vodňan v roce 2001 i 2011, kde mají spádové obce Vodňan relativně silné dojížděkové vztahy i s okolními pracovními mikroregiony. Naopak v největším pracovním mikroregionu Strakonice jsou dojížděkové vztahy relativně dobře uzavřené a obce silně integrované ke středisku.

Problémem při plnění velikostního kritéria pracovního mikroregionu může být jeho platnost pro celé území státu, tedy jak pro hustě osídlené oblasti s velkými sídly, tak pro oblasti s řídkým osídlením (Tonev, 2013). Metoda regionalizace podle L. Sýkory však udává minimální kritérium 6000 obyvatel na pracovní mikroregion a je tedy snadné vymežit region odpovídající tomuto kritériu i v řídkěji osídleném okrese Strakonice. Na druhou stranu mohou však vznikat velmi malé regiony v hustěji osídlených oblastech a metoda L. Sýkory tak podléhá značné velikostní diferenciaci regionů.

4.2 Regionalizace okresu Strakonice metodou M. Hampla

M. Hampl využívá při sociogeografické regionalizaci tradiční metodu dominantního toku dojížděky, tedy deduktivní typ funkční regionalizace. Prvotním kritériem pro vznik pracovního centra je minimální počet obsazených pracovních míst v obci. Následuje analýza spádu nestřediskových obcí k těmto extrahovaným centrům a vznik regionů, které jsou na základě dalších velikostních kritérií hierarchizovány či zrušeny a absorbovány jiným regionem.

4.2.1 Vymezení pracovních středisek

Metodikou extrahování pracovních center byla k roku 2001 a stejně tak k roku 2011 z celkového počtu 112 obcí okresu Strakonice vymezena 4 potenciální střediska dojížděky za práci, která splňovala základní kritérium 1000 obsazených pracovních míst. Okresní město Strakonice a obce s rozšířenou působností Blatná a Vodňany dosahovaly počtem OPM alespoň 2500 a staly se tak možným mikroregionálním centrem. Čtvrtá vymezená obec Volyně spadala do intervalu 1000 – 2499 OPM a mohla tak případně působit jako subregionální centrum.

Tab. 4: Potenciální pracovní centra dojížděky za práci dle metody M. Hampla

2001					2011				
	obec	OPM v obci	populační velikost regionu	populační velikost zázemí		obec	OPM v obci	populační velikost regionu	populační velikost zázemí
1	Strakonice	14742	53715	33109	1	Strakonice	11805	51538	31829
2	Blatná	4455	18907	12263	2	Blatná	3786	16822	10117
3	Vodňany	3175	10302	3721	3	Vodňany	3204	11300	4153
4	Volyně	1315	3415	221	4	Volyně	1198	3097	116

Zdroj: SLDB 2001, SLDB 2011, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2008, 2013, vlastní výpočty

Pozn.: populační velikost regionu a populační velikost zázemí Strakonice je vždy bez později přičleněné Volyně a jejího zázemí, tučně jsou vyznačena extrahovaná střediska

Pozn. 2: OPM = obsazená pracovní místa

Po identifikaci pracovních středisek dojížděky jako základu sociogeografické regionalizace byly k centrům na základě dané metodiky integrovány nestřediskové obce s tím, že analýza spádovosti těchto obcí nebyla soustředěna pouze uvnitř okresu, ale byla rozšířena i mimo hranice, kam přirozeně dosahují sféry vlivu pracovních středisek. Následně bylo možné aplikovat další, kvantitativní kritéria již na samotné potenciální regiony. Přesto, že roky 2001 a 2011 vykazovaly určité minimální rozdíly v populační

velikosti jednotlivých regionů, vyhodnocení výsledných pracovních mikroregionů bylo v obou případech totožné. Relativně přísným velikostním kritériím dané metodiky vyhovovala pouze dvě města – okresní město Strakonice a obec s rozšířenou působností Blatná. Obě tato mikroregionální centra splňovala základní podmínku pro utváření pracovního mikroregionu, tedy minimální populační velikost mikroregionu 15000 obyvatel a minimální populační velikost zázemí pracovního centra 5000 obyvatel. Lze podotknout, že podle metodiky M. Hampla se jedná o mikroregionální střediska 1. stupně s výraznou podřízeností k silnějším centrům. Avšak středisko Strakonice se populační velikostí mikroregionu nad 57 tisíc obyvatel v roce 2001 a nad 54,5 tisíc obyvatel v roce 2011 blíží minimální hranici pro mikroregionální středisko 2. stupně (60 tisíc obyvatel) a je tak hodnoceno jako středisko 1. stupně s částečnou mikroregionální autonomií 2. stupně (Hampl, 1987).

Obec Vodňany počtem OPM v roce 2001 i v roce 2011 splňovala podmínky mikroregionálního centra, kdy počet obsazených pracovních míst byl vyšší než 2500. Po analýze spádu nestřediskových obcí byla však populační velikost regionu pouze 10302 obyvatel v roce 2001 a 11300 obyvatel v roce 2011, čímž se Vodňany dostaly na úroveň možného subregionu typu B s minimálním počtem obyvatel 10 tisíc. Po přepočítání populační velikosti samotného zázemí Vodňan však počet obyvatel nedosáhl ani požadovaných pěti tisíc a z původně mikroregionálního střediska extrahovaného pomocí kvalitativních kritérií se stala díky kvantitativním kritériím obec nestřediskového typu. Díky podřízenosti Vodňan k Českým Budějovicím v roce 2001 i 2011 byly všechny obce původně spadující k Vodňanům integrovány právě k tomuto městu, které bylo vzhledem ke své regionální významnosti předpokládaným mikroregionálním a mezoregionálním centrem. Na území strakonického okresu tak zasahuje mikroregion dojížděky s pracovním centrem vně hranice okresu.

Volyně, počtem OPM odpovídající subregionálnímu centru, nedokázala v roce 2001 ani 2011 vytvořit region, který by splňoval podmínky subregionu A či subregionu B. Počet obyvatel potenciálního regionu a zázemí střediska výrazně zaostával za minimální hranicí velikosti populace subregionu, resp. zázemí a obce tak nebylo možné integrovat s tímto subregionálním střediskem. Volyně byla na základě největšího pracovního proudu dojížděky v roce 2001 i 2011 přidružena k mikroregionálnímu centru Strakonice. V roce 2001 spadovala dojížděkou za prací k Volyni jediná obec Nišovice, která byla integrována spolu s Volyní ke Strakonícím podle podřízenosti původního centra a na

základě druhého nejsilnějšího proudu dojížděky za prací. V roce 2011 směřoval nejsilnější proud dojížděky do Volyně z obce Němětice, která byla integrována ke Strakonícím stejným principem jako Nihošovice v roce 2001. Oscilační obcí s nejsilnějším dojížděkovým proudem za prací do Volyně i do Strakonice byla obec Radějovice, která však byla metodickým postupem přiřazena ke Strakonícím na základě interakce s hierarchicky vyšším pracovním centrem. Na území strakonického okresu tak byly vymezeny pouze dva územně celistvé mikroregiony – Strakonice a Blatná. Mikroregion Českých Budějovic byl řešen pouze na rovině interakcí nestřediskových obcí okresu Strakonice a pracovního střediska České Budějovice a není proto v této práci celistvým mikroregionem.

4.2.2 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací metodou M. Hampla v roce 2001

Po extrahování pracovních center a vymezení pracovních mikroregionů pomocí dané metodiky analýzy spádu nestřediskových obcí se na území okresu soustřeďují tři nodální regiony dojížděky za prací, přičemž uvnitř regionu byla identifikována jen 2 pracovní střediska. Třetí středisko bylo předpokládáno mimo hranice okresu a svým mikroregionem resp. zázemím zasahuje do okresu Strakonice okrajovou severozápadní částí. Integrace nestřediskových obcí ze SO ORP Vodňany k mimookresnímu pracovnímu středisku lze vnímat jako velmi nízký stupeň asociace funkčních a správních regionů. Mimo to se zde potvrzuje výrazná dominance Českých Budějovic jako mezoregionálního střediska, jehož předpokladem je stále vzrůstající vliv na rovině dojížděkových vztahů (Hampl, 2004). Kromě intervence českobudějovického mikroregionu do okresu Strakonice je nízká prostorová shoda administrativních hranic a hranic pracovních mikroregionů výrazná u regionu pracovního centra Strakonice, jehož sféry vlivu zasahují daleko za hranice okresu a nestřediskové obce integrované k tomuto středisku tvoří značnou část okresu Klatovy. Mikroregion Blatné pak proniká na území dokonce tří sousedních okresů – Plzeň-Jih, Písek a Příbram. Lze tak potvrdit Hamplovo tvrzení o otevírání dojížděkových vztahů v rámci okresů, tedy na mikroregionální úrovni (Hampl, 2004).

Tab. 5: Pracovní mikroregiony dle metody M. Hampla v r. 2001

PMR	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	93	57130	26881	26086	835,05
Blatná	39	18907	8719	7981	440,84
Σ	132	76037	35600	34067	1275,89
České Budějovice	13	10302	4783	4247	148,5

Zdroj dat: SLDB 2001, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2008, vlastní výpočty

Pozn.: PMR = pracovní mikroregion, EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo, OPM = obsazená pracovní místa

Nejvýznamnějším pracovním mikroregionem se stal region okresního města Strakonice. Spadá sem 93 obcí, to znamená více než dvě třetiny z celkového počtu obcí regionů Strakonice i Blatné a zaujímá 65 % rozlohy obou dvou mikroregionů. Počet obyvatel je o 38 tisíc vyšší než počet obyvatel mikroregionu Blatná a tím pádem výrazně vyšších hodnot nabývá také počet EAO a počet OPM, což dělá ze Strakonice výrazně dominantní pracovní středisko strakonického okresu. Je zde patrná také vysoká míra integrity nestřediskových obcí s centrem mikroregionu, a to především v těsném zázemí okresního města, kde se vyskytují populačně malé obce a kdy např. míra integrity obce Droužetice s centrem dosahuje 94,3 % či obce Drachkov 90,3 %. Vysokou míru integrity s centrem však vykazují také periferní obce, např. obec Čejetice s mírou integrity 64,2 %. Významnými obcemi jsou kromě potenciálního subregionálního střediska Volyně obec Katovice, jejíž počet OPM dosahuje hodnoty 376, přičemž míra integrity se Strakonicemi je 73,2 % či obec Radomyšl s 487 OPM a mírou integrity s centrem 60,4 %. Tyto obce společně s Volyní a Čejeticemi poskytují Strakonicím také z hlediska absolutních hodnot největší dojížděkové proudy za prací.

Problematické bylo určení spádovosti nestřediskových obcí za hranicemi okresu, tedy obcí okresu Klatovy. Obce Soběšice a Frymburk byly integrovány ke Strakonicím jednoduše na základě největšího proudu dojížděvky za prací. Sporná obec Bukovník v tomto případě není součástí strakonického mikroregionu (na rozdíl od regionalizace metodou L. Sýkory). Podle metodiky M. Hampla byla sekundárně přiřazena k pracovnímu centru Sušice dle pravděpodobného obslužného spádu obce a dojížděvky do škol, kdy největší proud dojížděvky do škol z Bukovníku vedl právě do Sušice. Méně jednoznačné však bylo přiřazení Horažďovicka ke strakonickému mikroregionu. Konkrétně obec Horažďovice byla integrována ke Strakonicím podobně jako Bukovník k Sušici na základě sekundární úpravy regionu. Kromě toho vykazovala vazby ke Strakonicím i cílová obec dojížděvky z Horažďovic – Velké Hydčice. Spolu

s Horažďovicemi byly přiřazeny ke Strakonickým také všechny obce v jejich zázemí, jejichž nejsilnější proud dojížděky za prací směřoval do Horažďovic či jiné obce, která byla součástí strakonického mikroregionu. Tato sekundární úprava mikroregionu nezakládající se na převažujícím spádu dojížděky za prací přímo do centra regionu zapříčinila velmi nízký stupeň integrity těchto obcí se Strakonícemi, který se pohybuje až na výjimky od 0 do 10 %. Nízká integrita zde může být dána špatnou dopravní dostupností z obcí vně strakonického okresu do střediska regionu.

Druhým významným regionem okresu Strakonice je mikroregion s pracovním střediskem Blatná. Mikroregion zaujímá podstatnou část okresu Strakonice, resp. celý SO ORP Blatná a zasahuje také do přilehlých okresů Plzeň-Jih, Písek a nepatrně do okresu Příbram. Obsahuje 39 obcí, což je necelá třetina celkového počtu obcí strakonického a blatenského mikroregionu. Počet obyvatel je téměř o 40 tisíc menší než počet obyvatel významnějšího mikroregionu a rozlohou je téměř poloviční. Velikost regionu však odpovídá významnosti mikroregionálního centra, kdy Blatná má o 10 tisíc obsazených pracovních míst méně než Strakonice. Míra integrity zázemí se střediskem je i v regionu Blatné vysoká, za mikroregionem Strakonice však přesto mírně zaostává. Nejsilnější vazby mají s Blatnou obce v nejtěsnějším zázemí Blatné s mírou integrity k centru převyšující 70 % – Hajany, Chlum, Bezdědovice, Mačkov, Škvořetice a dále Myštice. Největší proudy dojížděky za prací v absolutních číslech poskytují Blatné obce Bělčice, Lnáře a Sedlice, které jsou zároveň největšími obcemi z hlediska počtu OPM.

Co se míry integrity mimookresních obcí s centrem Blatná týče, jsou hodnoty vyšší než u mikroregionu Strakonice. Je zde tak patrná větší provázanost dojížděkových vztahů mezi střediskem a jeho zázemím vně okresu, což je ovšem dáno pravděpodobně menší vzdáleností těchto obcí od centra regionu a tím relativně lepší dopravní dostupností. Obce náležící okresu Písek spadující dojížděkou za prací k obci Mirovice byly integrovány spolu s Mirovicemi k Blatné na základě jejich nejsilnějšího dojížděkového proudu. Koupě byla jako jediná z okresu Příbram přiřazena k mikroregionu Blatné opět přímo, podle nejsilnějšího proudu dojížděky. Z okresu Plzeň-Jih bylo analýzou spádovosti spjato s regionem Blatné 5 obcí. Oscilační Oselce, které byly integrovány podle metodiky L. Sýkory k Blatné, byly v tomto případě podřízeny Plzni a jejímu mikroregionu, který zde těsně sousedí s blatenským a Oselce tak netvoří případnou enklávu jako v případě předchozí metody regionalizace.

Obr. 4: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Hampla (2001)

Hodnocení mikroregionu Českých Budějovic zasahujícího na území strakonického okresu se bude odehrávat pouze na rovině vztahů mezi centrem a jeho zázemím uvnitř okresu, nebude tedy hodnocen jako celek se všemi obsaženými interakcemi. Obec s rozšířenou působností Vodňany, jak již bylo řečeno, nedokázala naplnit kritérium minimální populační velikosti pro mikroregion ani subregion, proto musely být obce z jejího zázemí integrovány k jinému pracovnímu centru. Výrazně nejsilnější dojížděkový proud za prací z Vodňan vedl k Českým Budějovicím, podřízenost k tomuto centru byla tedy jednoznačná. Zázemí původně spadující k Vodňanům bylo pak rovněž připojeno k mikroregionu Českých Budějovic na základě dominantních dojížděkových proudů do Vodňan a sekundárního relativního spádu celé jednotky k Českým Budějovicím. Míra integrity obcí se střediskem není příliš vysoká, nejsilnější vztah vykazuje obec Čičenice, která mírou integrity 22,7 % překonala spjatost Vodňan s regionálním střediskem a jeho míru integrity 21,9 %. Nízký stupeň integrity zde však lze předpokládat vzhledem k větší vzdálenosti obcí od centra regionu. Platí tak nepřímá úměrnost, tzv. distance-decay efekt, kdy se vzrůstající vzdáleností od centra klesá jeho vliv a tím pádem spjatost zázemí s centrem a intenzita jejich vazeb.

Podle sociogeografické regionalizace okresu Strakonice metodou M. Hampla je zcela nevhodné zařazení téměř celého SO ORP Vodňany ke strakonickému okresu. Vodňany a obce v jeho zázemí vykazují k okresnímu městu minimální vazby ve srovnání s vazbami k městu krajskému, se kterým tvoří nejen pracovní mikroregion, ale na základě mezoregionálního vlivu Českých Budějovic také hierarchicky vyšší jednotku mezoregion. Za diskuzi by tak stála změna administrativních hranic a přiřazení Vodňan a jeho zázemí k českobudějovickému okresu. Tím by došlo k intenzifikaci dopravně obslužných vazeb, zlepšení dopravní dostupnosti a zvýšení efektivity vztahů na mikroregionální úrovni.

4.2.3 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací metodou M. Hampla v roce 2011

Analýzou spádovosti obcí k extrahovaným pracovním centrům vznikly na území okresu Strakonice 2 mikroregiony a jeden mikroregion na území zasahoval stejně jako v roce 2001. Celkový počet obcí nodálních regionů Strakonice a Blatné se snížil z původních 132 v roce 2001 na 121 obcí v roce 2011 ve prospěch okolních center České Budějovice, Plzeň, Klatovy či Příbram a regionální význam Strakonice a Blatné

tak mírně klesl. Změny v organizaci na mikroregionální úrovni nebyly však příliš výrazné a sociogeografická struktura zde lze považovat za relativně stabilní.

Tab. 6: Pracovní mikroregiony dle metody M. Hampla v r. 2011

PMR	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	87	54635	23559	23001	776,84
Blatná	34	16822	6905	6976	395,28
Σ	121	71457	30464	29977	1172,12
České Budějovice	16	11300	4554	4417	163,31

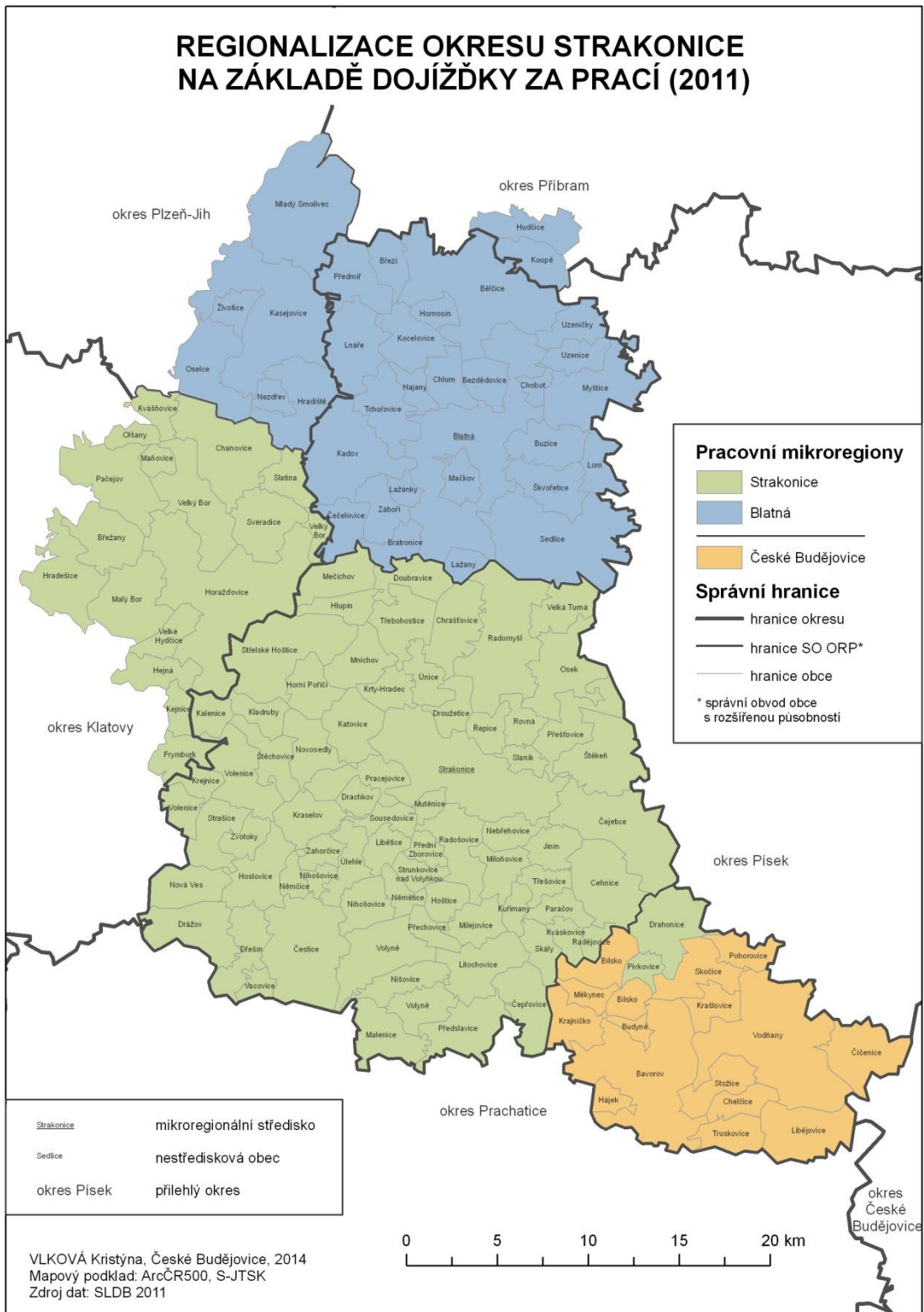
Zdroj dat: SLDB 2011, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2013, vlastní výpočty

Pozn.: PMR = pracovní mikroregion. EAO = ekonomicky aktivní obyvateľstvo. OPM = obsazená pracovní místa

Nejvýznamnějším mikroregionem se stalo opět Strakonicko, jehož středisko však oproti roku 2001 ztratilo na významnosti v absolutních číslech více než středisko sousedního mikroregionu Blatná. Vzhledem k velikosti střediska a jeho zázemí však lze snížení sfér vlivu považovat za vyrovnané. Region Strakonice opět výrazně dominoval jak samotným počtem obyvatel, tak počtem EAO a OPM, který tvořil v obou případech 77 % z celkového počtu EAO i OPM mikroregionů Strakonice a Blatná. Největší provázanost s centrem tentokrát vykazovala obec Nebřehovice v těsném zázemí centra, a to 91,3 % či obec Sousedovice s 88,2 %. Překvapivá je vysoká míra integrity periferní obce Nová Ves, která je provázána s centrem 85,7 % všech vyjíždějících z obce. Naopak nejnižší integritu prokazují opět obce za okresními hranicemi, kde často zůstává míra provázanosti s centrem na 0 %. Častá absence dojížděkového proudu za prací do centra mikroregionu je však dána primární podřízeností obcí k cílovému městu Horažďovice, které následně tvoří významný dojížděkový proud do Strakonice.

Oproti roku 2001 nebyly ke strakonickému mikroregionu připojeny Soběšice tentokrát spadující k Sušici, obce Kovčín a Myslív podřízené Plzni a Nehodiv podřízený Klatovům. Obec Maňovice měla být na základě nejsilnějšího proudu do Nepomuka přiřazena k mikroregionu Plzeň. Tvořila by však tzv. enklávu a proto byla absorbována mikroregionem Strakonice. Na území SO ORP Vodňany byly hranice také posunuty, a to v neprospěch Strakonice při rozšíření zázemí Českých Budějovic.

Obr. 5: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice metodou M. Hampla (2011)

U druhého mikroregionu s jádrem ORP Blatná došlo oproti roku 2001 ke ztrátě obcí píseckého okresu, které zabíraly relativně velké území. Mikroregion tak ztratil 7 obcí (2 obce získal), cca 45 km² a 2,1 tisíce obyvatel, přičemž však tvořil opět třetinu rozlohy zázemí Strakonice a Blatné a počtem obyvatel byl o 38 tisíc slabší než Strakonicko stejně jako v roce 2001. Blatná si tak udržela status relativně významného, ovšem méně progresivního pracovního centra okresu Strakonice. Nejvyšší provázanost s centrem a míru integrity alespoň 70 % vykazují tentokrát obce Buzice, Chobot, Chlum, Hajany a Kadov. Největšími absolutními proudy dojížděky za prací do Blatné jsou opět proudy s Bělčic, Sedlice a Lnář, ovšem podíl vyjíždějících ze Lnář do Blatné na celkovém počtu dojíždějících do Blatné oproti roku 2001 výrazně klesl a dostal se téměř na úroveň mimookresních Kasejovic.

Své sféry vlivu si Blatná jako pracovní centrum udržela v Plzeňském kraji, tedy okrese Plzeň-Jih, kde si navíc podmanila Oselce coby obec s nejsilnějším proudem dojížděky za prací do Blatné. Obce v severní části okresu Písek, resp. obec Mirovice a její zázemí byly integrovány k mikroregionu Příbram, která sousedí se severní hranicí blatenského regionu. Z tohoto okresu byla naopak k Blatné připojena opět Koupě a nově obec Hudčice.

Ani v roce 2011 se Vodňany nestaly výsledným mikroregionálním či subregionálním centrem a spolu se svým zázemím byly integrovány k mikroregionu Českých Budějovic. Bylo tak potvrzeno jejich nepatřičné administrativní začlenění k okresu Strakonice. V roce 2011 se navíc území českobudějovického regionu uvnitř okresu rozrostlo na úkor strakonického regionu a zaujímalo téměř celou rozlohu SO ORP Vodňany s výjimkou dvou obcí Drahonice a Pivkovic. Také míra integrity obcí Vodňanska s Českými Budějovicemi oproti roku 2001 relativně narostla, především samotné Vodňany upevnilly svou podřízenost mikroregionálnímu centru a míra integrity narostla téměř o 10 %.

Na změnách v uspořádání sociogeografických regionů strakonického okresu mezi léty 2001 a 2011 lze částečně pozorovat posílení vlivu mezoregionálních center Plzně a Českých Budějovic a více pak makroregionálního centra Prahy. V případě Českých Budějovic se jedná především o posílení vazeb nestřediskových obcí s centrem, marginálně pak o minimální zvětšení regionu na území strakonického okresu. V případě Plzně jde především o integraci některých obcí okresu Klatovy, ovšem tento vliv je poměrně malý a nelze tak předpokládat jeho výraznější posílení. Naopak vliv

makroregionálního střediska Prahy je patrný a jeho pozdější rozšiřování, v tomto případě na rovině mikroregionálních vztahů, je pravděpodobné. Toto lze demonstrovat například na obci Mirovice a jejím zázemí v podobě šesti obcí. V roce 2001 vedl největší dojížděkový proud za prací z Mirovic do Blatné, v roce 2011 došlo však k jeho přeorientování k Praze. Obec spolu se zázemím byla integrována k Příbrami jako středisku obsluhovanému druhým nejsilnějším proudem, jelikož s mikroregionem Praha by nesplňovala kritérium spojitosti regionu. V budoucnu však lze předpokládat přemístění orientace dominantních dojížděkových proudů určité části obcí příbramského regionu k Praze, kdy následně bude možná také integrace inkriminovaných Mirovic. Tento předpoklad je založen mimo jiné na dobré dopravní dostupnosti a neustálém zlepšování dopravní infrastruktury, kdy do území příbramského mikroregionu zasahuje rychlostní silnice R4 vedoucí do Prahy, jejíž plánovaná dostavba směrem ke Strakonícím zde zvýší dopravní dostupnost hlavního města.

4.2.4 Hodnocení metody M. Hampla

Kritériem pro určování středisek podle metody sociogeografické regionalizace M. Hampla bylo alespoň 1000 obsazených pracovních míst pro subregionální a alespoň 2500 OPM pro mikroregionální centra. Kritérii pro vznik mikroregionu bylo alespoň 15000 obyvatel v regionu a alespoň 5000 obyvatel v zázemí, přičemž podmínky byly rozděleny pro subregion A (minimálně 15000 obyvatel v regionu, 2500 – 4999 obyvatel v zázemí) a subregion B (10000 – 14999 obyvatel v regionu, minimálně 5000 obyvatel v zázemí). Kromě zásady dodržení určité kritické velikosti byla kritériem také územní kontinuita regionu (Hampl, 2005). Na území strakonického okresu byla extrahována pouze 2 mikroregionální pracovní centra. Následnou analýzou spádu dojížděvky za prací k těmto jádrům byly vymezeny 2 pracovní mikroregiony a současně nestřediskové obce bez spádu k jádrům okresu přiřazeny k mikroregionálnímu centru České Budějovice. I v tomto případě se jedná o metodu deduktivní založenou na sledování dojížděkových vazeb ve smyslu nejsilnějších dojížděkových proudů z nestřediskových obcí do jádra nodálního regionu.

Metoda sociogeografické regionalizace území podle M. Hampla je prakticky založena na relativně přísných kvantitativních kritériích, díky nimž dochází k vyloučení nevhodných pracovních středisek bez regionální pracovní působnosti a jejich potenciálních regionů. Výsledkem je pak spád většího počtu obcí ke středisku,

který dokazuje, že i deduktivní metodou lze vymezit větší relativně uzavřené pracovní regiony. Uzavřenost regionu je dána množstvím interakcí probíhajících pouze uvnitř regionu (Mulíček, Sýkora, 2011). Je tak pravděpodobné, že pokud je region větší a vyskytuje se zde více vzájemně si konkurujících obcí s vyšší obslužnou funkcí (v tomto případě vyšším počtem pracovních míst), nestřediskové obce nebudou mít potřebu orientace mimo hranice nodálního regionu k jiným mikroregionálním centrům a jejich dojížděkové proudy za prací zůstanou uzavřeny uvnitř regionu. U regionalizace podle M. Hampla lze tak například mikroregion Strakonice považovat za relativně uzavřený, kromě Strakonice se zde vyskytuje silné město Horažďovice s poměrně velkým zázemím či město Volyně. I přes deduktivní metodu by se tak dalo říci, že mikroregion Strakonice může být částečně považován za polycentrický.

Diference mezi metodou L. Sýkory a M. Hampla je tedy především ve větší rozdrobenosti a větším počtu menších mikroregionů, resp. výraznější diferenciaci velikostí regionů v případě L. Sýkory. Jasným příkladem je koncentrace pouze dvou mikroregionálních středisek na území okresu Strakonice a mikroregion Českých Budějovic, který je pro metodu M. Hampla specifický. Dále pak velikost především strakonického mikroregionu, jehož jádro sahá svým vlivem daleko do okresu Klatovy.

Ve smyslu předchozích tvrzení lze říci, že sociogeografická metoda regionalizace M. Hampla stírá negativa deduktivní metody regionalizace při uplatňování jejích výhod, které shrnul ve své práci P. Tonev (2013). Těmi jsou například kompaktní tvar výsledných regionů, práce pouze se základními daty dojížděky za prací a relativní jednoduchost zpracování či vhodnost regionalizace při řešení administrativního uspořádání území (Tonev, 2013).

4.3 Regionalizace okresu Strakonice metodou M. Haláse

M. Halás používá při své regionalizaci specifickou metodu vymezování center regionů pouze podle orientace nejsilnějších dojížděkových proudů. Pokud dojde ke koncentraci určitého počtu dominantních toků k obci, stává se z této obce centrum s vlastním zázemím. Jedná se tak o prolínání deduktivního a induktivního přístupu k sociogeografické regionalizaci. Metoda navíc nepracuje pouze s údaji o dojížděce za prací, ale se součtem údajů dojížděky za prací a do škol.

4.3.1 Vymezení středisek

Specifickou metodou M. Haláse byly nejprve na základě analýzy nejsilnějších proudů vyjížděky za prací a do škol z obcí zjištěny takové obce, které byly obsluhovány minimálně čtyřmi nejsilnějšími dojížděkovými proudy ze čtyř jiných obcí. V roce 2001 bylo tímto způsobem extrahováno 5 obcí z okresu Strakonice. Největší zázemí si vytvářelo očekávaně okresní město Strakonice, o něco menší pak obec s rozšířenou působností Blatná. Další ORP strakonického okresu Vodňany bylo obsluhováno jedenácti nejsilnějšími dojížděkovými proudy. Na hranici působnosti jako pracovní a školní centrum se pohybovala obec bez administrativní funkce Bavorov a obec s pověřeným obecním úřadem Volyně, jejichž dojížděkové zázemí tvořily pouze čtyři obce. Všechna tato vymezená potenciální centra a jejich zázemí však splňovala podmínku minimální velikosti mikroregionu a současně jeho územní kontinuity a byla tak zachována pro následnou podrobnější analýzu dojížděkových vazeb okresu Strakonice.

V roce 2011 bylo určení mikroregionálních center strakonického okresu o něco jednodušší. Města Bavorov ani Volyně si nedokázala vytvořit zázemí o minimálně 4 obcích. Obě města byla obsluhována pouze dvěma nejsilnějšími dojížděkovými proudy ze dvou obcí, přičemž alespoň jedna obec byla vždy oscilační se spádem i k jinému centru dojížděky. Na území okresu Strakonice tak byla tentokrát extrahována pouze 3 mikroregionální centra odpovídající administrativně vymezeným obcím s rozšířenou působností – Strakonice, Blatná a Vodňany. Kromě Vodňan, ke kterým vedlo opět 11 nejsilnějších dojížděkových proudů, došlo ke zvětšení zázemí potenciálních center dojížděky. Následně po uplatnění kritéria územní kontinuity mikroregionů, resp. zázemí center byly Strakonice, Blatná i Vodňany přijaty jako mikroregionální centra dojížděky za prací a do škol.

Tab. 7: Centra dojížd'ky dle metody M. Haláse

2001			2011		
	obec	nejsilnější dojížd'kové proudy		obec	nejsilnější dojížd'kové proudy
1	Strakonice	63	1	Strakonice	70
2	Blatná	20	2	Blatná	25
3	Vodňany	11	3	Vodňany	11
4	Bavorov	4			
5	Volyně	4			

Zdroj: SLDB 2001, SLDB 2011

Vzhledem k jednoduchosti dané metodiky a absenci kritéria minimální velikosti mikroregionálního centra, kdy jsou centra určována pouze na základě kvalitativních podmínek, tedy nejsilnějších vyjížd'kových proudů z obcí, lze předpokládat silná velikostní diference jednotlivých mikroregionů, jejichž velikost je závislá na velikosti daného jádra. Už podle původní analýzy dojížd'kových proudů za účelem vymezení center může být předpokládána větší diference a rozdrobenost sociogeografických regionů v návaznosti na relativně pevné postavení slabších středisek v roce 2001 a posílení potenciálně silnějších center na úkor méně významných v roce 2011.

4.3.2 Regionalizace okresu na základě dojížd'ky za prací a do škol metodou M. Haláse v roce 2001

Analýzou nejsilnějších dojížd'kových proudů za prací a do škol v okrese Strakonice bylo vymezeno pět středisek a jejich dojížd'kových zázemí. Jak již bylo řečeno, jednalo se o obce s rozšířenou působností Strakonice, Blatná a Vodňany, obec bez administrativního pověření Bavorov a obec s pověřeným obecním úřadem Volyně. Tyto obce spolu se svým zázemím tvořily mikroregiony, na jejichž území se však nacházely obce, které svým nejsilnějším dojížd'kovým proudem nepříslušely žádnému ze středisek a musely tak být integrovány na základě dané metodiky podle druhého případně třetího nejsilnějšího proudu směřujícího do jednoho z center. Tímto přepočítáním dojížd'kových vztahů na mikroregionální úrovni vznikly již územně celistvé, kontinuální mikroregiony dojížd'ky za prací a do škol.

Tab. 8: Mikroregiony dle metody M. Haláse v r. 2001

Mikroregion	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	64	40773	19426	19262	523,88
Blatná	26	13688	6371	6254	278,79
Vodňany	11	9142	4271	4011	116,54
Bavorov	7	2033	892	432	72,88
Volyně	6	4560	2121	1744	65,45
Σ	114	70196	33081	31703	957,54

Zdroj dat: SLDB 2001, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2008, vlastní výpočty
Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo, OPM = obsazená pracovní místa

Na pozadí této specifické metody, která pracuje kromě dojížděky za prací také s dojížděkou do škol je jasné, že se výsledná sociogeografická regionalizace okresu Strakonice bude poměrně významně lišit od předchozích dvou regionalizací. Především co se týče asociace hranic mikroregionů a administrativních hranic, na rovině okresu je zde více než vyhovující. Vymezení nodálních regionů odpovídá vymezení okresu, mimo hranice okresu zasahuje pouze marginálně mikroregion Strakonice, k jehož centru spádují dvě obce z okresu Klatovy. Naopak asociace jednotlivých mikroregionů s hranicemi SO ORP je nízká. Výjimkou je mikroregion Blatná, jehož hranice přímo kopíruje hranici SO ORP Blatná. Nízká shoda funkčních a správních hranic na jihu okresu je dána působností méně významných center, které vytváří malé mikroregiony odpovídající populační velikosti středisek. Tyto mikroregiony se řadí mezi nejmenší, s počtem obyvatel dosahujícím 2-3 tisíc či s počtem obcí blížícím se pěti. Ve většině případů se jedná o periferní, venkovské regiony s nízkou hustotou osídlení nacházející se v blízkosti okresních hranic s horším přístupem k středním či velkým centrům (Halás, Kladravo, Šimáček, Mintálová, 2010). Tomu odpovídají právě i mikroregiony strakonického okresu s centry Bavorov a Volyně.

Nejvýznamnějším mikroregionem dojížděky za prací a do škol se stal region se střediskovým okresním městem Strakonice. Dominance Strakonice jako mikroregionálního centra byla pravděpodobná, jakožto v okresním městě se zde koncentruje nejen nejvíce pracovních příležitostí, ale také velké množství školských zařízení. K regionu spadá 64 obcí z celkových 114 a svou rozlohou zaujímá více než polovinu území všech mikroregionů. Nadpoloviční většina obyvatel mikroregionů se nachází v mikroregionu Strakonice a podíl ekonomicky aktivních dosahuje 59 %.

Podílem 60 % obsazených pracovních míst pouze potvrzuje svou silnou regionální pozici.

Mikroregion Strakonice jako jediný svým vlivem sahá za hranice okresu. Nejsilnější dojížděkový proud z Frymburku a Soběšic náležících okresu Klatovy vede právě do Strakonice. Jejich integrita s centrem regionu je oproti jiným nestřediskovým obcím poměrně nízká. Nižší integritu s centrem vykazují také logicky již zmiňované obce, jejichž nejsilnější proud dojížděky směřoval do nestřediskové obce a ke Strakonici byly přiřazeny na základě druhého nejsilnějšího dojížděkového proudu. Jedná se o obce Drážov s původním spádem mimo okres do obce Vacov, Nihošovice s původním spádem k Česticím, Radějovice s původním spádem k Cehnicím a Zvotoky s původním spádem k Volenicím. Naopak nejvíce spjaté jsou s jádrem opět obce v jeho těsném zázemí, například Nebřehovice, Droužetice či Sousedovice, odkud více než 80 % vyjíždějících míří právě do Strakonice. Zvláštním případem je periferní obec Malenice, jejíž nejsilnější dojížděkový proud je orientován ke Strakonici. Kvůli mikroregionu Volyně by však obec tvořila enklávu a musela tak být absorbována regionem Volyně, ke které směřoval druhý nejsilnější dojížděkový proud z obce. Z hlediska absolutních čísel jsou obcemi s největším dojížděkovým proudem do Strakonice Katovice, Radomyšl, Čejetice a Radošovice.

Druhým významným mikroregionem na území strakonického okresu je region s centrem ORP Blatná. Sféry vlivu Blatné nepřekračují hranice okresu a mikroregion současně kopíruje také hranice SO ORP. Poměrně malé zázemí Blatné (vzhledem k předchozím regionalizacím) je dáno opět metodikou této regionalizace, díky níž se centry mohou stát i obce bez výrazné regionální působnosti, jejichž vliv zmenšuje sféry vlivu významnějších středisek, jakým je například Blatná. Ta tak tvoří region s 26 obcemi z celkových 114 obcí mikroregionů. Svou rozlohou zaujímá jen něco málo přes polovinu území mikroregionu Strakonice a koncentruje se zde 19 % obyvatel, EAO a OPM všech pěti mikroregionů.

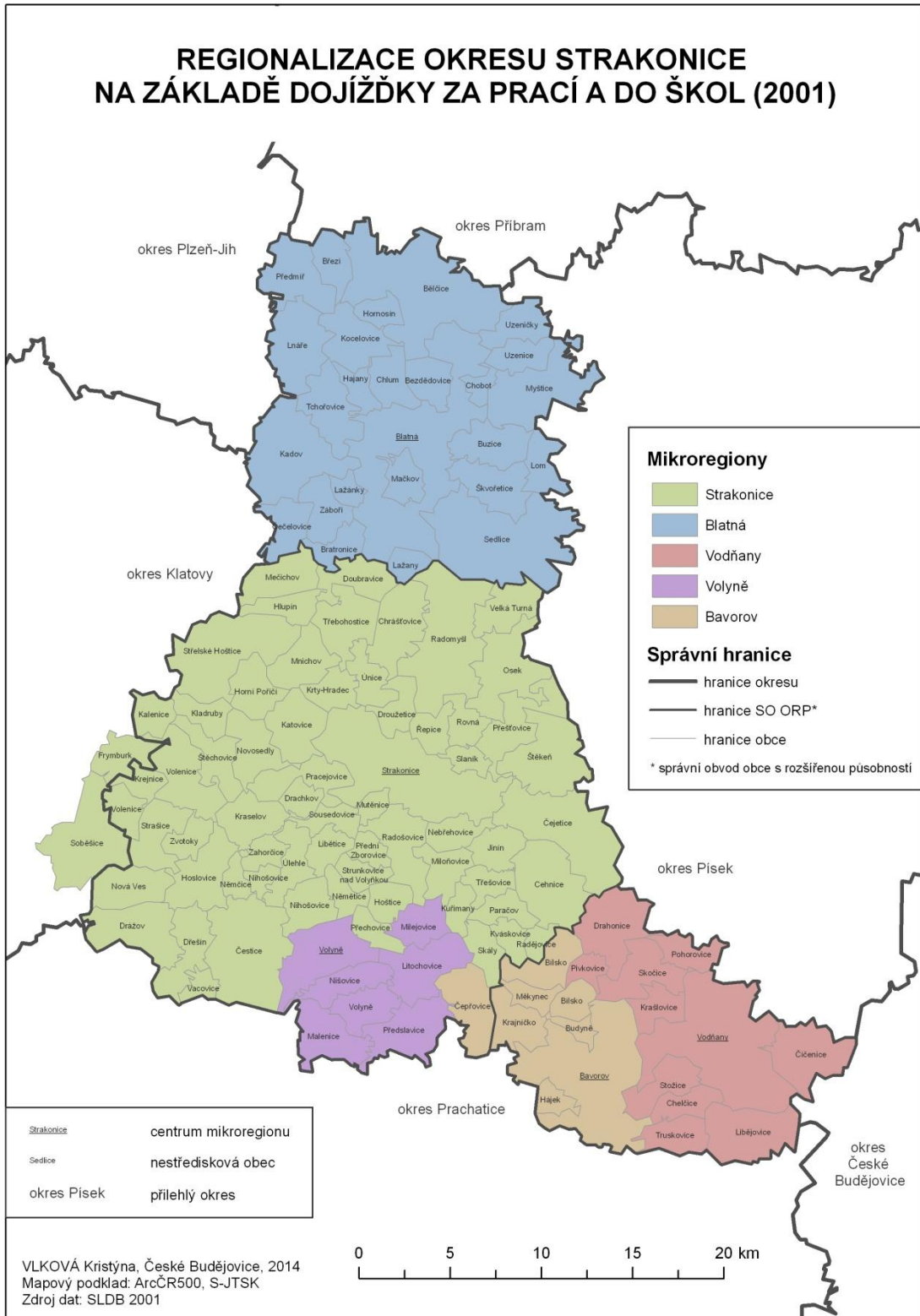
Nejvýznamnějšími obcemi regionu, které zvyšují jeho potenciál, jsou Sedlice, Bělčice a Lnáře, které jsou zároveň populačně největšími obcemi regionu a Blatná poskytuje tři největší dojížděkové proudy. Bělčice jsou mimo jiné také cílem nejsilnějšího proudu z obce Hornosín. Zajímavostí je relativně malá obec Záboří čítající 340 obyvatel, do které směřují nejsilnější dojížděkové proudy ze tří sousedních obcí. Spád Bratronic, Čechelovic a Lažánků k Záboří je dán především školskou dojížděkou, kdy do obce míří

na základní školu žáci z okolních vesnic. Všechny tyto obce byly integrovány k Blatné podle druhého nejsilnějšího proudu dojížděky. Mírně problematickou byla obec Březí ze severu regionu, jejíž nejsilnější dojížděkový proud byl orientován za hranice okresu a druhý nejsilnější proud k opět nestřediskové obci Předmít. K Blatné bylo Březí integrováno až na základě třetího nejintenzivnějšího proudu a je tak logická i jeho velmi nízká integrita s centrem regionu.

Třetí mikroregion strakonického okresu je už méně významný, se střediskem ORP Vodňany. Jeho význam mimo jiné klesá nevýhodnou periferní geografickou polohou Vodňan na hranicích okresu a jeho sousedstvím s mikroregionem Bavorova, který brání silnějšímu centru v šíření dojížděkových vazeb. Mikroregion Vodňan čítá pouze 11 obcí, ve kterých se koncentruje 13 % obyvatel z celkového počtu obyvatel regionů okresu Strakonice. Stejný podíl pak zaujímá počet EAO i počet OPM. Svou rozlohou je pak 4 a půl krát menší než mikroregion Strakonice. Jak již bylo řečeno, asociace správních a funkčních hranic je zde velmi nízká. Přesto, že jsou Vodňany obcí s rozšířenou působností, mikroregion Vodňan zabírá pouze část SO ORP a lze tak na tomto místě diskutovat, zda jsou Vodňany coby méně významné mikroregionální centrum vhodné k vykonávání funkce obce s administrativním pověřením.

Jeden z nejmenších mikroregionů okresu Strakonice je mikroregion se střediskovou obcí Bavorov. Ten zabírá zbývající území SO ORP Vodňany, přičemž jedinou obcí zasahuje mimo správní hranice, do SO ORP Strakonice. Zatímco Bavorov jako středisko byl vymezen na základě pouze 4 nejsilnějších dojížděkových proudů ze 4 obcí, výsledný mikroregion zahrnuje 7 obcí včetně centra. Obce Bílsko a Měkyneč původně spádovaly dojížděkou za prací a do škol k nestřediskovým Pivkovicím, proto musely být integrovány podle druhého nejsilnějšího proudu, který byl orientován právě k Bavorovu. Přesto, že mikroregion není nejmenším z hlediska rozlohy či počtu integrovaných obcí, populačně je výrazně nejslabším, a to především díky malé populační velikosti jádra regionu. Podíl na obyvatelstvu mikroregionů okresu Strakonice jsou pouhá 3 %, podíl na OPM téměř zanedbatelné 1 %. Na pozadí poměrně nízké integrity nestřediskových obcí s centrem tak lze tvrdit, že z hlediska socioekonomických vztahů jde o relativně zbytečný region se slabými dojížděkovými vztahy.

Obr. 6: Mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Haláse (2001)

Posledním mikroregionem strakonického okresu je co do počtu obcí a rozlohy nejmenší region se střediskovou obcí Volyně. Zahrnuje pouze 6 obcí, přičemž již zmíněné Malenice byly coby exkláva strakonického mikroregionu absorbovány zázemím Volyně, ke které směřoval i druhý nejsilnější dojížděkový proud z Malenic. Díky populačně relativně významnému centru je počet obyvatel i OPM výrazně vyšší než u mikroregionu Bavorova, přesto se podílí na populaci mikroregionů pouze šesti procenty a podíl OPM dosahuje jen 5,5 %. Spjatost zázemí s Volyní je poměrně slabá, integrita se pohybuje od 20 do 50 %. Je tak jasné, že dojížděkové vtahy nestřediskových obcí v jejím zázemí nejsou bezpodmínečně orientovány k Volyni, která proto není příliš dominantním centrem.

4.3.3 Regionalizace okresu na základě dojížděky za prací a do škol metodou M. Haláse v roce 2011

Analýzou nejsilnějších dojížděkových proudů mezi obcemi okresu Strakonice byly k roku 2011 vymezeny 3 centra dojížděky za prací a do škol - Strakonice, Blatná a Vodňany spolu se svým zázemím. Oproti roku 2001 tak došlo k potlačení slabých, méně významných středisek Bavorov a Volyně, utvářejících periferní mikroregiony na jihu strakonického okresu, a to ve prospěch silnějších obcí s administrativním pověřením obce s rozšířenou působností Strakonice a Vodňany. K posílení centra došlo i u mikroregionu Blatné, jejíž vliv zasáhl až za hranice okresu a k regionu byly integrovány obce z okresu Plzeň-Jih. Stejně jako v předchozích regionalizacích zde lze sledovat vývoj regionální organizace území a změny regionální působnosti středisek mezi léty 2001 a 2011. Z analýzy dojížděky za prací a do škol v roce 2011 jednoznačně vyplývá změna orientace dojížděkových vazeb k hierarchicky vyšším centrům, oslabování středisek bez výrazné regionální působnosti a s tím spojené zvětšování mikroregionů a jejich nižší diferenciaci.

Tab. 9: Mikroregiony dle metody M. Haláse v r. 2011

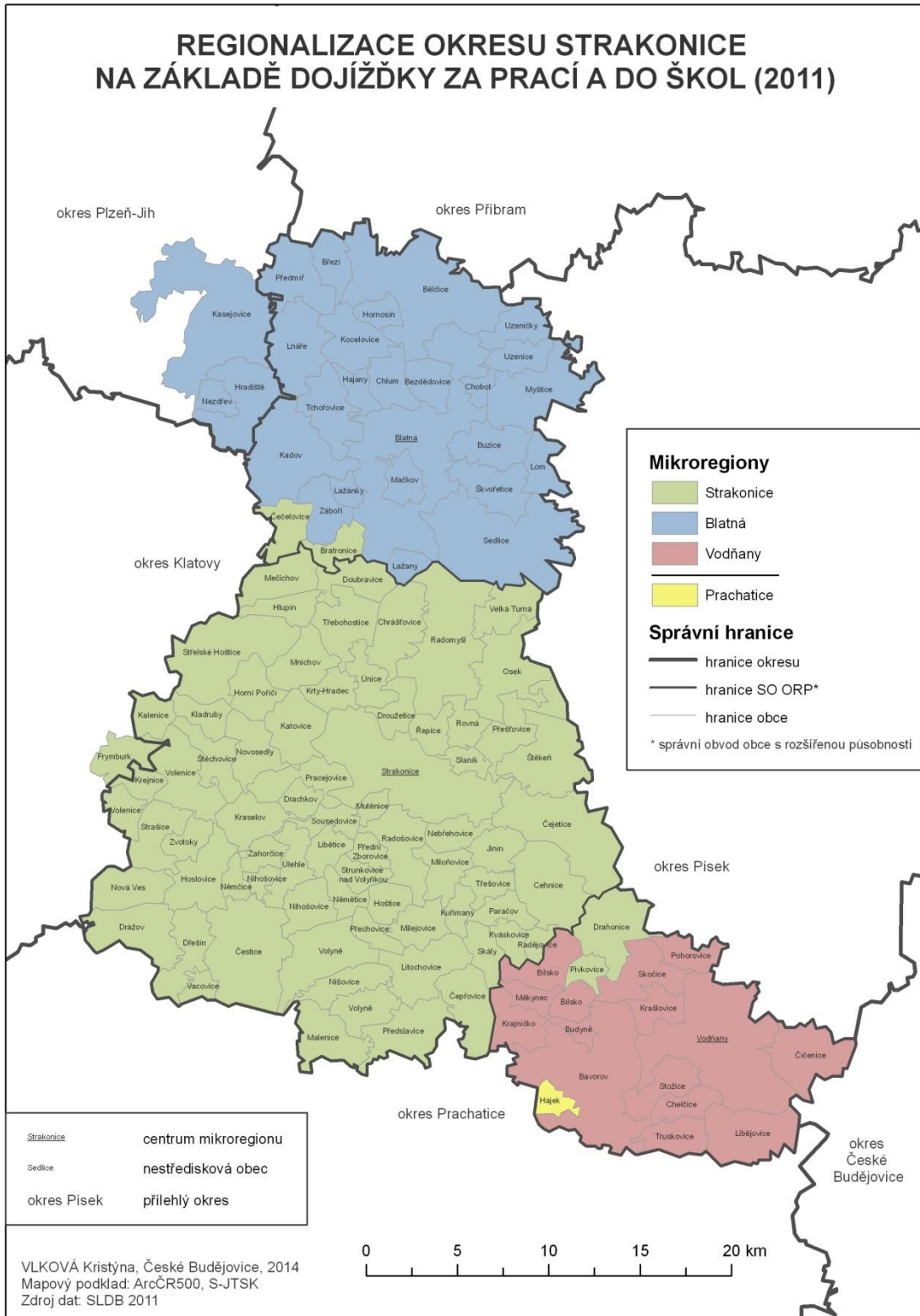
Mikroregion	počet obcí	počet obyvatel	počet EAO	počet OPM	rozloha (km ²)
Strakonice	74	45073	19549	19200	607,77
Blatná	27	15123	6354	6492	318,41
Vodňany	14	11265	4538	4406	160,51
Σ	115	71461	30441	30098	1086,69
Prachatice	1	35	16	11	2,80

*Zdroj dat: SLDB 2011, MPSV, Statistický lexikon obcí ČR 2013, vlastní výpočty
Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo, OPM = obsazená pracovní místa*

Nejsilnějším mikroregionem se stal opět region střediska Strakonice se 74 obcemi z celkových 115 obcí mikroregionů okresu Strakonice. Jeho území zabírá více než polovinu všech tří mikroregionů a koncentruje se zde 63 % obyvatel. Jak již bylo řečeno, původní centrum Volyně v roce 2011 nespĺňovala minimální kritérium střediskové působnosti a byla tak na základě nejsilnějšího dojížděkového proudu do okresního města přiřazena k mikroregionu Strakonice, čímž došlo k posílení jeho mikroregionálního významu. Stejným principem bylo integrováno také její původní zázemí a obce Čepřovice, Drahonice a Pivkovic, které v roce 2001 patřily k zázemí Vodňan a Bavorova. Překvapivým je přiřazení Čechelovic a Bratronic náležících SO ORP Blatná k centru Strakonice. Zatímco Čechelovice jsou obcí spádující přímo k okresnímu městu, Bratronice se nachází na hranici sfér vlivu Blatné a Strakonice a jsou tak oscilační obcí těchto dvou center. Rozhodnutí o začlenění obce Bratronice bylo relativně obtížné, nakonec však bylo rozhodnuto o jejím připojení k mikroregionu Strakonice na základě orientace většiny dojížděkových proudů v rámci okresu do regionu Strakonice, konkrétně do Třebohostic a Radomyšle, přičemž do mikroregionu Blatné vedl pouze jeden proud orientovaný právě k centru. Za hranice okresu sahá mikroregion Strakonice na západě území, kde z okresu Klatovy spáduje ke Strakonici pouze jediná obec Frymburk. Asociace hranice správního a funkčního regionu je zde vysoká, mikroregion téměř kopíruje území SO ORP Strakonice.

Zajímavým poznatkem je relativní oslabení integrity nestřediskových obcí s centrem oproti roku 2001, kdy míru integrity 80 % mírně překračuje jediná obec Droužetice. Nejnižší míru integrity s centrem vykazují opět obce s nejsilnějším dojížděkovým proudem k nestřediskové obci – Kalenice spádující k Novosedlům, Předslavice spádující k Volyni, Přečovice a Pivkovic orientované mimo hranice okresu k hlavnímu městu Praha a okresnímu městu Písek a Zvotoky spádující k sousedním Strašicím.

Obr. 7. Mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Haláse (2011)

Významný mikroregion okresu vymezený na základě dojížděky za prací a do škol je dále mikroregion Blatné s 27 obcemi, ve kterých se koncentruje 23 % obyvatelstva mikroregionů okresu Strakonice a které zaujímají téměř 30 % území mikroregionů. Na rozdíl od roku 2001, kdy mikroregion dokonale kopíroval hranice SO ORP Blatná, se území regionu rozrostlo o obce z okresu Plzeň-Jih – Hradiště, Kasejovice a Nezdřev. Kasejovice, které v roce 2001 tvořily vlastní mikroregion, si v roce 2011 nedokázaly vytvořit zázemí z minimálně 4 obcí a byly tak integrovány na základě nejsilnějšího proudu dojížděky k Blatné. Na pozadí předešlých regionalizací by se dalo předpokládat, že k mikroregionu Blatné budou připojeny také obce Mladý Smolivec, Oselce či Životice. Z okrajové analýzy dojížděkových vazeb obcí SO ORP Blovice a Nepomuk však vyplynulo, že dojde k rozšíření mikroregionu krajského města Plzně a tyto obce tak budou na základě nejsilnějšího proudu dojížděky integrovány k Plzni, se kterou mohou tvořit spojitý region.

U obcí Hornosín a Březí došlo k potvrzení jejich slabého seřjetí s mikroregionálním centrem, kdy silnější dojížděkový proud vedl z Hornosína opět k Bělčicím a z Březí k Předmíří. Stejně tak obce Čechelovice a Bratronice potvrdily slabé vazby na ORP Blatná, které v roce 2011 vedly k integraci obcí ke strakonickému mikroregionu.

Nejméně významným a nejmenším mikroregionem okresu Strakonice se stal region se střediskem ORP Vodňany. Zahrnuje 14 obcí s 11 tisíci obyvateli, to znamená o 2 tisíce více než v roce 2001. Jeho význam byl posílen pohlcením téměř celého původního mikroregionu Bavorov. Přesto však zůstává jeho znatelnou nevýhodou periferní poloha Vodňan a celého zázemí spojená s horší dopravní dostupností a tím pádem nízkou provázaností především vzdálenějších obcí s centrem. Zdaleka nejnižší integritu dosahující pouze 5 % vykazuje obec Krajníčko, jehož slabá spjatost s centrem je dána především primární orientací dojížděky k Bavorovu. Nejsilnější proud dojížděky nesměřuje k Vodňanům ani z obce Bílsko, která je orientována k významnějšímu centru Písek.

Specifickým jevem je pak obec Hájek náležící SO ORP Vodňany. Jedná se o oscilační obec, jejíž nejsilnější proud dojížděky směřuje k Prachaticím a Českým Budějovicím. Obě města splňují podmínky pro mikroregionální centrum, s Českými Budějovicemi by však Hájek tvořil exklávu. Proto byl přiřazen k Prachaticím, se kterými dokázal vytvořit kontinuální region. Míra integrity Hájků s jeho centrem pak dosahuje 30 %.

4.3.4 Hodnocení metody M. Haláse

Kritériem pro určení centra dojížděky za prací a do škol podle metody sociogeografické regionalizace M. Haláse byla orientace alespoň 4 nejsilnějších dojížděkových proudů ze 4 jakýchkoliv jiných obcí. To znamená, že výsledný mikroregion musel obsahovat alespoň 5 obcí. Doplňkovým kritériem pak byla nutnost územní kontinuity, tedy územní souvislosti jádra s jeho zázemím (Halás, Kladivo, Šimáček, Mintálová, 2010). Na území strakonického okresu tímto způsobem vzniklo 5 mikroregionů v roce 2001 a 3 mikroregiony v roce 2011. Územní kontinuita jádra a jeho zázemí byla zajištěna sekundární analýzou dojížděkových vztahů, kdy byly obce s nejsilnějším proudem dojížděky do nestřediskové obce integrovány na základě druhého či třetího nejsilnějšího proudu k centru a enklávy absorbovány příslušným mikroregionem.

Přesto, že metoda regionalizace je zde popisována stejným postupem jako metody předchozí, tedy v pořadí vymezení center - spádová analýza - sekundární analýza regionů, lze považovat metodu M. Haláse z hlediska vymezení center za specifickou. Protože není určené žádné velikostní kritérium pro vymezení střediska, probíhá nejprve analýza dojížděkových proudů, na základě které jsou následně centra definována. Nejedná se tak striktně o deduktivní metodu sociogeografické regionalizace jako u předchozích metod, kde dochází k bezpodmínečně primárnímu určení pracovního centra a následné analýze dojížděkových vztahů. Na pozadí této skutečnosti lze tvrdit, že metoda M. Haláse se jeví jako částečně induktivní typ regionalizace. Částečně především proto, že induktivní typ zpravidla umožňuje vymezení monocentrického i polycentrického regionu, ovšem metoda M. Haláse se stále soustředí pouze na jednojaderné regiony a zázemí s přímou vazbou na jádro. Také kritérium minimálního počtu obcí v zázemí se neztotožňuje se zákonitostmi induktivního typu funkční regionalizace.

Výhodou částečně induktivního charakteru této metodiky je absence velikostního kritéria, tedy kritéria minimálního počtu obyvatel vymezeného regionu či samotného zázemí. Vymezení regionu je tak snadné i v méně příznivých oblastech např. s nižší hustotou zalidnění, mezi které patří právě okres Strakonice. Snadné vymezení regionu díky absenci velikostních kritérií je patrné v regionalizaci k roku 2001, kdy byly definovány velmi malé regiony u jižní hranice okresu. Tuto skutečnost však lze vnímat i jako nevýhodu ve smyslu vzniku velmi diferencovaných mikroregionů s různou intenzitou regionální působnosti center. U nejmenších regionů pak lze předpokládat

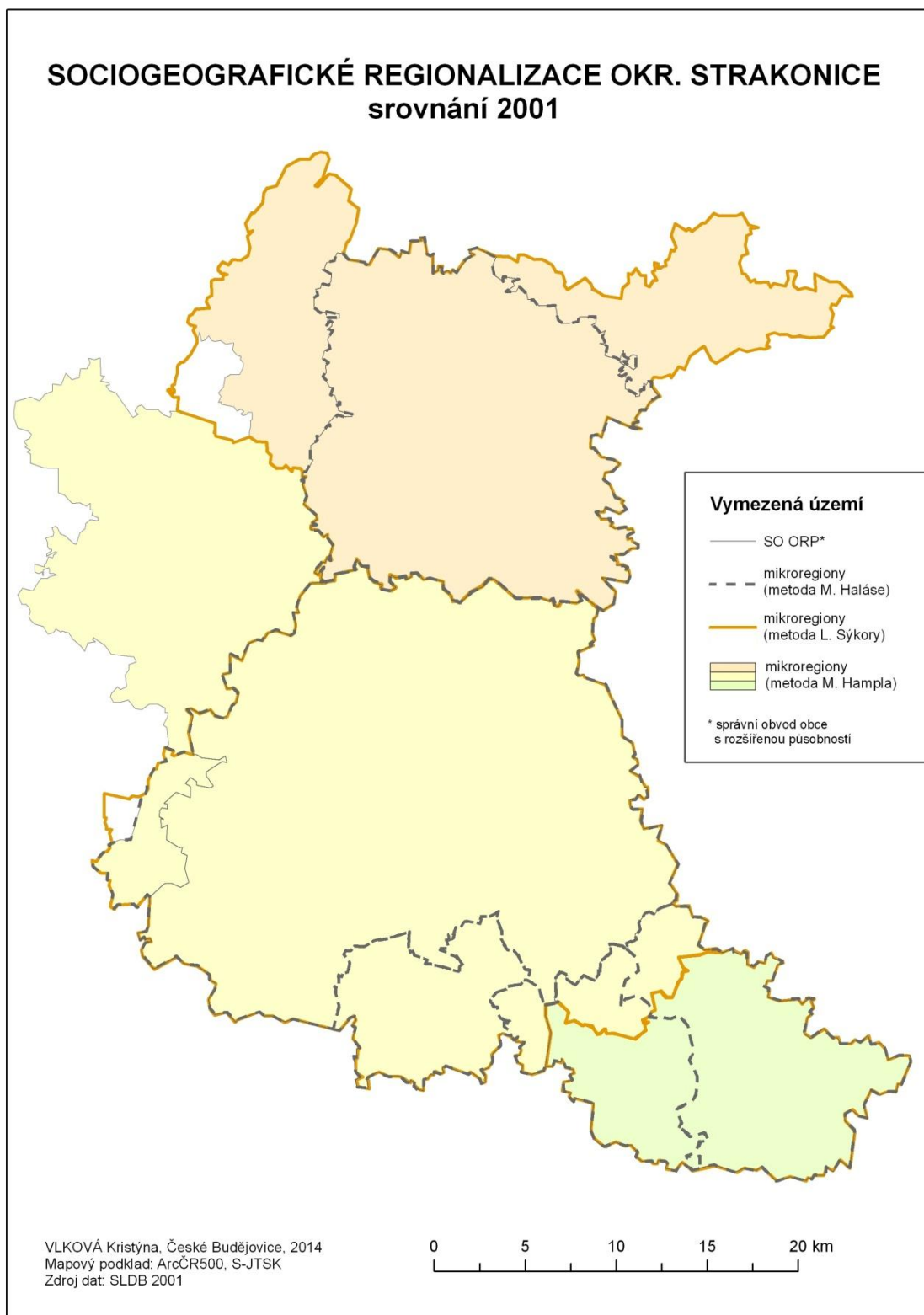
nižší úroveň uzavřenosti dojížděkových vztahů, což neodpovídá podstatě induktivního typu regionalizace, který je založen na silné vztahové uzavřenosti díky integraci územních jednotek s malou vztahovou funkční vzdáleností (Muliček, Sýkora, 2011).

4.4 Sociogeografické regionalizace okresu Strakonice v letech 2001 a 2011: srovnání metod

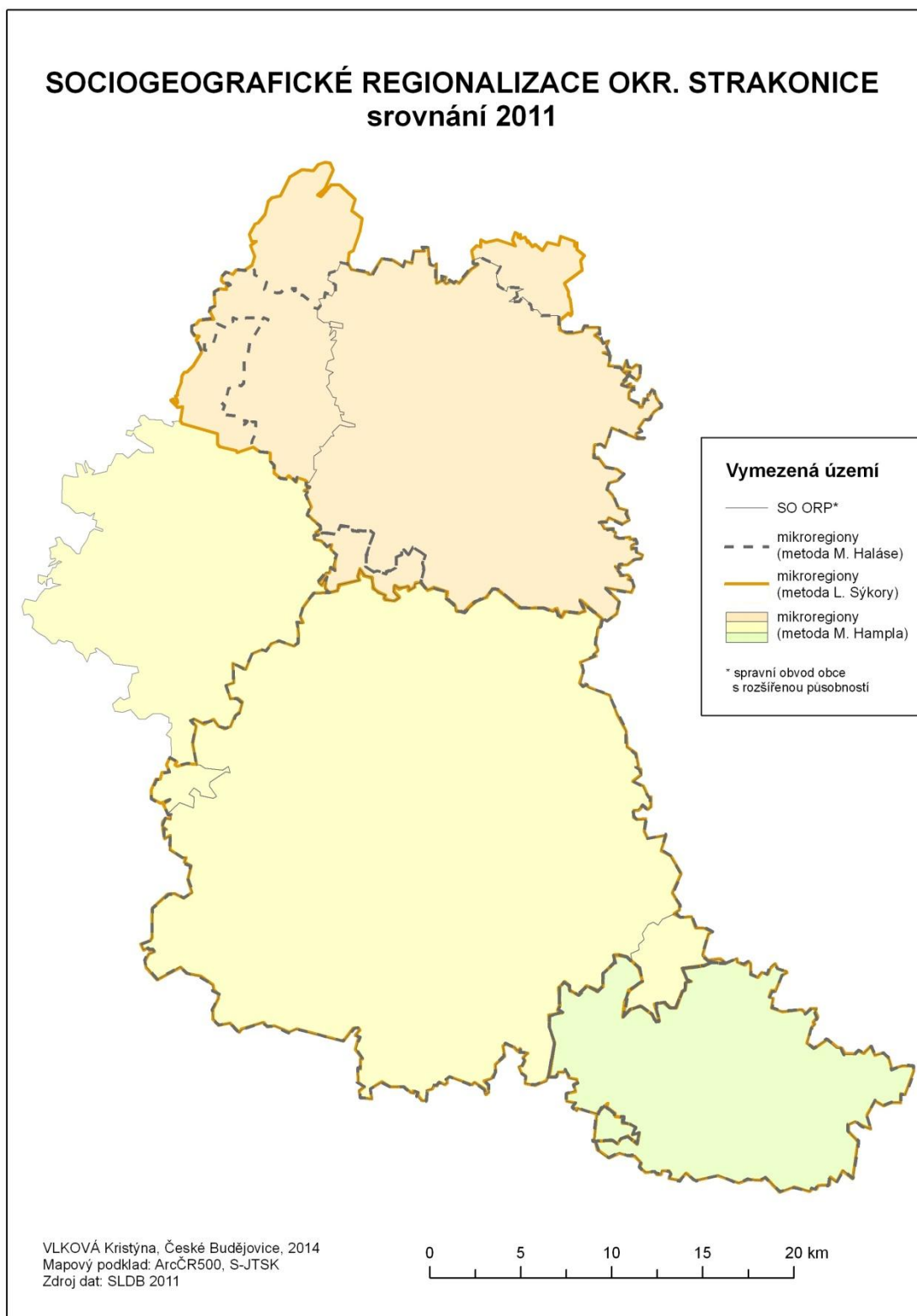
Porovnáním metod L. Sýkory, M. Hampla a M. Haláse v roce 2001 (obr. 8) vyšly najevo jasné rozdíly mezi jednotlivými metodami. U metody M. Hampla a L. Sýkory lze sledovat určité shody, například ve vymezení mikroregionu Blatné, kde se hranice kromě jedné výjimky shodují. U metody M. Haláse je přitom mikroregion výrazně menší a přesně kopíruje hranice SO ORP Blatná. Shoda jednotlivých metod u strakonického mikroregionu je už výrazně nižší, dominuje zde metoda M. Hampla, která vymezila relativně rozsáhlý region zasahující daleko za hranice okresu. U metody M. Haláse vznikly specifické malé mikroregiony na jihu okresu, čímž došlo také k potlačení mikroregionu Strakonice. Naopak mikroregion vymezený metodou L. Sýkory prakticky kopíruje hranici SO ORP Strakonice. Ač se zdá, že vymezení mikroregionu na jihovýchodě okresu bylo u metody M. Hampla a L. Sýkory totožné, u první zmíněné se jedná o mikroregion Českých Budějovic, který ve skutečnosti pokračuje dále za hranice okresu.

Již na první pohled je jasné, že asociace jednotlivých metod v roce 2011 (obr. 9) je vyšší než v roce 2001. Důvodem je především absence nejmenších mikroregionů, které nebyly metodou M. Haláse v roce 2011 vymezeny. Díky tomu jsou mikroregiony Strakonice určené metodou L. Sýkory a M. Haláse téměř totožné, až na neobvyklý zásah do SO ORP Blatná metodou M. Haláse. Metodou regionalizace M. Hampla opět došlo k vymezení rozsáhlého regionu sahajícího za hranice okresu. Blatenské mikroregiony jsou v případě metody M. Hampla a L. Sýkory tentokrát bez jediné výjimky totožné. Stejně tak mikroregiony Vodňan, jejichž hranice vymezené tentokrát metodou L. Sýkory a M. Haláse jsou v přesné asociaci. Společný je pro ně také fakt, že malá obec z jihu SO ORP Vodňany nebyla k tomuto mikroregionu přiřazena. Naproti tomu mikroregion vymezený metodou M. Hampla zahrnuje i tuto obec a opět směřuje coby mikroregion Českých Budějovic dále za hranice okresu.

Obr. 8: Sociogeografické regionalizace 2001 – srovnání

Obr. 9: Sociogeografické regionalizace 2011 – srovnání

5. Závěr

Dojíždka jako forma prostorové mobility je jevem, kterého se každým dnem účastní nespočet lidí. Jde o sociálněgeografický proces, který je důležitou součástí života lidí na celém světě a má nezastupitelnou funkci při šíření pracovní síly či územní dělby práce. Také proto je nejsledovanější a nejvíce řešenou formou dojíždky právě dojíždka do zaměstnání. Nejen v České republice, ale po celém světě je vydáváno nespočet studií opírajících se o dojíždku za prací, od pouhých pojednání o dojíždkových vztazích až po komplexní sociogeografické regionalizace sledovaných území.

Také cílem této práce byla v první řadě podrobná analýza prostorových vztahů založených na dojíždce do zaměstnání potažmo dojíždce do škol ve sledovaném území. Tato analýza měla za úkol podat ucelené informace o prostorové orientaci obyvatel strakonického okresu a zachytit trendy (pohyblivost či inercií) socioálněgeografického uspořádání území prostřednictvím srovnávání dvou sledovaných období. Provedením komplexní regionalizace strakonického okresu a částečně jeho sousedních okresů byl tento cíl naplněn a jednotlivé regionalizace současně přinesly očekávatelné i překvapivé výsledky.

Výstupem všech tří regionalizací je jednoznačně dominující středisko a současně jeho mikroregion Strakonice. Na pozadí jeho působnosti coby okresního města však tento fakt není příliš překvapivý. Druhým výrazným střediskem s relativně konstantní mírou působnosti napříč regionalizacemi je ORB Blatná. Naproti tomu Vodňany, třetí a poslední ORP strakonického okresu, se ukázaly jako středisko s velmi malým regionálním vlivem. Je nutné podotknout, že v regionalizaci inspirované metodou M. Hampla nebyly Vodňany jako středisko vůbec vymezeny a jejich zázemí bylo podřízeno Českým Budějovicím. Nízká kompetentnost Vodňan k vykonávání střediskové funkce je relativně překvapivá především při porovnání s Blatnou, která má stejné administrativní pověření a především k roku 2011 téměř totožné hodnoty ukazatelů: počet obyvatel, EAO a OPM. Je však pravděpodobné, že význam Vodňan zde snižuje jejich více než nevhodná dopravněgeografická poloha. Nachází se v okrajovém cípu okresu přímo u okresních hranic, což snižuje možnosti na jakkoliv silnější vazby se zbytkem okresu. Ovlivňuje tak pouze obce ve svém těsném zázemí, na které navíc relativně silně působí významná a blízká střediska. Důvodem je, že lidé si raději zvolí zaměstnání ve snadno dostupném a progresivním krajském městě

Českých Budějovicích či okresním městě Písku než v blízkých, ale ne příliš perspektivních Vodňanech. Strakonický okres tak lze na základě provedených regionalizací rozdělit na sféry vlivu především dvou mikroregionálních středisek Strakonice a Blatné. V případě všech tří regionalizací sahají sféry vlivu těchto středisek i za hranice okresu, což jen dokazuje jejich významné postavení jako středisek na mikroregionální úrovni. Kromě interakcí uvnitř regionů byla sledována míra asociace funkčních a správních hranic regionů. Ta se především mezi jednotlivými regionalizacemi poměrně výrazně lišila. Obecně však lze říci, že až na výjimky hranice mikroregionů a SO ORP příliš nesouhlasí, a to především z důvodu přesahu mikroregionů za hranice okresu či v případě regionalizace 2001 inspirované metodou M. Haláse z důvodu výskytu malých regionů uvnitř okresu.

Pro analytickou část práce byly stanoveny dvě hypotézy zakládající se na odborné literatuře, která byla shrnuta v kapitole Teoretická východiska práce. První hypotéza byla analýzou dojížděkových proudů potvrzena. Nejsilnějším proudem SO ORP Strakonice směřujícím do okresního města byl v roce 2001 i 2011 proud z Volyně. V obou letech se však jako výrazně dominantní projevuje také proud z Katovic, který je jen o málo slabší než proud z Volyně. Je jasné, že významnou roli zde hraje především poměrně velké množství EAO, kterému Volyně není schopná poskytnout dostatek pracovních míst.

Druhá hypotéza nebyla vyvrácena ani jasně potvrzena. V roce 2011 sice došlo k částečnému snížení vlivu mikroregionálních středisek na území strakonického okresu, zmenšení jejich zázemí však nebyla tak markantní, aby mohlo být považováno za jednoznačný důkaz. Většina náznaků o rozšiřování působnosti Prahy a meziregionálních center se navíc objevovala za hranicemi okresu při doplňkových analýzách, které nejsou v této práci zahrnuty.

Studium dojížděky a prostorových vztahů mezi územními jednotkami je důležitým tématem v oboru územního plánování a regionálního rozvoje. Analýza dojížděky a funkční regionalizace okresu Strakonice zpracované jako součást této bakalářské práce by proto mohly být právě v této oblasti přínosem. Na základě získaných údajů o pohybu obyvatelstva za prací a největší koncentraci dojížděkových proudů lze soustředit pozornost právě do těchto oblastí zájmů. Případné zvýšení intenzity veřejné hromadné dopravy či zdokonalování dopravní infrastruktury je cestou ke zvýšení efektivity či v potřebných oblastech intenzity dojížděkových vztahů.

Seznam použité literatury

- ANDRLE, A. (1994): Vyjíždka za prací, do učení a do škol v ČR podle sčítání lidu 1991. Územní plánování a urbanismus, č. 2, s. 62-69.
- ANDRLE, A., POJER, M. (1964): Dojíždka do zaměstnání v ČSSR. Statistika, č. 12, s. 497-508.
- ANDRLE, A., POJER, M. (1974a): Dojíždka do zaměstnání 1970. Statistika, č. 6-7, s. 239-247.
- ANDRLE, A., POJER, M. (1974b). Dojíždka do zaměstnání do větších měst. Statistika, 11, s. 470-481.
- ANDRLE, A., POJER, M. (1967): Poznatky z jednoho průzkumu dojíždky do zaměstnání. Demografie, 9, č. 2, s. 119-126.
- ANDRLE, A., POJER, M. (1983): Dojíždka do zaměstnání do větších měst. Územní plánování a urbanismus, 10, č. 6, s. 373-389.
- BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V. (1990): Úvod do regionálnej geografie. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava. 118 s.
- BAŠTOVÁ, M., FŇUKAL, M., KREJČÍ, T., TONEV, P., TOUŠEK, V. (2005): Největší centra dojíždky za prací na Moravě a ve Slezsku v letech 1991-2001. In: I. Baťova regionalistická konference - sborník anotací z mezinárodní konference s podtitulem "Ekonomika regionů". Univerzita Tomáše Bati, Zlín, 51s.
- BEZÁK, A. (2000): Funkčné mestské regióny na Slovensku. Geographia slovac, Geografický ústav SAV, Bratislava, 89 s.
- ČEKAL, J. (2006): Jihočeský kraj: regionálně geografická analýza prostorové mobility obyvatelstva. Disertační práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Brno, 103 s.
- ČTRNÁCT, P. (1983): Dojíždka do zaměstnání podle výsledků sčítání 1980. Demografie, 25, č. 3, s. 221-233.
- DRBOHLAV, D. (1990): Migrační motivace, regionální a sídelní preference obyvatelstva – teoretická východiska v československé a zahraniční literatuře. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 26 č. 5, s. 358-374.
- HALÁS, M., KLAPKA, P. (2010): Regionalizace Česka z hlediska modelování prostorových interakcí. Geografie, 115, č. 2, s 144-160.
- HALÁS, M., KLAPKA, P., ŠIMÁČEK, P., MINTÁLOVÁ, T. (2010): Delimitation of micro-regions in the Czech republic by nodal relations. Moravian geographical reports, 18, č. 2, s. 16-23.
- HAMPL, M. (1971): Teorie a komplexity a diferenciacie světa: se zvláštním zřetelem na diferenciaci geografickou. Universita Karlova v Praze, Praha, 183 s.

- HAMPL, M. (2004): Současný vývoj geografické organizace a změny v dojížděcí za prací a do škol v Česku. *Geografie*, 109, č. 3, s. 205-222.
- HAMPL, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: Transformační procesy a jejich obecný kontext. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, KSGRR, Praha, 147 s.
- HAMPL, M. a kol. (1996): Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Univerzita Karlova v Praze, Praha, 395 s.
- HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜHNEL, K. (1987): Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Univerzita Karlova, Praha, 255 s.
- HUDEČEK, T. (2010): Dostupnost v Česku v období 1991-2001: vztah k dojížděcí do zaměstnání a do škol. Česká geografická společnost, Praha, 141 s.
- HŮRSKÝ, J. (1969): Metody grafického znázornění dojížděčky do práce. *Rozpravy ČSAV*, řada matematických a přírodních věd, 79, sešit 3, Academia, Praha, 90 s.
- HŮRSKÝ, J. (1978): Regionalizace České socialistické republiky na základě spádu osobní dopravy. *Studia Geographica*, 59, Geografický Ústav ČSAV, Brno, 182 s.
- IVAN, I. (2008): Modelování door-to-door dojížděčky do zaměstnání – důvody a principy. *Sborník Geoinformatika ve veřejné správě*, Brno, 9 s.
- IVAN, I. (2010): Docházka na zastávku a její vliv na dojížděčku do zaměstnání. *Geografie*, 115, č. 4, s. 393-412.
- JOHNSTON, R., GREGORY, D., PRATT, G., WATTS, M. (2009): *The Dictionary of Human Geography*. 5th edition, Blackwell Publishing, 1052 s.
- JUREČEK, Z. (1967): Dojížděčka do zaměstnání. *Demografie*, 9, č. 2, s. 114-118.
- KLAPKA, P. (2008): Regiony a regionalizace. In: Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol. (ed.): *Ekonomická a sociální geografie*. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 371-397.
- KRAFT, S. (2007): Dopravně geografická regionalizace a hierarchie dopravních středisek Karlovarského kraje. In: *Česká geografie v evropském prostoru*. Sborník referátů z XXI. sjezdu České geografické společnosti. České Budějovice, s. 130-138.
- KRAFT, S. (2013): Nodální dopravní regiony v Jihočeském kraji: Implikace pro regionální dopravní politiku. *Sborník příspěvků*, 16. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Valtice, s. 120-126.
- KRAFT, S., VANČURA, M. (2011): České Budějovice a jejich regionální působnost: Dojížděčka za prací a její změny v transformačním období mezi roky 1991 a 2001. *Auspica*, č. 2, s. 43-48.
- KÜHNEL, K., HAMPL, M. (1970): Příspěvek k výhledovým úvahám o pohybu za prací. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*, 5, č. 1, s. 15-24.

- MACKA, M. (1962a): Příspěvek k poznání změn v dojíždění do zaměstnání do města Brna v letech 1946-1957. Spisy Přírodovědecké fakulty UJEP, řada H 6, 434, s. 233-250, Brno.
- MACKA, M. (1962b): K otázce struktury dojíždění do práce. Sborník čs. společnosti zeměpisné, 67, č. 4, s. 303-324.
- MAIER, K., DRDA, F., MULÍČEK, O., SÝKORA, L. (2007): Dopravní dostupnost funkčních městských regionů a urbanizovaných zón v České republice. Urbanismus a územní rozvoj, 10, č. 3, s. 75-80.
- MARADA, M. (2003): Dopravní hierarchie středisek v Česku: vztah k organizaci osídlení. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, KSGRR, Praha, 116 s.
- MARADA, M. a kol. (2010): Doprava a geografická organizace společnosti v Česku. Edice Geographica, Česká geografická společnost, Praha, 165 s.
- MICHNIAK, D. (2005): Dochádzka do zamestnania do krajských miest na Slovensku v roku 2001. In: Geografická organizace Česka a Slovenska v současném období. Sborník 8. česko-slovenského akademického semináře. Ústav Geoniky AVČR, Brno, s. 53-64.
- MIŠTERA, L. (1997): Geografie regionů České republiky. I. Geografická regionalizace. Pedagogická fakulta, ZČU, Plzeň, 118 s.
- MULÍČEK, O., SÝKORA, L. a kol. (2011): Atlas sídelního systému České republiky. Ústav územního rozvoje, 68 s.
- MURDYCH, Z. (1969): K otázce kartografických metod studia areálů dojížděky. Demografie, 11, č. 3, s. 245-253.
- NOVÁK, V. (2009): Dojížděka za prací a pracovně podmíněná migrace v kraji Vysočina. Disertační práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Brno, 193 s.
- PEŇÁZ, T., HORÁK, J. (2004): Určování dopravní dostupnosti pro dojížděku do zaměstnání při individuální neveřejné dopravě. Sborník konference GIS Ostrava 2004, 15 s.
- ŘEHÁK, S. (1988): Dojížděka v ČSSR na úrovni dojížděkových regionů i v mezistřediskovém pojetí. Sborník ČSGS, 93, č. 3, s. 169-182.
- SÝKORA, L., MULÍČEK, O. (2009): The micro-regional nature of functional urban areas (FUAs): lessons from the analysis of Czech urban and regional system. Urban Research and Practice, 2, pp. 287-307.
- ŠILHAN, B. (1959): Některé teoretické a praktické problémy meziměstské dojížděky do práce. Politická ekonomie, č. 9, s. 888-909.
- TEMELOVÁ, J., NOVÁK, J., POSPÍŠILOVÁ, L., DVOŘÁKOVÁ, N. (2011): Každodenní život, denní mobilita a adaptační strategie obyvatel v periferních lokalitách. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 47, č. 4, s. 831-858.

TERMOTE, M. (1980): Migration and Commuting: A theoretical framework. IIASA, Laxenburg, 40 s.

TONEV, P. (2013): Změny v dojížděcí z prací v období transformace: komparace lokálních trhů práce. Disertační práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Brno, 122 s.

TOUŠEK, V. (2006). Influence of labour commuting on hinterlands of the Czech agglomerations: contemporary trends. Geographica, 39, s. 95-110.

VITURKA, M. (1981): Vztah sídelní struktury a silniční dopravy. Sborník ČSGS, 86, č. 1, s. 28-37.

Další zdroje:

Dojížděčka za prací a do škol, SLDB 2001. Databáze ČSÚ.

Dojížděčka za prací a do škol, SLDB 2011. Databáze ČSÚ.

Dojížděčka za prací a do škol v Moravskoslezském kraji (na základě výsledků SLDB 2001), souborné informace. ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, Ostrava, 2004.

Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Pramenné dílo. ČSÚ, 2013.

Statistický lexikon obcí České republiky 2008. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra ČR, 2008.

Statistický lexikon obcí České republiky 2013. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra ČR, 2013.

Internetový portál ČSÚ: www.czso.cz

Internetový portál MPSV: www.mpsv.cz

Seznam tabulek

Tab. 1: Potenciální pracovní centra dojížděčky za prací dle metody L. Sýkory

Tab. 2: Pracovní mikroregiony dle metody L. Sýkory v roce 2001

Tab. 3: Pracovní mikroregiony dle metody L. Sýkory v r. 2011

Tab. 4: Potenciální pracovní centra dojížděčky za prací dle metody M. Hampla

Tab. 5: Pracovní mikroregiony dle metody M. Hampla v r. 2001

Tab. 6: Pracovní mikroregiony dle metody M. Hampla v r. 2011

Tab. 7: Centra dojížděčky dle metody M. Haláse

Tab. 8: Mikroregiony dle metody M. Haláse v r. 2001

Tab. 9: Mikroregiony dle metody M. Haláse v r. 2011

Seznam obrázků

Obr. 1: Zjednodušené členění základních forem prostorové mobility obyvatelstva

Obr. 2: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody L. Sýkory (2001)

Obr. 3: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody L. Sýkory (2011)

Obr. 4: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Hampla (2001)

Obr. 5: Pracovní mikroregiony okresu Strakonice metodou M. Hampla (2011)

Obr. 6: Mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Haláse (2001)

Obr. 7: Mikroregiony okresu Strakonice dle metody M. Haláse (2011)

Obr. 8: Sociogeografické regionalizace 2001 – srovnání

Obr. 9: Sociogeografické regionalizace 2011 – srovnání

Přílohy

Příloha 1: Základní ukazatele za obce okresu Strakonice a další vybrané obce

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	1	Bavorov	1436	1499	645	529	323	413	35,39
	2	Bělčice	991	1005	404	374	202	276	34,32
	3	Bezdědovice	306	340	137	152	40	104	5,82
	4	Bílsko	206	215	87	67	36	40	11,32
	5	Blatná	6644	6705	3293	3032	4455	3786	43,61
	6	Bratronice	53	51	28	23	6	13	4,71
	7	Březí	81	80	32	27	5	8	5,6
	8	Budyně	37	47	14	16	6	11	2,14
	9	Buzice	136	158	68	65	36	46	8,4
	10	Cehnice	100	473	199	196	100	101	14,69
	11	Čečelovice	150	163	61	64	13	42	6,54
	12	Čejetice	854	874	437	392	175	277	21,05
	13	Čepřovice	194	171	84	70	42	56	10,22
	14	Čestice	952	893	416	396	234	297	23,2
	15	Číčenice	453	462	217	171	285	184	11,95

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	16	Doubravice	249	249	113	118	32	75	7,45
	17	Drahonice	370	172	169	138	67	102	12,72
	18	Drachkov	146	348	72	91	14	63	3,39
	19	Drážov	282	219	112	93	26	60	12,31
	20	Droužetice	107	101	44	50	10	31	5,21
	21	Dřešín	265	310	126	138	64	65	8,92
	22	Hajany	84	126	35	64	24	37	3,82
	23	Hájek	38	35	9	16	2	11	2,8
	24	Hlupín	97	92	36	44	10	18	4,74
	25	Horní Poříčí	297	301	134	117	38	75	7,05
	26	Hornosín	71	65	36	26	16	17	3,41
	27	Hoslovice	180	166	70	69	43	53	10,78
	28	Hoštice	352	146	70	58	28	38	3,92
	29	Chelčice	352	419	198	177	188	166	4,82
30	Chlum	173	200	78	80	24	58	6,21	

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	31	Chobot	54	57	19	25	8	13	2,33
	32	Chrást'ovice	255	242	112	94	36	56	10,71
	33	Jinín	192	170	86	83	44	64	4,86
	34	Kadov	401	360	164	157	88	120	19,65
	35	Kalenice	97	87	36	30	6	17	4,13
	36	Katovice	1250	1331	589	641	376	519	9,58
	37	Kladruby	133	139	66	58	30	40	4,56
	38	Kocelovice	185	161	86	59	38	31	9,33
	39	Krajníčko	94	91	42	27	17	18	7,52
	40	Kraselov	243	214	101	84	26	49	8,02
	41	Krašlovice	137	149	54	58	17	36	5,31
	42	Krejnice	63	73	28	29	7	21	3,46
	43	Krty-Hradec	129	130	50	47	23	28	4,95
	44	Kuřimany	28	26	13	13	4	8	3,11
	45	Kváskovice	103	109	46	50	20	34	3,28
	46	Lažánky	70	85	27	41	41	31	2,58
	47	Lažany	131	60	29	27	42	17	3,23
	48	Libějovice	449	449	205	157	86	94	13,41
	49	Libětice	77	85	28	37	4	15	4,51
	50	Litochovice	259	281	116	126	44	89	10,95

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	51	Lnáře	793	721	372	322	287	330	1,268
	52	Lom	124	100	52	39	30	21	5,7
	53	Mačkov	294	306	89	96	111	94	5,08
	54	Malenice	595	656	276	302	64	168	9,86
	55	Mečichov	246	249	106	109	31	71	8,86
	56	Měkyneec	28	33	11	13	6	9	3,49
	57	Milejovice	52	69	18	29	14	18	6,23
	58	Miloňovice	278	267	111	109	34	64	6,28
	59	Mnichov	219	246	95	95	21	74	8,31
	60	Mutěnice	191	208	78	97	25	64	2,28
	61	Myštice	282	269	104	95	52	74	16
	62	Něbřehovice	132	130	51	56	24	55	5,19
	63	Němčice	106	130	45	58	23	50	2,75
	64	Němětice	111	116	46	38	26	29	3,69
	65	Nihošovice	288	295	122	128	112	95	8,94
	66	Nišovice	221	240	114	104	214	175	6,25
	67	Nová Ves	86	91	30	23	13	16	8,52
	68	Novosedly	338	348	156	141	105	124	8,44
	69	Osek	600	649	198	202	157	170	13,92
	70	Paračov	90	106	35	47	9	27	4,59

okres	obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	71 Pivkovice	75	80	29	36	45	31	3,17
	72 Pohorovice	79	72	32	26	8	16	5,19
	73 Pracejovice	305	298	137	143	86	115	8
	74 Předmíř	309	319	154	140	94	115	10,6
	75 Přední Zborovice	65	92	29	33	7	22	2,93
	76 Předslavice	239	254	97	104	93	99	11,58
	77 Přechovice	104	99	46	42	20	29	3,95
	78 Přešťovice	413	391	196	132	152	142	10,45
	79 Radějovice	40	28	15	9	14	7	2,25
	80 Radomyšl	1163	1230	542	550	487	432	25,2
	81 Radošovice	520	646	253	272	328	306	10,21
	82 Rovná	251	224	125	106	87	117	4,34
	83 Řepice	292	455	140	186	108	167	4,28
	84 Sedlice	1216	1287	585	547	416	406	30,52
	85 Skály	81	66	27	30	11	13	5,06
	86 Skočice	195	204	92	86	97	86	9,82
	87 Slaník	118	157	50	61	2	38	2,97
	88 Sousedovice	224	279	108	114	135	170	4,09
	89 Stožice	277	307	123	78	29	88	7,59
	90 Strakonice	23800	22690	11770	9985	14742	11805	36,48

okres	obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Strakonice	91 Strašice	201	188	83	78	51	50	8,13
	92 Strunkovice n. Volyňkou	112	106	53	46	21	19	3,79
	93 Střelské Hoštice	892	860	449	371	288	247	20,84
	94 Škvořetice	311	324	143	153	67	89	9,56
	95 Štěchovice	223	218	119	91	34	53	7,29
	96 Štěkeň	891	814	385	361	270	238	14,47
	97 Tchořovice	228	237	111	97	29	71	10,24
	98 Truskovice	174	171	79	69	14	41	6,22
	99 Třebobhostice	285	289	142	123	94	101	9,75
	100 Třešovice	80	76	33	31	11	15	4,29
	101 Uzenice	120	121	54	47	18	30	5,38
	102 Uzeničky	141	123	50	53	11	26	6,62
	103 Úlehle	126	100	51	25	12	18	6,56
	104 Únice	42	58	22	28	8	16	5,59
	105 Vacovice	73	57	26	13	6	3	2,6
	106 Velká Turná	137	166	61	67	16	42	7,53
	107 Vodňany	6581	7147	3073	3009	3175	3204	36,34
	108 Volenice	553	515	250	213	95	140	15,95
	109 Volyně	3194	2981	1500	1329	1315	1198	20,58
	110 Záboří	340	310	160	127	101	102	6,85

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Str.	111	Zahorčice	78	72	33	29	11	23	3,63
	112	Zvotoky	74	62	26	23	10	18	3,93
Plzeň-Jih	113	Hradiště	267	223	129	60	79	64	13,62
	114	Kasejovice	1280	1266	577	416	528	496	34,38
	115	Mladý Smolivec	760	694	337	238	167	206	30,4
	116	Nezdřev	116	115	65	33	19	30	3,11
	117	Oselce	381	341	164	111	144	137	14,79
	118	Životice	55	53	23	8	12	7	4,3
Příbram	119	Hudčice	-	257	-	47	-	64	8,76
	120	Koupě	163	140	56	60	8	15	7,37
Písek	121	Horosedly	112	-	52	-	27	-	5,77
	122	Lety	282	-	117	-	119	-	13,92
	123	Minice	37	-	20	-	6	-	3,49
	124	Mirovice	1711	-	805	-	660	-	22,05
	125	Mišovice	254	-	102	-	44	-	14,81
	126	Myslín	90	-	35	-	27	-	4,15
	127	Nerestce	92	-	30	-	31	-	4,68
Klatovy	128	Břežany	155	180	70	80	19	47	10,44
	129	Bukovník	72	-	26	-	5	-	4,09
	130	Frymburk	101	106	38	31	5	20	6,54

okres		obec	počet obyvatel		počet EAO		počet OPM		rozloha (km ²)
			2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001/2011
Klatovy	131	Hejtná	158	170	63	79	20	50	6,7
	132	Horázdovice	5716	5474	2672	2255	3173	2235	43,02
	133	Hradešice	436	404	191	146	87	98	14,85
	134	Chanovice	713	748	338	342	492	494	19,68
	135	Kejnice	130	109	53	42	14	32	3,7
	136	Kovčín	76	-	23	-	3	-	4,82
	137	Kvášňovice	127	125	54	39	25	23	4,42
	138	Malý Bor	583	539	232	221	79	158	15,08
	139	Maňovice	44	33	15	6	10	5	2,83
	140	Myslív	471	-	227	-	87	-	15,74
	141	Nehodiv	74	-	38	-	51	-	3,94
	142	Olšany	211	206	85	90	85	68	3,18
	143	Pačejov	783	763	343	272	280	217	16,63
	144	Slatina	119	110	54	51	45	37	5,64
	145	Soběšice	393	-	160	-	221	-	17,13
	146	Svéradice	354	336	168	130	75	81	11,17
	147	Velké Hydčice	229	237	103	94	239	129	5,12
	148	Velký Bor	545	556	225	250	100	182	17,84

Zdroj: Statistický lexikon obcí ČR 2008, 2013; Integrovaný portál MPSV, vlastní výpočty
Pozn.: proškrtnutá políčka se nachází u obcí, která nebyla v daném roce součástí analýzy

Příloha 2: Souhrnné údaje o dojížděcí za obce okresu Strakonice a další vybrané obce

okres	obec	dojížděka za práci		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížděka za práci a do škol		metoda M. Haláse			
		cílová obec nejsilnějšího dojížděkového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížděkového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Strakonice	1 Bavorov	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	34,16%	27,44%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	7,67%	11,63%	Vodňany	Vodňany	C	Vodňany	-	26,37%
	2 Bělčice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	51,78%	58,54%	Blatná	Blatná	51,78%	58,54%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	47,78%	47,59%
	3 Bezdědovice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	70,69%	61,54%	Blatná	Blatná	70,69%	61,54%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	70,91%	58,44%
	4 Bílsko	Pivkovice	Vodňany	Strakonice	Vodňany	20,69%	25,00%	Strakonice	Č. Budějovice	20,69%	0,00%	Pivkovice	Písek	Bavorov	Vodňany	19,77%	16,00%
	5 Blatná	Strakonice	Strakonice	C	C	-	-	C	C	-	-	Strakonice	Strakonice	C	C	-	-
	6 Bratronice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	29,17%	30,00%	Blatná	Blatná	29,17%	30,00%	Záboří	Strakonice/ Blatná	Blatná	Strakonice	22,58%	27,27%
	7 Březi	Předmít	Předmít	Blatná	Blatná	17,24%	15,79%	Blatná	Blatná	17,24%	15,79%	Hvožďany	Předmít	Blatná	Blatná	13,64%	15,63%
	8 Budyně	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	40,00%	50,00%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	0,00%	0,00%	Bavorov	Vodňany	Bavorov	Vodňany	29,41%	44,44%
	9 Buzice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	65,31%	73,91%	Blatná	Blatná	65,31%	73,91%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	62,30%	76,47%
	10 Cehnice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,71%	46,67%	Strakonice	Strakonice	60,71%	46,67%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	56,14%	41,41%
	11 Čechelovice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	28,85%	27,27%	Blatná	Blatná	28,85%	27,27%	Záboří	Strakonice	Blatná	Strakonice	20,51%	26,67%
	12 Čejetice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	63,37%	55,15%	Strakonice	Strakonice	63,37%	56,82%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,99%	42,00%
	13 Čepřovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	29,63%	52,17%	Strakonice	Strakonice	29,63%	52,17%	Bavorov	Strakonice	Bavorov	Strakonice	21,74%	36,11%
	14 Čestice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,80%	43,07%	Strakonice	Strakonice	48,80%	44,03%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	43,48%	37,37%
	15 Čičenice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	31,40%	34,78%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	22,31%	17,39%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	50,25%	43,52%

okres	obec	dojížd'ka za prací		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za prací a do škol		metoda M. Haláse				
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	
Strakonice	16	Doubravice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	28,74%	31,82%	Strakonice	Strakonice	28,74%	31,82%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	27,48%	34,85%
	17	Drahonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	29,17%	40,00%	Strakonice	Strakonice	29,17%	40,00%	Vodňany	Strakonice	Vodňany	Strakonice	25,00%	32,50%
	18	Drachkov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	90,32%	60,00%	Strakonice	Strakonice	90,32%	60,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	80,21%	55,00%
	19	Drážov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	26,97%	42,42%	Strakonice	Strakonice	26,97%	42,42%	Vacov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	20,44%	36,59%
	20	Drouzetice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	94,29%	85,00%	Strakonice	Strakonice	94,29%	85,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	86,67%	81,48%
	21	Dřešín	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	34,52%	32,00%	Strakonice	Strakonice	34,52%	32,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	27,59%	25,47%
	22	Hajany	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	77,78%	71,43%	Blatná	Blatná	77,78%	71,43%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	74,42%	67,39%
	23	Hájek	Protivín/ Bavorov	Prachatice	Vodňany	Prachatice	10,00%	42,86%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	10,00%	28,57%	Bavorov	Č. Budějovice/ Prachatice	Bavorov	Prachatice	36,84%	30,77%
	24	Hlupín	Třebohostice/ Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	22,22%	42,31%	Strakonice	Strakonice	22,22%	42,31%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	23,81%	37,50%
	25	Horní Poříčí	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	61,86%	62,50%	Strakonice	Strakonice	61,86%	62,50%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,76%	49,41%
	26	Hornosín	Bělčice	Blatná/ Bělčice	Blatná	Blatná	30,43%	33,33%	Blatná	Blatná	30,43%	33,33%	Bělčice	Bělčice	Blatná	Blatná	22,58%	23,08%
	27	Hoslovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	74,29%	45,00%	Strakonice	Strakonice	74,29%	45,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	56,86%	33,33%
	28	Hoštice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,00%	54,55%	Strakonice	Strakonice	48,00%	54,55%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	42,25%	44,12%
	29	Chelčice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	45,83%	40,38%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	11,67%	9,62%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	50,75%	43,75%
30	Chlum	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	77,42%	71,43%	Blatná	Blatná	77,42%	71,43%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	78,26%	61,90%	

okres	obec	dojížd'ka za prací		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za prací a do škol		metoda M. Haláse			
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Strakonice	31 Chobot	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	64,71%	75,00%	Blatná	Blatná	64,71%	75,00%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	66,67%	73,33%
	32 Chrástřovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	62,96%	69,23%	Strakonice	Strakonice	62,96%	69,23%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	53,28%	55,93%
	33 Jinín	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,94%	64,52%	Strakonice	Strakonice	60,94%	64,52%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	61,54%	40,00%
	34 Kadov	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	47,06%	70,00%	Blatná	Blatná	47,06%	70,00%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	53,01%	60,29%
	35 Kalenice	Strakonice	Novosedly	Strakonice	Strakonice	53,13%	23,08%	Strakonice	Strakonice	53,13%	23,08%	Strakonice	Novosedly	Strakonice	Strakonice	35,42%	22,22%
	36 Katovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	72,36%	70,00%	Strakonice	Strakonice	72,36%	70,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	68,02%	57,30%
	37 Kladruby	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	54,00%	47,62%	Strakonice	Strakonice	54,00%	47,62%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,27%	35,71%
	38 Kocelovice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	46,77%	47,06%	Blatná	Blatná	46,77%	47,06%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	55,17%	48,94%
	39 Krajníčko	Bavorov	Písek	Vodňany	Vodňany	25,93%	10,00%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	7,41%	10,00%	Bavorov	Bavorov	Bavorov	Vodňany	50,00%	5,00%
	40 Kraselov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	78,75%	55,56%	Strakonice	Strakonice	78,75%	55,56%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	61,02%	48,08%
	41 Krašovice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	40,00%	50,00%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	4,00%	8,82%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	51,32%	64,91%
	42 Krejnice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	50,00%	50,00%	Strakonice	Strakonice	50,00%	50,00%	Strakonice	Strakonice/Volenice	Strakonice	Strakonice	32,35%	33,33%
	43 Krty-Hradec	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	67,50%	75,00%	Strakonice	Strakonice	67,50%	75,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	52,54%	68,00%
	44 Kuřimany	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	70,00%	60,00%	Strakonice	Strakonice	70,00%	60,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,67%	57,14%
	45 Kváskovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	53,57%	45,00%	Strakonice	Strakonice	53,57%	45,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	37,25%	57,89%
	46 Lažánky	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	56,25%	52,94%	Blatná	Blatná	56,25%	52,94%	Záboří	Blatná	Blatná	Blatná	35,48%	43,48%
	47 Lažany	Blatná/Sedlice	Blatná	Blatná	Blatná	26,67%	60,00%	Blatná	Blatná	26,67%	60,00%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	48,57%	44,44%
	48 Libějovice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	40,82%	56,52%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	15,65%	10,14%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	48,10%	59,09%
	49 Libětice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	58,62%	63,64%	Strakonice	Strakonice	58,62%	63,64%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	67,39%	60,71%
	50 Litochovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	33,33%	30,77%	Strakonice	Strakonice	33,33%	30,77%	Volyně	Strakonice	Volyně	Strakonice	40,15%	29,09%

okres	obec	dojížd'ka za prací		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za prací a do škol		metoda M. Haláse				
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	
Strakonice	51	Lnáře	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	53,74%	48,35%	Blatná	Blatná	53,74%	48,35%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	51,45%	43,61%
	52	Lom	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	36,67%	38,89%	Blatná	Blatná	36,67%	38,89%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	36,96%	39,13%
	53	Mačkov	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	75,36%	63,16%	Blatná	Blatná	75,36%	63,16%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	72,83%	69,09%
	54	Malenice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	27,65%	19,29%	Strakonice	Strakonice	27,65%	19,29%	Strakonice	Strakonice	Volyně	Strakonice	23,73%	19,49%
	55	Mečichov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	51,81%	36,84%	Strakonice	Strakonice	51,81%	36,84%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	38,76%	34,48%
	56	Měkyneč	Pivkovice	Vodňany	Strakonice	Vodňany	14,29%	42,86%	Strakonice	Č. Budějovice	14,29%	0,00%	Pivkovice	Vodňany/ Bavorov	Bavorov	Vodňany	12,50%	30,00%
	57	Milejovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	63,64%	36,36%	Strakonice	Strakonice	63,64%	36,36%	Volyně	Strakonice/ Volyně	Volyně	Strakonice	47,06%	31,25%
	58	Miloňovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	65,52%	59,57%	Strakonice	Strakonice	65,52%	59,57%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	73,79%	52,11%
	59	Mnichov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	67,09%	66,67%	Strakonice	Strakonice	67,09%	66,67%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	58,49%	53,33%
	60	Mutěnice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	77,14%	76,47%	Strakonice	Strakonice	77,14%	76,47%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	78,41%	72,73%
	61	Myštice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	71,60%	54,05%	Blatná	Blatná	71,60%	54,05%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	67,20%	44,26%
	62	Nebřehovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	90,00%	87,50%	Strakonice	Strakonice	90,00%	87,50%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	87,14%	64,86%
	63	Němčice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,00%	58,33%	Strakonice	Strakonice	60,00%	58,33%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,00%	35,00%
	64	Němětice	Strakonice	Volyně	Strakonice	Strakonice	43,75%	20,00%	Strakonice	Strakonice	43,75%	20,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	36,36%	29,41%
	65	Nihošovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	53,25%	39,66%	Strakonice	Strakonice	53,25%	39,66%	Čestice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	33,33%	38,64%
	66	Nišovice	Volyně	Strakonice	Strakonice	Strakonice	23,81%	34,15%	Strakonice	Strakonice	23,81%	34,15%	Volyně	Strakonice	Volyně	Strakonice	50,41%	32,76%
	67	Nová Ves	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	54,55%	85,71%	Strakonice	Strakonice	54,55%	85,71%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	38,89%	50,00%
	68	Novosedly	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	66,02%	55,81%	Strakonice	Strakonice	66,02%	55,81%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	55,17%	39,73%
	69	Osek	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	57,02%	61,54%	Strakonice	Strakonice	57,02%	61,54%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	44,81%	50,42%
	70	Paračov	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	70,97%	50,00%	Strakonice	Strakonice	70,97%	50,00%	Strakonice	Strakonice/ Cehnice	Strakonice	Strakonice	59,52%	34,38%

okres	obec	dojížd'ka za prací		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za prací a do škol		metoda M. Haláse			
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Strakonice	71 Pivkovice	Strakonice	Písek	Strakonice	Strakonice	30,77%	23,53%	Strakonice	Strakonice	30,77%	23,53%	Vodňany	Písek	Vodňany	Strakonice	29,17%	16,67%
	72 Pohorovice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	44,00%	30,00%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	8,00%	0,00%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	51,43%	38,46%
	73 Pracejovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	71,13%	70,00%	Strakonice	Strakonice	71,13%	70,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	55,41%	68,00%
	74 Předmít'	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	43,68%	37,25%	Blatná	Blatná	43,68%	37,25%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	44,37%	28,77%
	75 Přední Zborovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	59,09%	75,00%	Strakonice	Strakonice	59,09%	75,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	61,54%	75,00%
	76 Předslavice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	29,03%	29,03%	Strakonice	Strakonice	29,03%	29,03%	Volyně	Volyně	Volyně	Strakonice	32,00%	28,26%
	77 Přechovice	Strakonice	Praha	Strakonice	Strakonice	32,35%	20,00%	Strakonice	Strakonice	32,35%	20,00%	Strakonice	Praha	Strakonice	Strakonice	33,33%	15,79%
	78 Přeš'ovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,16%	61,54%	Strakonice	Strakonice	60,16%	61,54%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	52,72%	56,76%
	79 Radějovice	Strakonice	Strakonice/ Volyně	Strakonice	Strakonice	28,57%	33,33%	Strakonice	Strakonice	28,57%	33,33%	Cehnice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	15,38%	40,00%
	80 Radomyšl	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,25%	56,31%	Strakonice	Strakonice	60,25%	56,31%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	54,05%	50,93%
	81 Radošovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	83,43%	61,00%	Strakonice	Strakonice	83,43%	61,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	78,82%	62,00%
	82 Rovná	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	67,96%	63,89%	Strakonice	Strakonice	67,96%	63,89%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	72,03%	56,86%
	83 Řepice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	78,35%	60,29%	Strakonice	Strakonice	78,35%	60,29%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	82,31%	62,50%
	84 Sedlice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	37,81%	37,11%	Blatná	Blatná	37,81%	37,11%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	35,84%	32,55%
	85 Skály	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	44,44%	58,82%	Strakonice	Strakonice	44,44%	58,82%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,00%	34,48%
	86 Skočice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	46,67%	38,46%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	2,22%	15,38%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	51,22%	40,00%
	87 Slaník	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,42%	60,87%	Strakonice	Strakonice	60,42%	60,87%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	58,33%	52,63%
	88 Sousedovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	85,14%	88,24%	Strakonice	Strakonice	85,14%	88,24%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	83,62%	73,68%
	89 Stožice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	60,95%	54,00%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	3,81%	12,00%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	63,82%	52,56%
	90 Strakonice	Praha	Praha	C	C	-	-	C	C	-	-	Praha	Praha	C	C	-	-

okres	obec	dojížd'ka za prací		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za prací a do škol		metoda M. Haláse			
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Strakonice	91 Strašice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	38,30%	51,52%	Strakonice	Strakonice	38,30%	51,52%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	31,17%	34,69%
	92 Strunkovice n. Volyňkou	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	51,35%	59,26%	Strakonice	Strakonice	51,35%	59,26%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	38,89%	61,76%
	93 Střelské Hoštice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	51,90%	57,41%	Strakonice	Strakonice	51,90%	57,41%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,65%	50,00%
	94 Škvořetice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	69,47%	57,35%	Blatná	Blatná	69,47%	57,35%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	56,52%	49,46%
	95 Štěchovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	50,53%	56,10%	Strakonice	Strakonice	50,53%	56,10%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	45,08%	44,64%
	96 Štěkeň	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	51,77%	53,47%	Strakonice	Strakonice	51,77%	53,47%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,80%	50,00%
	97 Tchořovice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	63,95%	45,16%	Blatná	Blatná	63,95%	45,16%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	69,23%	46,81%
	98 Truskovice	Chelčice	Vodňany	Vodňany	Vodňany	26,09%	21,88%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	4,35%	12,50%	Vodňany	Vodňany	Vodňany	Vodňany	43,00%	36,17%
	99 Třebohostice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	59,34%	55,81%	Strakonice	Strakonice	59,34%	55,81%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,87%	54,69%
	100 Třešovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	48,00%	61,11%	Strakonice	Strakonice	48,00%	61,11%	Cehnice/Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	34,09%	44,00%
	101 Uzenice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	63,16%	47,06%	Blatná	Blatná	63,16%	47,06%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	58,18%	33,33%
	102 Uzeničky	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	56,10%	46,43%	Blatná	Blatná	56,10%	46,43%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	54,55%	47,22%
	103 Úlehle	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	42,22%	50,00%	Strakonice	Strakonice	42,22%	50,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	39,29%	53,85%
	104 Únice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	64,71%	41,67%	Strakonice	Strakonice	64,71%	41,67%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	71,43%	47,06%
	105 Vacovice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	50,00%	60,00%	Strakonice	Strakonice	50,00%	60,00%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	44,44%	46,15%
	106 Velká Turná	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	43,40%	46,15%	Strakonice	Strakonice	43,40%	46,15%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	33,33%	33,33%
	107 Vodňany	Č. Budějovice	Č. Budějovice	C	C	-	-	Č. Budějovice	Č. Budějovice	21,25%	29,46%	Č. Budějovice	Č. Budějovice	C	C	-	-
	108 Volenice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	59,78%	58,33%	Strakonice	Strakonice	59,78%	58,33%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	53,81%	52,76%
109 Volyně	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	46,69%	44,86%	Strakonice	Strakonice	46,69%	44,86%	Strakonice	Strakonice	C	Strakonice	-	41,22%	
110 Zábोří	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	33,33%	35,90%	Blatná	Blatná	33,33%	35,90%	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	32,03%	33,33%	

okres	obec	dojížd'ka za práci		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojížd'ka za práci a do škol		metoda M. Haláse			
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Str.	111 Zahorčice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	80,00%	71,43%	Strakonice	Strakonice	80,00%	71,43%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	60,00%	55,56%
	112 Zvotoky	Strakonice	Strašice	Strakonice	Strakonice	47,06%	16,67%	Strakonice	Strakonice	47,06%	16,67%	Volenice	Strašice	Strakonice	Strakonice	31,03%	10,00%
Plzeň-Jih	113 Hradiště	Kasejovice	Kasejovice	Blatná	Blatná	15,29%	27,27%	Blatná	Blatná	15,29%	27,27%	-	Kasejovice	-	Blatná	-	22,03%
	114 Kasejovice	Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	24,59%	26,49%	Blatná	Blatná	24,59%	26,49%	-	Blatná	-	Blatná	-	25,59%
	115 Mladý Smolivec	Kasejovice	Blatná/ Kasejovice	Blatná	Blatná	12,37%	16,67%	Blatná	Blatná	12,37%	16,67%	-	-	-	-	-	-
	116 Nezdrěv	Blatná	Kasejovice /Chanovice	Blatná	Blatná	23,53%	15,79%	Blatná	Blatná	23,53%	15,79%	-	Kasejovice	-	Blatná	-	10,00%
	117 Oselce	Kasejovice/ Plzeň	Blatná	Blatná	Blatná	13,83%	18,92%	-	Blatná	-	18,92%	-	-	-	-	-	-
	118 Životice	Oselce	Oselce	Blatná	Blatná	11,76%	10,00%	Blatná	Blatná	11,76%	10,00%	-	-	-	-	-	-
	Příbram	119 Hudčice	-	Blatná	-	Blatná	-	32,43%	-	Blatná	-	32,43%	-	-	-	-	-
120 Koupě		Blatná	Blatná	Blatná	Blatná	25,49%	35,14%	Blatná	Blatná	25,49%	35,14%	-	-	-	-	-	-
Písek	121 Horosedly	Mirovice	-	Blatná	-	6,06%	-	Blatná	-	6,06%	-	-	-	-	-	-	-
	122 Lety	Mirovice	-	Blatná	-	10,53%	-	Blatná	-	10,53%	-	-	-	-	-	-	-
	123 Mínice	Mirovice	-	Blatná	-	20,00%	-	Blatná	-	20,00%	-	-	-	-	-	-	-
	124 Mirovice	Blatná	-	Blatná	-	22,40%	-	Blatná	-	22,40%	-	-	-	-	-	-	-
	125 Mišovice	Mirovice	-	Blatná	-	13,16%	-	Blatná	-	13,16%	-	-	-	-	-	-	-
	126 Myslín	Mirovice	-	Blatná	-	0,00%	-	Blatná	-	0,00%	-	-	-	-	-	-	-
	127 Nerestce	Lety	-	Blatná	-	0,00%	-	Blatná	-	0,00%	-	-	-	-	-	-	-
Klatovy	128 Břežany	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	1,82%	5,88%	-	-	-	-	-	-
	129 Bukovník	Soběšice	-	Strakonice	-	0,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	130 Frymburk	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	25,71%	27,27%	Strakonice	Strakonice	25,71%	27,27%	Strakonice	Strakonice	Strakonice	Strakonice	22,45%	17,65%

okres	obec	dojíždka za práci		metoda L. Sýkory				metoda M. Hampla				dojíždka za práci a do škol		metoda M. Haláse					
		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem		výsledné centrum		míra integrity s centrem		cílová obec nejsilnějšího dojížd'kového proudu		výsledné centrum		míra integrity s centrem			
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011		
Klatovy	131	Hejná	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	6,12%	10,71%	-	-	-	-	-	-	
	132	Horažďovice	Velké Hydčice	Strakonice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	10,81%	27,17%	-	-	-	-	-	-	
	133	Hradešice	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	0,76%	1,72%	-	-	-	-	-	-	
	134	Chanovice	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	0,69%	2,22%	-	-	-	-	-	-	
	135	Kejnice	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	8,51%	6,67%	-	-	-	-	-	-	
	136	Kovčín	Myslív/ Nepomuk	Nepomuk	-	-	-	-	Strakonice	-	0,00%	-	-	-	-	-	-	-	
	137	Kvášňovice	Chanovice/ Plzeň	Chanovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	0,00%	0,00%	-	-	-	-	-	-	
	138	Malý Bor	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	1,08%	5,32%	-	-	-	-	-	-	
	139	Maňovice	Praha	Klatovy/ Sušice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	18,18%	0,00%	-	-	-	-	-	-	
	140	Myslív	Pačejov	Nepomuk	-	-	-	-	Strakonice	-	0,61%	-	-	-	-	-	-	-	
	141	Nehodiv	Myslív	Plánice	-	-	-	-	Strakonice	-	0,00%	-	-	-	-	-	-	-	
	142	Olšany	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	1,89%	0,00%	-	-	-	-	-	-	
	143	Pačejov	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	4,46%	6,38%	-	-	-	-	-	-	
	144	Slatina	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	0,00%	0,00%	-	-	-	-	-	-	
	145	Soběšice	Strakonice	-	Strakonice	-	22,64%	-	Strakonice	-	22,64%	-	-	Strašín	-	Strakonice	-	12,00%	-
	146	Svěradice	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	1,50%	9,09%	-	-	-	-	-	-	
	147	Velké Hydčice	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	8,82%	13,33%	-	-	-	-	-	-	
	148	Velký Bor	Horažďovice	Horažďovice	-	-	-	-	Strakonice	Strakonice	5,88%	3,19%	-	-	-	-	-	-	

Zdroj: SLDB 2001, 2011, vlastní výpočty

Pozn.: proškrtnutá políčka se nachází u obcí, která nebyla v daném roce součástí analýzy
znak C znamená, že obec samotná má funkci centra dojížd'ky